

Redegørelse for økologi 2009

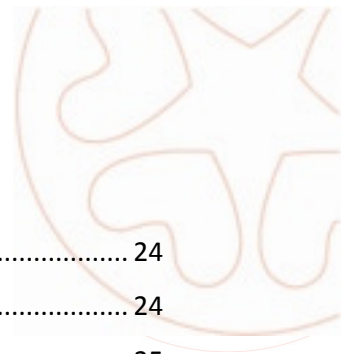
- *Hvad skal der til for at nå målet om 75 pct. økologi i 2011?*

Københavns Madhus
juli 2009

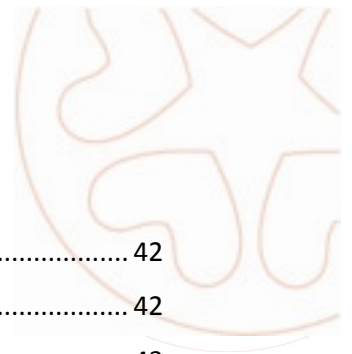

Indhold

1. Konklusioner og anbefalinger	5
1.1. Konklusioner:.....	7
1.2. Anbefalinger:	8
1.3. Økologi gennem tre institutionstilpassede strategier.....	10
"Forankringsstrategi"	10
"Omlægningsstrategien"	10
"Udviklingsstrategi"	11
1.4. Forbehold og måling	11
2. Baggrund	12
2.1. Samlet status for køkkenerne	14
2.2. Et holistisk måltidskoncept	16
3. Økologien køkken for køkken.....	18
3.1. Daginstitutioner	18
Omlægningspotentiale	18
Indsatsen i 2009	19
Udfordringer.....	19
Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. økologi i 2015?.....	20
3.2. Hjemkundskab.....	20
Omlægningspotentiale	21
Indsats 2009	21
Udfordringer.....	22
Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?	22
3.3. Centralkøkkener og modtagerplejehjem	22
Omlægningspotentiale	23

Indsats 2009	24
Udfordringer.....	24
Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?	25
3.4. Produktionsplejehjem	27
Indsats i 2009:	28
Omlægningspotentiale:.....	29
Udfordringer:.....	30
Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?	30
3.5. Fritidsinstitutioner.....	31
Omlægningspotentiale	32
Indsats 2009	32
Udfordringer.....	32
Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?	32
3.6. Kantiner og kulturhuse.....	33
Indsats 2009	34
Omlægningspotentiale.....	35
Udfordringer.....	35
Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. 2015?	36
3.7. Idrætsanlæg	36
Omlægningspotentiale.....	37
Udfordringer.....	38
Hvad skal der til for at nå om 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?	38
3.8. Døgninstitutioner	39
Indsats 2009:	39
Omlægningspotentiale:.....	39
Udfordringer.....	40
Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?	41
3.9. Skoler.....	42
Indsats 2009:	42

Omlægningspotentiale.....	42
Udfordringer.....	42
Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?	43

Bilag:

Beregningsgrundlag for prognoser over 2009-2011

Prognoser for 2009-2011 med forudsatte anbefalinger fra redegørelsen

Scenarier for økologi i centralkøkkener

Lister over samtlige institutioner med økologiprocent

1. Konklusioner og anbefalinger

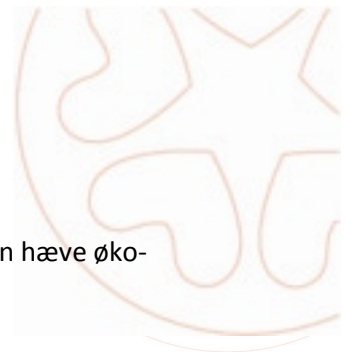
København har gennem efterhånden mange år arbejdet på at få mest mulig økologi i de offentlige gryder og med målet om at blive verdens Miljømetropol i 2015, er der sat yderligere skub på arbejdet. Den samlede økologiprocent i København var i 2008 på 56 pct. med mål om at nå 60 pct. i 2009, 75 pct. i 2011 og 90 pct. i 2015. Det er et ambitiøst projekt, der udover at gøre maden økologisk også kan få en gavnlig virkning på den ernæringsmæssige og kulinarisk kvalitet af de offentlige måltider som helhed.

I forbindelse med at Københavns Madhus har fået opgaven om at bistå kommunen og de mange institutioner med at indfri målet om økologi, har vi systematisk prøvet at få et overblik over, hvor langt vi er fra mål, og hvor udfordringerne er. Der er ingen tvivl om, at kommunen er mere end godt i gang, men vi ser også et stort behov for, at det tydeliggøres, hvordan man kommer videre. Det er ikke nok bare at være inspiratorer. Der er behov for både beslutsomhed, dér hvor det halter, og for nye initiativer. Når vi ser på statistikkerne, er der store forskelle på, hvor langt de enkelte forvaltninger og institutionstyper er. Og ikke alt kan forklares med, at det er lettere inden for det ene område end det andet.

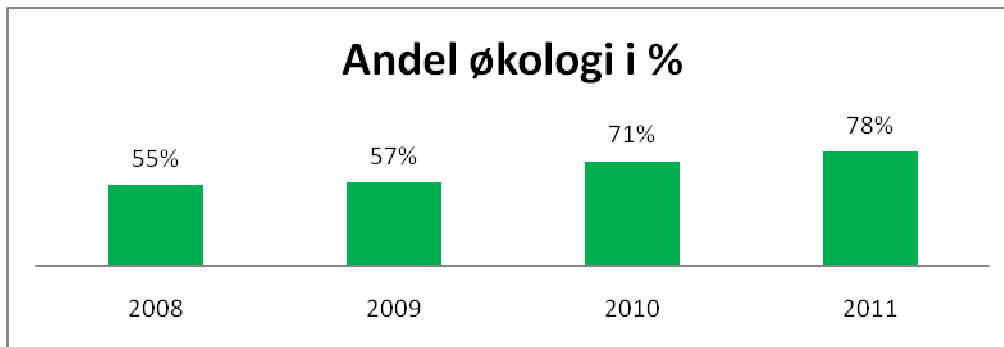
Som det fremgår af denne redegørelse ser vi klare synergimuligheder mellem Madhusets øvrige initiativer og så indsatsen for mere økologi. Både for os selv, for institutionerne og for forvaltningerne. Uanset om det gælder kursustilbud og opkvalificering, kulinariske projekter for ny madkultur – eller vores ratingmodel ”køkkenløftet”.

Hvis man fortsætter med at give støtte og hjælp til kommunens køkkener, vurderer Københavns Madhus, at de fleste af de 1100 køkkenerne kan omlægges inden for de nuværende kostbudgetter. Det kræver dog en fortsat målrettet indsats indeholdende: omlægningsrådgivning med tilbud om kortlægningsbistand, lokale besøg af omlægningsrådgivere, støtte til økonomi- og lagerstyring, muligheder for at udvikle de faglige kompetencer, bistand til nye arbejdsprocesser og udvikling af retter, nye og bedre indkøbsaftaler mv. Derudover er det vigtigt, at institutionerne får information og inspiration til arrangementer, gennem nyhedsbreve og digitale medier.

Der vil også være brug for, at der tages hånd om processerne mere overordnet i forvaltningerne, således at de nødvendige centrale initiativer tages. Det vil ikke fremover være nok med inspirationstilbud, der skal også løses de problemer, der er hindrende for omlægningen. Uanset om det handler om økonomi, forpagtningssftaler, pædagogiske forhold – eller f.eks. manglende eller utilstrækkelige køkkenforhold.

Københavns Madhus anslår, at man de kommende år med en række initiativer kan hæve økologiprocenten i København til 78 pct. i 2011.

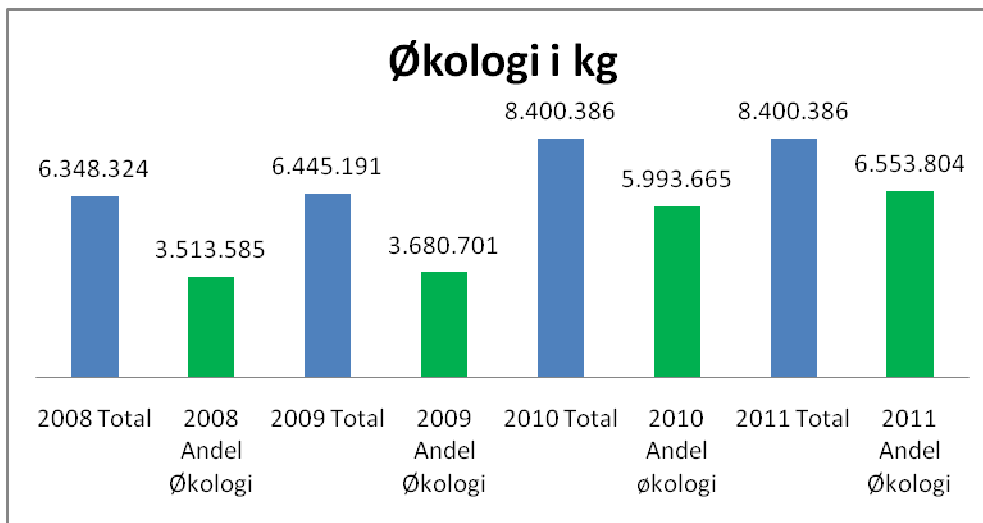

Prognose under forudsætning af konklusioner og anbefalinger i redegørelsen

En prognose beregning på baggrund af foreliggende kiloopgørelser inkl. EAT/ nye skolemad indregnet viser, at hvis der ikke sker yderligere indsats i 2009, ville årets resultat blive 57 pct. økologi. Målet om de 60 pct. økologi opfyldes gennem den aftale, der er indgået med Københavns Madhus om en særlig indsats i 2009, og det forventes, at målet bliver nået på baggrund af den udvikling, der er sat i gang i institutionerne. En prognose for 2010, forudsat at anbefalingerne fra Københavns Madhus bliver fulgt, viser, at den samlede økologiprocent for København med udgangen af 2010 kan ende på 71 pct. økologi.¹ Dermed forventes målet om 75 pct. økologi for kommunen samlet set i 2011 også at være opnåeligt og prognosen viser faktisk 78 pct.

¹ Beregningsgrundlag i bilag:

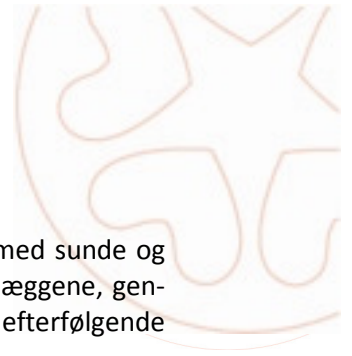
- a. 16.500 børnehavebørn, 230 åbningsdage, 75 % økologi
- b. 32.000 skolebørn med 15 % salg i 2009 og 25% salg i 2010 i 200 åbningsdage (i 2009: 110 dage med gammelt 3. koncept og 90 med EAT), 75 % økologi 2009 & 2010
- c. Plejehjem forudsat i 2009 at nå 60 % og i 2010 at nå 75 %
- d. Centralkøkken i 2010 sat til 55 % (vægtet gennemsnit af mål) i anbefalingen

Prognose 2008-2011 under forudsætninger af konklusioner og anbefalinger i redegørelsen

1.1. Konklusioner:

- Der er behov for fortsat støtte og omlægningsrådgivning, hvis kommunens køkkener skal omlægges til økologiske fødevarer inden for de nuværende kostbudgetter, da forudsætningen for dette er en forandringsproces af både hoveder og gryder.
- Økologisk omlægning hænger sammen med og kan være et middel til at sikre ernæringsmæssig og kulinarisk kvalitet, da omlægning omfatter mere komplekse forandringer end konvertering af fødevarerne.
- Omdrejningspunktet er opkvalificering, ikke alene gennem uddannelse, men også gennem lokal 1:1 rådgivning og virksomhedsforlagte kurser. De enkelte institutioner skal omlægges forskelligt med respekt for deres specielle behov og særtræk.
- Størstedelen af institutionerne kan omlægges til 75 pct. økologi inden for de eksisterende rammer, mens det kræver en økonomisk analyse at kortlægge, hvad der skal til for at nå 90 pct.
- De to centralkøkkener og modtagerkøkkenerne omkring disse har central betydning for den samlede økologiprocent i København. Samtidig er de allerede i dag rationaliserede i en grad, der gør det vanskeligt at finde omlægningspotentiale svarende til andre køkkener. Udbringningsmaden har været igennem et større kulinarisk udviklingsprojekt allerede, og her skal økologien primært dreje sig om at skifte varerne ud med nogle andre. I forhold til de plejehjem, der får maden udefra, er der behov for et samlet projekt, der udover økologien både har et sigte om at hæve det kulinariske og ernæringsmæssige niveau og skabe bedre måltider.
- En række idrætsanlæg kan være vanskelige at omlægge inden for rammerne af kostbudgettet, da omlægning her hænger sammen med selve grundlaget for driften. Kort

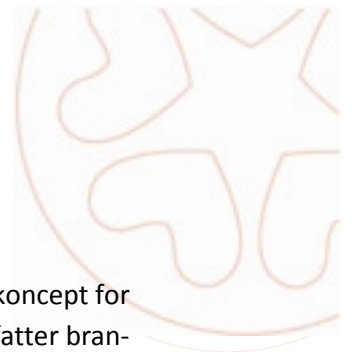
sagt skal der vælges mellem grillbarer og kiosker eller nye muligheder med sunde og gode madtilbud. Det vil forudsætte en mad- og cafepolitik for idrætsanlæggene, gennemgang af kontrakter og aftaler, kundegrundlag og forventninger og efterfølgende konceptudvikling og anlægsændringer.

- En kommende ny indkøbsaftale i 2010 skal tage udgangspunkt i en realistisk forbrugsprognose og en samlet omlægningsstrategi. Og indkøbsaftalen skal for en lang række fødevarer kun indeholde økologiske produkter. Madhuset vil indgå i dette arbejde som partner til Koncernservice. Og det skal sikres, at den kommende aftale bliver designet både ud fra respekt for leverandørerne og køkkenernes behov. I løbet af 2011 uarbejdes et strategisk oplæg for de københavnske indkøbsaftaler anno 2015, hvor co2 neutralitet indgår som et princip.
- Der er en vis usikkerhed i tallene ved den eksisterende DOGME-måling, ikke mindst fordi 30 pct. af institutionerne ikke har registreret deres økologiprocent.

1.2. Anbefalinger:

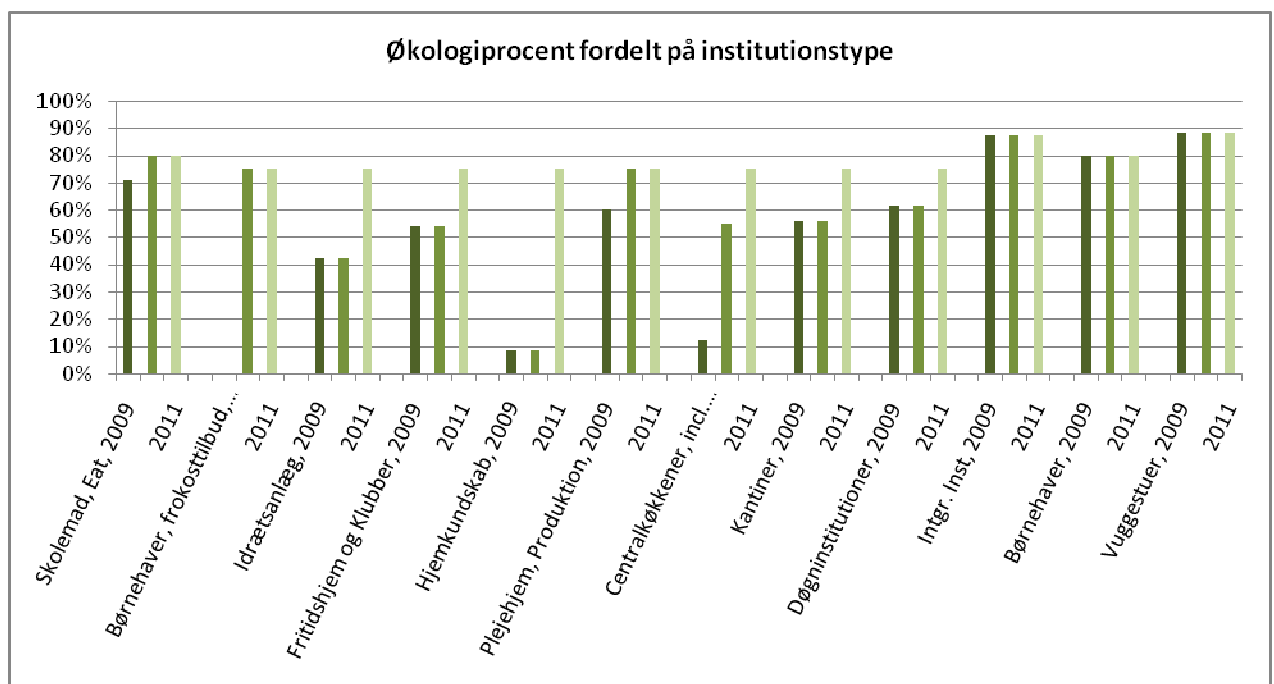
- Det foreslås, at der afsættes **4,76 mio. kr.** årligt til Københavns Madhus til økologisk omlægning og udvikling i årene 2010-2011. Indsatsen vil omfatte bl.a. omlægningsrådgivning, kurser, inspirationsarrangementer, nyhedsbreve, maddannelsesinitiativer, målrettede informationsbreve, økologimålinger efter nye og gamle metoder, eksterne analyser af køkkener og arbejdsprocesser, medvirken til ny indkøbsaftale, kommunikationsindsats og konceptudvikling. Beløbet er i redegørelsen delt ud på de forskellige områder, men skal ses som et helhedsbud, hvor en del af aktiviteterne ikke kan gennemføres løsrevet fra hinanden og som udgøres af menneskelige ressourcer og initiativer.
- Det foreslås desuden, at der afsættes yderligere **1,2 mio. kr.** årligt i 2010-2011 til særlige udviklingsinitiativer i forhold til ældremaden i centralkøkkenerne, som har såvel indfrielse af økologimål og kvalitetsforbedring for øje. Madhuset gennemfører projektet i tæt samarbejde med centralkøkkenerne og disses modtagerplejehjem. Initiativerne anses for nødvendige for at kunne opnå højere økologiprocent samlet set i København. Initiativet indeholder seminarer, workshops, eksterne analyser samt udvikling af helhedskoncept.

Som en forudsætning for at nå de økologiske mål om 75 pct. Økologi anbefales det, at der afsættes 4,7 mio. kr. i ekstra driftstilskud til fødevarer i 2010 og derefter 6,4 mio. til driftstilskud i 2011 og fremefter til centralkøkkenerne og disses plejehjem. Ligeledes afsættes der 0,82 mio. kr. årligt fra 2011 til dækning af konvertering fra konventionelle til økologiske produkter hos den eksterne madleverandør af udbringningsmad til pensionisterne.

- Det foreslås, at der bevilliges 1,445 mio. kr.² til at udvikle et helt nyt madkoncept for idrætsanlæggene i København via et pilotprojekt i 2010. Initiativerne omfatter branding og markedsføring, innovationsseminarer, eksterne analyser og forandringsrådgivning, og konceptudvikling af mad og måltider. Hertil skal der investeres i anlægsudgifter i de berørte modelhaller på 2,76 mio. kr.
- Det foreslås, at Københavns Madhus udarbejder en redegørelse for økologi og den fremtidige indsats i 2012 med en kortlægning af muligheder og indsats for at opnå 90 pct. økologi i 2015, og i den forbindelse inddrager et klimaperspektiv i forhold til maden.

Følges anbefalingerne vurderer Københavns Madhus, at udviklingen i økologiprocent vil følge nedenstående udvikling:

² Et forslag til en projektbeskrivelse er udarbejdet af Københavns Madhus, der har beregnet anlægsudgifter og proces som baggrund for anbefalingen

1.3. Økologi gennem tre institutionstilpassede strategier

I perioden 2010-2011 skønnes institutionerne at have forskelligt behov for hjælp og støtte for at kunne nå målet om 75 pct. økologi. Københavns Madhus vurderer på baggrund af de tidligere erfaringer i Økologi København, det arbejde Københavns Madhus har udført med økologi i 2009 samt den kontakt Københavns Madhus har med institutionerne i København i kraft af sin grundbevilling, at der skal arbejdes med tre strategier for at nå målet om 75 pct. økologi i København i 2011. Vi foreslår samtidig, at der i forbindelse med økologimåling 2011 udarbejdes en ny redegørelse for, hvad der skal til for at nå 90 pct. i 2015. Der kan foretages en fremskrivning af udgifterne, men erfaringen viser, at økologiomlægning ofte fører andre forandringsprocesser med sig, og på grund af kompleksiteten foreslås det, at redegørelsen fremadrettet venter til effekten af den foreslåede indsats frem til 2011 er kendt.

"Forankringsstrategi"

Institutioner, der allerede nu er over målet om 75 pct. økologi, enten fordi det er forudsat som et krav i aftaler mv. (fx den nye skolemad EAT og den nye frokostordning til børnehavebørn, som ved deres opstart har mindst 75 pct. økologi) eller fordi institutionerne i forvejen ligger højt eller som skønnes at være inde i et godt forløb, der sikrer dem at nå målet i 2011. Det gælder primært for daginstitutionerne, der ligger helt oppe på et gennemsnit på knap 90 pct.

Der er primært tale om vedligeholdelse for vuggestuer, integrerede institutioner, børnehaver, skolemadsproducenter og kantiner.

Disse typer af institutioner bør fortsat have mulighed for at få besøg af en omlægningsrådgiver for at få hjælp til at holde fast i en høj økologiprocent, hvis der tegner sig et fald. De bør ligeledes tilbydes inspirationsarrangementer, kurser, erfaringsudveksling og information via nyhedsbreve og internettet. Samlet set skønnes det at kunne opnås med en begrænset indsats, da støtte og hjælp til institutionerne allerede i dag foregår via arbejdet i Københavns Madhus, og det forventes at fortsætte som led i Madhusets grundbevilling. Særligt tænkes ratingordningen Køkkenløftet at være et godt tilbud til disse institutionstyper, der på denne vis breder økologiomlægningen ud til også at handle om institutionens samlede måltids ydelser.

"Omlægningsstrategien"

Institutioner, der inden for deres nuværende kostbudgetter forventes at kunne indvinde rationale til at omlægge til økologi, har behov for en grundlæggende rådgivning og hjælp til at komme videre. Der er især tale om institutioner, som har været igennem omlægningsforløb og ikke selv kan se yderligere potentiale, nye institutioner eller institutioner, der har "puttet" sig,

Det kan også være institutioner, der er langt fra målene for økologi og har behov for særligt innovative forslag for at kunne skabe den fornødne forandring.

Der vil være primært tale om omlægning inden for eget kostbudget af plejehjemmene med produktionskøkkener, døgninstitutionerne, fritidshjem, kantiner og kulturhuse.

Indsatsen over for disse typer af institutioner omfatter et eller flere besøg af omlægningsrådgivere, kortlægning af nuværende praksis, forslag til forandringsprocesser, støtte og hjælp til at gennemføre og følge op på forandringsprocesser, kompetenceudvikling i form af kurser og efteruddannelse, udvikling af nye retter og forarbejdningsmetoder, støtte til økonomi- og lagerstyring i form af programmer til analyse og styring. Derudover har de brug for samme tilbud som institutioner, der skal vedligeholde en høj økologiprocent dvs. inspirationsarrangementer, nyhedsbrev og information i form af gode erfaringer og råd.

"Udviklingsstrategi"

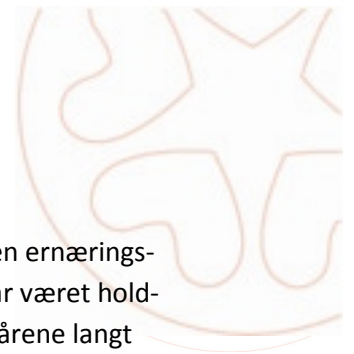
Enkelte institutionstyper står over for væsentlige udfordringer, hvis de skal nå de høje økologiprocenter, enten fordi de allerede er gennemrationaliserede og således ikke kan finde så stort omlægningspotentiale inden for egne rammer, fordi de er styret af efterspørgsel og kunder, som stiller andre krav eller forventninger end økologisk mad, eller fordi deres nuværende budget er så småt, at der ikke er plads til fuld økologisk omklæning. Endvidere er der institutionstyper, der som følge af selvforvaltning ikke skal følge de normale retningslinjer, som de kommunale køkkener.

Der er primært tale om de to store centralkøkkener og deres modtagerplejehjem, som har en meget stor volumen, samt om sportshallerne, der har en stor symbolbetydning overfor borgerne.

Indsatsen over disse typer af institutioner kræver en grundig gennemgang af muligheder for forandring samt muligvis tilførsel af driftsmidler til øget fødevarebudget. Typisk vil der samtidig være grundlag for at brede indsatsen ud og sigte på også at udvikle den ernæringsmæssige og kulinariske kvalitet samtidig med at øge økologiprocenten. Det er forskellige indsatser, der skal til for de forskellige typer af køkkener.

1.4. Forbehold og måling

Økologiopgørelser i København, lige som i alle andre Green Cities (tidligere dogme) kommuner, er siden 2000 blevet opgjort ved hjælp af Dogmemåle-metoden. På 'dogmehjemmesiden' indtaster minimum 70 pct. af kommunens institutioner den anslåede andel af økologiske føde-

varer i institutionens eget fødevareindkøb. Disse skøn omberegnes ved hjælp af en ernæringsprofil inden for hver køkkentype til et samlet tal for området. Det har i de sidste år været holdningen fra Økologi København under TMF, at brugen af denne målemetode med årene langt har overskredet systemets brugbarhed, og at der er behov for udvikling af en ny metode. Københavns Madhus mener, at de nuværende ernæringsprofiler vil kunne skævvride resultaterne i takt med, at der opnås højere økologiprocenter gennem omlægning og forbruget i institutionerne derved ændrer sig.

Alle tal og prognoser i denne redegørelse vedrørende økologiprocenter er baseret på dogmeopgørelsen, og der må derfor tages forbehold for evt. fejl eller mangler, som skyldes målemetoden eller det faktum, at de er baseret på skøn.

Udvikling af en ny målemetode, baseret på leverandørindberetninger, er afhængig af, at kravet om indberetningspligt i indkøbte kilo bliver tilføjet til indkøbsaftalerne i forbindelse med det næste udbud på fødevareområdet. Københavns Madhus skal i 2009 udarbejde et oplæg til en ny målemetode. Selve metoden kan dog tidligst implementeres efter et nyt fødevareudbud som tidligst indtræffer medio 2010, det vil sige at en første måling med en ny metode tidligst vil kunne iværksættes ved årsskiftet 10/11. Københavns Madhus vurderer, at det vil være gavnligt at bruge begge målemetoder i en overgangsperiode, således at store udsving i resultaterne fra begge målemetoder kan sammenlignes.

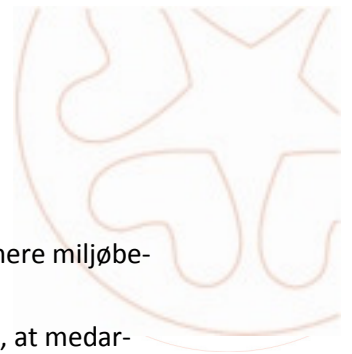
2. Baggrund

Borgerrepræsentationen i København har i Agendaplanen for 2008 - 2011 formuleret en målsætning om, at København skal arbejde hen imod at blive verdens Miljømetropol i 2015. "København skal være den af verdens hovedstæder, der har det bedste storbymiljø. Et vigtigt led i at nå målet er, at kommunen går foran med godt eksempel ved at vise, hvordan miljørigtig adfærd kan integreres i Kommunens daglige arbejde. Københavns Kommune skal være en frontløber-kommune."

I bestræbelserne på at nå frem til denne målsætning har Borgerrepræsentationen formuleret konkrete krav til omlægningen af kommunens bespisning. I 2015 skal 90 pct. af den mad, der serveres i kommunens køkkener og kantiner være økologisk.

"Københavns Kommune er med ca. 50.000 ansatte Danmarks største virksomhed. Derfor betyder det noget - både signalmæssigt og på miljøets bundlinje - hvilke kriterier Københavns Kommune prioriterer, når der skal foretages indkøb. "

Kommunen har opstillet følgende fokusområder for at opnå målsætningen om at blive en frontløberkommune:

- Miljøbevidste indkøb: Kommunen vil gennem miljøbevidste indkøb minimere miljøbelastningen og påvirke markedet i miljøvenlig retning.
- Økologiske varer: Kommunen vil gennem indkøb af økologiske varer sikre, at medarbejdere og brugere i kommunen får tilbudt sunde måltider.
- Økologisk Privatforbrug: Kommunen vil gennem forskellige informationsbaserede og praktiske tiltag sikre at andelen af økologiske fødevarer i byens madforbrug er mindst 20 pct. i 2015.

(Kilde: Agenda 21 plan 2008-2011, udarbejdet af Teknik og Miljøforvaltningen)

Der er indgået en kontrakt med Københavns Madhus om at bidrage til, at 60 pct. af maden (målt i kilo) i Københavns Kommunes køkkener og kantiner ved udgangen af 2009 er økologisk. Det indebærer, at der skal indgås aftaler mellem Københavns Madhus og de forvaltninger eller institutioner, der endnu ikke er i gang med omlægning samt fastholde og forankre resultaterne i de køkkener, der i gang med omlægning.

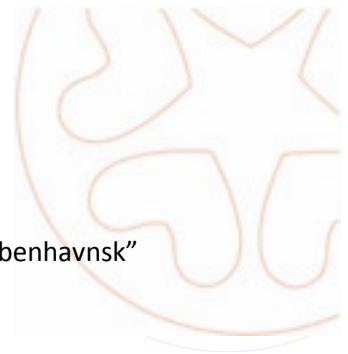
Københavns Madhus blev ved overdragelsen af opgaven fra Økologi København bedt om at udarbejde en status til Borgerrepræsentationen over arbejdet med økologi i køkkenerne samt en vurdering af behovet for indsats og projektbehov de kommende år.

København har været i gang med at sikre økologiske procenter i snart mange år. Samlet set er økologiprocenten nu 56 pct. målt ved udgangen af 2008 på omkring 770 af kommunens ca. 1100 institutioner. Men det dækker over store forskelle for institutioner og køkkentyper. Fx ville kommunens samlede økologiprocent allerede være oppe på 66 pct., hvis de to store centralkøkkener ikke indgik i opgørelsen.

I 2010 kommer to helt nye madområder på banen, nemlig den nye skolemad EAT, der implementeres på skolerne fra august 2009 og de obligatoriske frokostordninger til alle børnehavsbørn. Dermed bliver der en meget væsentligt stigning i volumen (kilo), og begge områder forventes at starte med en økologiprocent på 75 og er en del af de projekter, Københavns Madhus i forvejen er involveret i.

I mange institutioner er økologi blevet en naturlig selvfølge, leverandørerne følger pænt med, og de fleste produkter kan skaffes. Men det er de "svære procenter", der skal flyttes nu for at nå op på målene om 75 pct. i 2011 og 90 pct. i 2015.

Københavns Madhus blev meget inspireret af en tur til Rom, som på flere måder er længere fremme end os. I Rom tænkes bæredygtighed bredere end blot økologiske mærkninger og

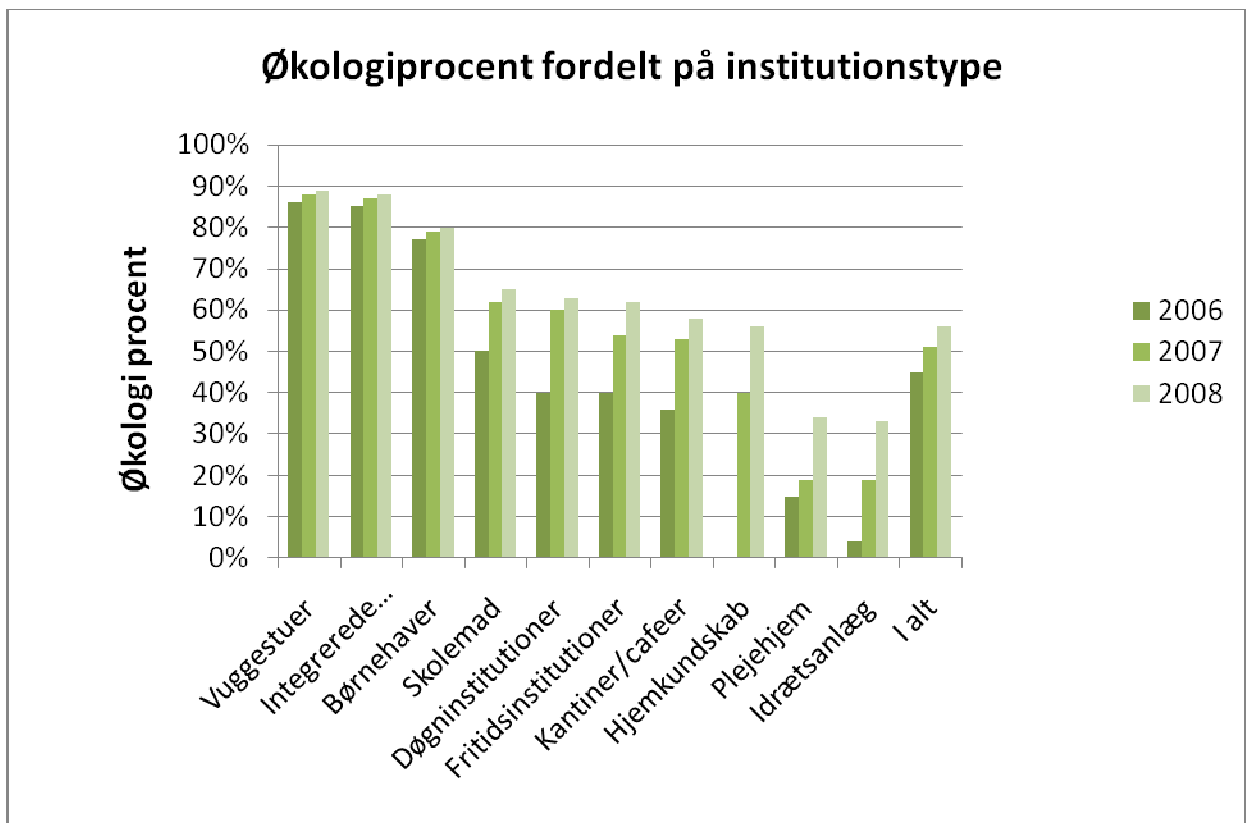

madkvalitet som andet end varegrupper. En oversættelse af Rommodellen til "københavnsk" kunne lyde:

Det offentlige økologiske køkken skal:

- være velsmagens køkken
- være co2 neutralt
- genskabe jordforbindelsen for byens borgere
- medvirke til øget maddannelse af den opvoksede generation
- inspirere til bedre madvaner og øget sundhed
- smitte af på det private forbrug
- være en bevidst forbruger og udnytte sin indkøbsposition

2.1. Samlet status for køkkenerne

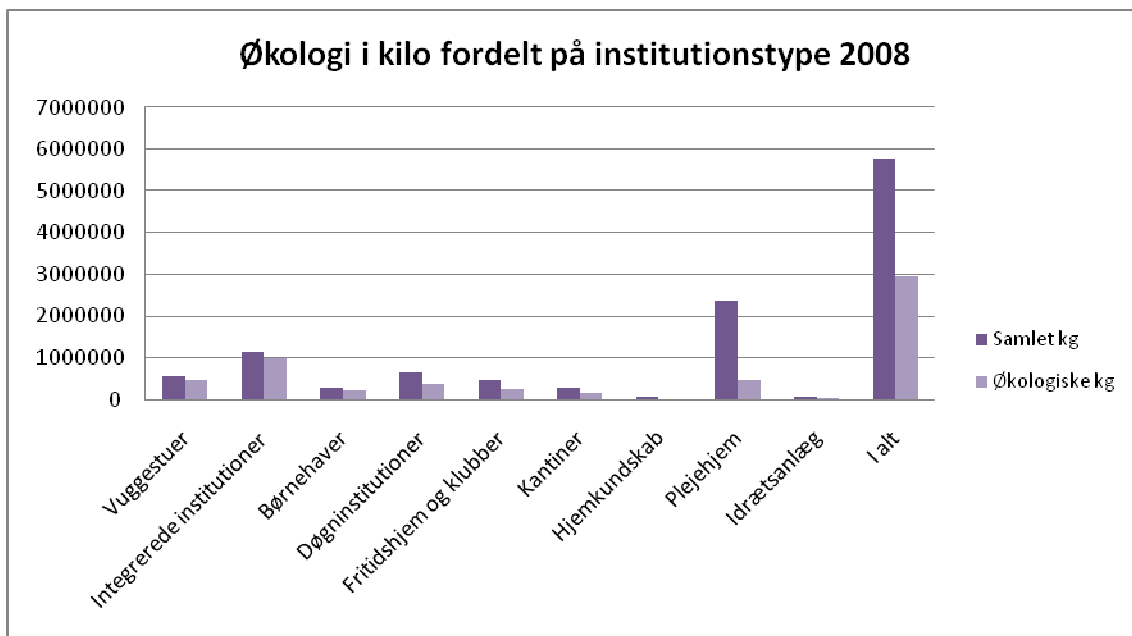

Københavns Madhus arbejder med forskellige aktiviteter og tiltag for de forskellige institutioner. De første tre måneder i år blev brugt til at danne et overblik over, hvilken form for hjælp, de enkelte institutioner har behov for, når de skal øge deres økologiprocent. For mange af institutionerne er der tale om de "svære procenter" nu, fordi de har været i gang med en om-

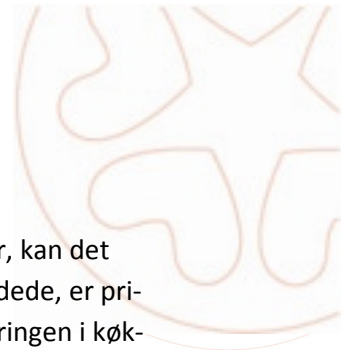
lægning og dermed indvundet en del af de rationaliseringer, der kunne finansiere øget økologi. Det kan i øvrigt teoretisk set diskuteres, hvorvidt det var klogt fra starten kun at have et mål om 75 procent økologi, da en del institutioner vurderes uden problemer at kunne komme op på langt højere niveau inden for den eksisterende ramme, hvis blot de havde haft denne målsætning fra begyndelsen.

Vores nuværende vurdering er, at centralkøkkenerne og sportshallerne er svære at rykke inden for de nuværende rammer fx på grund af forpagtningsskift og allerede foretagne rationaliseringer, men at de fleste andre køkkener, der ikke er i mål, fortsat med held kan arbejde ud fra en omlægningsstrategi.

Som det fremgår, er plejehjemmene den institutionstype, der aftager flest kilo og dermed også har afgørende indflydelse på byens samlede økologiprocent. Københavns Madhus arbejder i forhold til alle køkkentyper med uddannelsesforløb og omlægningsrådgivning, men ud fra en betragtning om kilo, er det ældremaden, der har det største udviklingspotentiale. Madhuset vil dog i redegørelsen gennemgå alle køkkentyper i forhold til, hvor mange institutioner der ligger under 25 pct. mellem 25 og 50 pct. mellem 50 og 75 pct. og derover, da det kræver forskellig indsats at flytte de forskellige institutioner fra deres nuværende niveau.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at for at nå målene om økologi skal der være fokus på både omlægning og konvertering. Med økologi følger ofte nye råvarer og nye måder at forarbejde

råvarerne på. Og når køkkenerne forandrer forarbejdningsgraden af deres råvarer, kan det påvirke udgifterne både til råvarerne og til lønnen. Når råvarerne ikke er forarbejdede, er prisen som regel lavere, men lønnen kan derimod blive højere og vice versa. Udfordringen i køkkenerne lige nu er derfor at undersøge, om der er mulighed for omlægning inden for de eksisterende kostbudgetter, fx ved at undersøge og justere arbejdsprocesser og indkøb.

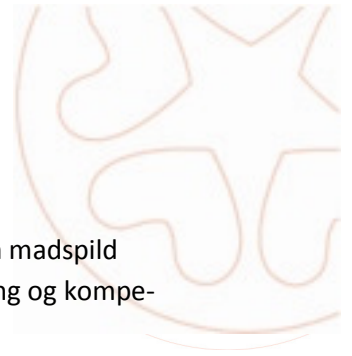
2.2. Et holistisk måltidskoncept

Københavns Kommunes fokus på økologi giver sammen med områdernes forskellige kostpolitikker et fælles sæt målsætninger for den mad, der serveres og rammerne omkring måltiderne. Synlige krav og holdninger til mad og måltider kan være et godt redskab for dem, der skal producere maden. I dagligdagen kan det dog undertiden være svært at omsætte en overordnet politik til et praktisk værktøj, og der kan være brug for at gøre politikken konkret for dem, der skal skabe de sunde, økologiske måltider hver dag til byens borgere. Københavns Madhus er etableret bl.a. for at være til at skabe en varig madkultur, der bygger på sundhed, økologi og velsmag.

At gøre noget ved madkulturen betyder, at måltider skal ses en helhed. Københavns Madhus arbejder derfor med hele måltidet. Et måltid er ikke bare mad. Et måltid består af gode råvarer, veltillavede retter, gode værter og omgivelser, og så er det tilpasset de borgere, der skal spise måltidet. Dvs. der er fokus på både ernæring og tilfredshed hos den enkelte. Og så er det økologisk!

Arbejdet med omlægning til økologi stemmer fint overens med at betragte måltidet som en helhed. Når køkkenerne skal vurdere, hvordan de kan hæve økologiprocenten, har det betydning for en række forskellige faktorer. Sortimentet vil typisk være forskelligt fra det, man har brugt i de konventionelle køkkener. Og det betyder nye retter og dermed forandring i både gryder og hoveder. De frosne eller forarbejdede råvarer skiftes, hvor de kan ud med friske, og det stiller krav til nye produktionsprocesser i køkkenet. Ofte vil omlægning til økologi betyde, at køkkenet arbejder efter nogle grundprincipper, som ikke bare har betydning for råvarerne og dermed økologiprocenten, men også for håndtering af råvarerne og maden.

Samtidig er det netop ved at analysere produktionsprocesser og indkøb i køkkenerne, at man kan finde muligheder for omlægning inden for de eksisterende kostbudgetter. I den analyse berører man således både produktionen, indkøbet og maden og i sidste ende det samlede måltid. Myten om at økologi bliver valgt på bekostning af kvalitet eller ernæring bør manes i jorden. Erfaringerne viser, at det er det modsatte der sker, når der skal omlægges i det enkelte køkken. Det gælder om at finde potentialet i køkkenet ved at skabe så rationelle produktionsprocesser som muligt. På den måde kan uforarbejdede økologiske råvarer i realiteten give besparelse og forbedringer på en og samme tid – der er nemlig ofte en del at spare, når køkkenet

f.eks. erstatter færdigvarer med egenproduceret mad. Eller finder ud af, hvordan madspild kan undgås. Men det er ikke altid let, og køkkenerne har brug for støtte, rådgivning og kompetenceudvikling i den omfattende forandringsproces, en omlægning kan være.

Der er naturligvis en del køkkener (især de helt store), som allerede er rationaliserede og effektive, og hvor omlægningspotentialitet er mindre. Disse køkkener vil oftere skulle konvertere, og derfor kan de ikke nødvendigvis få den samme økonomiske gevinst i kostbudgettet til at købe andre råvarer til en dyrere pris. Disse køkkener kan dog bruge konverteringsprocessen til at øge kvaliteten, fordi de i forbindelse med, at de indfører økologi også fokusere på at få de bedste økologiske råvarer, leder efter forandringspotentialitet – og f.eks. ser på mulighederne for en højere grad af egenproduktion.

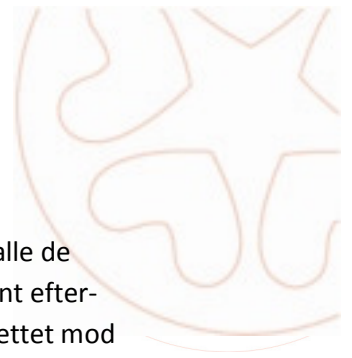
Erfaringen fra både Økologi København og Københavns Madhus' arbejde med omlægning til økologi er, at det medfører en øget faglig bevidsthed i køkkenerne, fordi der bliver stillet krav til forandring og nye kompetencer. Det kan i sig selv være med til at øge stoltheden og arbejdsglæden i køkkenerne, hvilket igen smitter af på maden og måltidet.

Københavns Madhus ser derfor en stor mulighed i at bruge den viden økologiomlægningen giver, til at skabe varige forbedringer i måltiderne generelt ved at se på måltidet som en helhed af økologiske råvarer, kulinarisk kvalitet og godt værtskab. Det centrale er, at der er god synergi mellem omlægning til økologi og kvalitet i måltidet.

"10 økologiske madprincipper"³

- *Mindre kød, anderledes kødvalg og nye udskæringer*
- *Mere grønt og grønt efter sæson*
- *Flere kartofler*
- *Mere frugt og frugt i sæson*
- *Mere basis: groft brød, gryn, ris og pasta*
- *Mindre halv- og helfabrikata og flere friske råvarer*
- *Minimer spild, anvend rester*
- *Pas på det søde og det dyre*
- *Rationel køkkendrift og menuplanlægning*
- *Køb kun det ind, du skal bruge*

³ Inden for disse vil de fleste køkkener kunne finde deres omlægningspotentialitet – potentialerne varierer fra køkken til køkken, – og ikke alle skal f.eks. spise mindre kød.

Samtidig kan den mængde økologiske varer, som København skal bruge for at få alle de 60.000⁴ offentlige måltider til at være 90 pct. økologiske i 2015 være en så markant efterspørgsel, at udbuddet fra leverandørernes side kan ændres fra primært at være rettet mod detailhandlen til også særskilt at henvende sig til de store gryder i de offentlige køkkener. Det kan bidrage til større sortiment, bedre service og pakninger der passer til storkøkkener, og det kan igen smitte af på udbuddet i detailhandlen, så også den private forbruger får gavn af et større sortiment. Ligeledes må forandringer i de offentlige måltider forventes at smitte af på de private måltider, fordi måltiderne er med til at ændre madkulturen generelt. På den måde spiller indsatsen og målene om øget offentligt og privat økologiske forbrug i København sammen. Og det betyder, at der skal tages fat på opgaven med økologi inden for udbud, forpagtninger, indkøbsaftaler mv. i form af konkrete krav om økologi og kvalitet.

3. Økologien køkken for køkken

3.1. Daginstitutioner

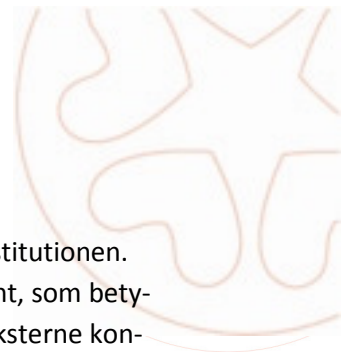
	2005	2006	2007	2008	Samlet 2008
Vuggestuer	85 pct.	86 pct.	88 pct.	89 pct.	88,5 pct.
Integrerede	80 pct.	85 pct.	87 pct.	88 pct.	
Børnehaver	75 pct.	77 pct.	79 pct.	80 pct.	

Daginstitutionerne er med en økologiprocent på knapt 90 pct. allerede meget tæt på det endelige mål. De har været igennem en systematisk og målrettet omlægningsproces med kortlægning – uddannelse – omlægning - målindfrielse. Mange af 'madmødrene' i daginstitutionerne er økologiske pionerer, og på flere måder har daginstitutionernes omlægning dannet skole for de andre køkken- og institutionstypers omlægningsarbejde. Når den obligatoriske frokostordning kommer i 2010 med forventet mindst 75 pct. økologi, kan det trække ned i procentopgørelsen for børnehaver og integrerede institutioner de første år. Paradokssalt nok vil den øgede volumen dog kunne betyde, at den samlede økologiprocent for København kan stige, selvom børnehaverne og måske de integrerede institutioner som udgangspunkt ser ud til at falde i den isolerede opgørelse af børnehaver og integrerede institutioner som kategori.

Omlægningspotentiale

Da daginstitutionerne allerede ligger tæt på det endelige mål for 2015, vurderes der ikke at være det store omlægningspotentiale i daginstitutionerne. De institutioner, der ligger lavt i økologi, vurderes at kunne omlægges på baggrund af de gode erfaringer, der er gjort i de øvri-

⁴ I 2010 stiger antallet af måltider fra de nuværende ca. 40.000 til 60.000 pga. de omkring 20.000 ekstra via skole- og børnehavefrokostordningen.

ge institutioner, dvs. omlægning til økologi kan ske inden for kostbudgettet på institutionen. Der kan dog være særlige forhold i de enkelte institutioner med lav økologiprocent, som betyder, at opgaven med at omlægge kræver lidt ekstra opmærksomhed og brug af eksterne konsulenter, men det indgår i den indsats som Københavns Madhus har iværksat for 2009

Indsatsen i 2009

Københavns Madhus er i gang med en kortlægning af de institutioner, der ligger under 75 pct. økologi og vil i løbet af året være i kontakt med alle fokusinstitutioner for at tilbyde dem undervisning, og efter endt undervisningsforløb tilbyde dem besøg af en omlægningsrådgiver. Målet er, at institutioner med en lav økologiprocent, som kommer på kursus i Københavns Madhus, stiger til 75 pct. med udgangen af 2009. I kontakten med daginstitutionerne har Københavns Madhus oplevet en vis usikkerhed fra de selvejende institutioner i forhold til, om de skal opfylde målene om økologi. I efteråret 2009 bliver der derfor sat særlig fokus på at informere de selvejende institutioner om, at økologimålene også omfatter dem. Der er ikke præcise opgørelse for de selvejende institutioner isoleret set, men det er indtrykket fra kontakten med nogle af de selvejende institutioner, at der er nogle som slet ikke har økologi i køkkenerne, da de ikke tror, at økologimålingerne inkluderer dem, og derfor vælger økologi fra.

Parallelt med arbejdet for at hæve procenten blandt institutioner med under 75 pct. økologi, fastholder Københavns Madhus de øvrige institutioners høje økologiprocent ved at tilbyde kurser, inspirationsarrangementer og nyhedsbreve hvor der især er fokus på de mange gode resultater og succes historier, gennem portrætter af køkkenmedarbejdere under devisen "show it - don't tell it".

Udfordringer

I en lang række institutioner er arbejdet med økologi så godt forankret, at den nye obligatoriske frokostordning til børnehaverbørn, der træder i kraft fra 1. januar 2010, ikke vil indebære større ændringer. Der kan dog komme en periode, hvor økologiprocenten i børnehaverne og de integrerede institutioner falder, og udfordringen bliver at sikre, at det kun er en overgangsperiode, og at der fortsat arbejdes efter økologiske principper, så de høje økologiprocenter kommer på plads igen. I Madhuset vil vi satse på at skabe en proces, hvor de nye madtilbud i de enkelte institutioner går efter de 90 pct. fra starten. Der er nemlig ingen økonomiske forhindringer herfor.

Under alle omstændigheder arbejdes der fra såvel Københavns Madhus som BUF's side med et krav om 75 pct. økologi til de nye frokostordninger, såvel for institutionerne, som for kommende leverandører. Der skal samtidig arbejdes for, at de institutioner, der allerede nu har en højere økologiprocent end 75 pct. ikke forfalder til at lade procenten falde.

Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. økologi i 2015?

Københavns Madhus anbefaler, at der:

- Tilbydes 1 årligt besøg af omlægningsrådgiver til institutioner med mindre end 50 pct. økologi i 2010 og med mindre end 75 pct. økologi i 2011
- Afvikles 2 økologiske omlægningskurser årligt der er målrettet daginstitutionerne
- Holdes 1-2 inspirationsarrangementer årligt
- Udsendes 2-3 nyhedsbreve årligt, og 2 elektroniske informationsbreve årligt
- Sættes særlig fokus på de selvejende institutioners forpligtigelse til at leve op til kommunens økologikrav. Ultimo 2011 foretages en analyse af barrierer for institutioner med mindre end 75 pct. økologi med henblik på særlig indsats i 2012-2015
- Hvis der ses et fald i økologiprocenterne, som vurderes at være påvirket af den nye frokostordning til børnehavebørn, ultimo 2011 foretages en analyse af de udfordringer, der er i forbindelse med faldet af økologiprocenterne. Og herefter en redegørelse for en fremadrettet indsats efter 2012. Det forudsættes, at Københavns Madhus medvirker i implementering af den nye madordning, og at det er intentionen, at der fra starten arbejdes for 90 pct. økologiske produkter i køkkenerne, og så der forhåbentlig ikke vil være behov for en omlægning sidenhen.

Samlet vurderes indsatsen at indebære en udgift på 150.000 kr. årligt i 2010-2011

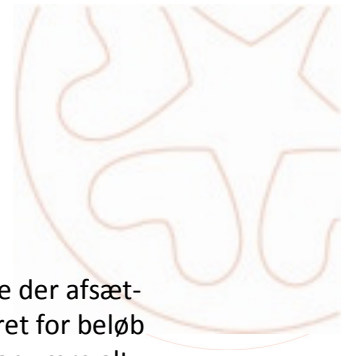
3.2. Hjemkundskab

	2005	2006	Samlet 2007	2008	Samlet 2008
36 skoler	Ingen data	Ingen data	39 pct.	< 25 pct.	54 pct.
17 skoler	Ingen data	Ingen data		25-49 pct.	
12 Skoler	Ingen data	Ingen data		50-74 pct.	
3 skoler	Ingen data	Ingen data		75-100 pct.	

Der udbydes hjemkundskab på 55 af kommunens 66 skoler⁵. Faget har bl.a. til formål at: *"Eleverne skal opnå praktiske færdigheder, æstetiske erfaringer og forståelse af egen og andres madkultur, af madens, husholdningens og forbrugets samspil med samfundsfaktorer samt af områdets betydning for ressource- og miljøproblemer og for sundhed og livskvalitet for den enkelte og andre."*

I Københavns Kommune falder dette i god tråd med at omlægge faget til økologi.

⁵ Oplyst af Center for Miljø og Københavns Madhus skolemadsteam.

Omlægningspotentiale

Der er store individuelle forskelle på skolernes budget til hjemkundskab. Beløbene der afsættes er ikke altid lige gennemskuelige, og Københavns Madhus er blevet præsenteret for beløb fra 5 til 15 kr. pr. elev pr. gang. Der er forskel på, hvad pengene skal dække, det kan være alt fra råvarer, print af opskrifter og indkøb af knive og lign. til rengøring. På nogle skoler er beløbet med moms på andre skoler uden. Omlægning til økologi forudsætter således en individuel vurdering på de enkelte skoler af, om omlægningen kan ske inden for det eksisterende kostbudget.

I faget hjemkundskab er det muligt at bruge visse af principperne for omlægning til økologi, men ikke nær så mange som i køkkener med en daglig drift. For at mindske spild, og sikre en god planlægning, kræver det, at der afsættes nogle ressourcer til planlægning på tværs af de hjemkundskabslærere, der er på skolen, eller langtidsplanlægning på de skoler hvor der kun er én hjemkundskabslærer. Samtidig kræver det mulighed for fællesindkøb og mulighed for lageropbevaring til tørvarer, da der er penge at spare ved at købe større ind hos grossisterne.

Målet om 90 pct. økologi nås ikke inden for nuværende rammer på alle skoler. En analyse kan afdække omlægningspotentialet. På de skoler hvor der er afsat et lille beløb til råvarer, vil der ikke være nær så stort omlægningspotentiale som på de skoler, hvor der er flere penge til råvarer.

Der er ikke et entydigt billede af, hvad der reelt kan bruges på råvarer. En analyse af forholdene nu, samt en vurdering af hvad der er rimeligt i forhold til at nå fagets mål, og omlægge til økologi, kan give et sådant overblik. Et skøn er at 15 kr. til råvarer. pr. barn pr dag er rimeligt, hvis hver anden gang er teori og hver anden gang er praktik. Inden for dette beløb skønner Københavns Madhus, at der kan omlægges til 90 pct. økologi, men der vil være behov for, at skolerne afsætter de nødvendige driftsmidler fremover til at sikre dette beløb til råvarer pr elev pr dag.

Indsats 2009

Københavns Madhus har som en del af udvikling af skolemadskonceptet EAT udviklet kurset "luft under vingerne" til hjemkundskabslærere", og har i den forbindelse indarbejdet et økologielement i kurset. I efteråret 2009 afholdes 2 kurser "Økologi i hjemkundskab", ligesom der sættes fokus på hjemkundskab i et af de nyhedsbrev, der udsendes om økologi.

Indsatsen fremadrettet i 2009 er fokuseret på at få udviklet kompetencer hos hjemkundskabslærerne til at arbejde ud fra økologiske principper og dermed også være middel til at hæve økologiprocenten inden for faget inden for skolernes eget budget. Der skal tages kontakt til skoler med mindre end 25 pct. Økologi. Indsatsen er her fokuseret på at få disse skoler på et økologikursus målrettet hjemkundskabslærerne for herigennem at få dem til at stige i økologiprocent. Der udsendes 2-3 nyhedsbreve og 1 elektroniske informationsbrev årligt.

Udfordringer

Hjemkundskab er et fag, hvor der skal ske læring derfor, er såvel indkøb som tilberedning en læreproces, og man kan ikke regne med, at børnene holder en rationel køkkendrift, som det er nødvendigt ved en ren økologisk omlægning. Det er derfor nødvendigt med nogle midler til ren konvertering, så det ikke går ud over mulighederne for at nå de fælles mål i den praktiske del af undervisningen fx råvarekendskab, variation og brug af dyrere råvarer⁶. Der er ofte ingen daglig drift, hvorfor det nogle gange kan være svært at bruge de rester der er, hvilket også er en vigtig del af en økologisk omlægning. Enkelt indkøb er oftest dyrere end fællesindkøb i større mængder.

Der bliver ikke brugt mange kilo i hjemkundskab, og derved kan forandringer inden for faget ikke tydeligt afspejles i det samlede økologiregnskab for kommunen. Men der er en afgørende signalværdi, i at næste generation lærer om økologi og få det integreret hjemkundskab, og derved får gjort det til det naturligt valg. Som led i arbejdet med at grundlægge en madkultur med sundhed, økologi og velsmag er det derfor vigtigt også inden for hjemkundskab at stille efter de samme høje mål som alle øvrige institutioner.

Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?

Københavns Madhus anbefaler:

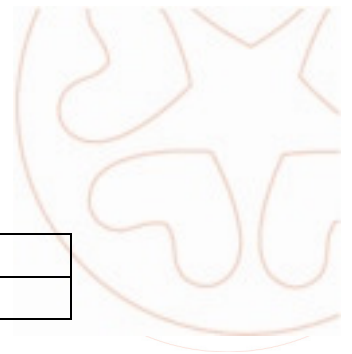
- At der foretages en enkel analyse af forholdene i hjemkundskab som de er nu, at der laves en vurdering af, hvad der er muligt at omlægge til økologi inden for de eksisterende ressourcer, under hensyntagen til fagets rammer og mål, og at der laves en vurdering af hvilke ressourcer der skal til og hvor stort driftstilskuddet skal være, under hensyntagen til fagets mål for at nå 90 pct. økologi i 2015
- Integration af økologi i kurser i Københavns Madhus til hjemkundskabslærere og tilbud om årligt kursus "Økologi i hjemkundskab"
- Udsendelse af 2-3 nyhedsbreve og 1 elektronisk informationsbrev årligt

Samlet vurderes indsatsen at indebære en udgift på 60.000 kr. årligt i 2010-2011

3.3. Centralkøkkener og modtagerplejehjem⁷

	2008
Centralkøkken DGB med modtagerplejehjem	11 pct.

⁶ Etik og kvalitet er en del af de fælles mål, det kræver nogle gange dyre råvarer, som bliver tilsvarende dyrere når det skal være økologisk

København Madservice a la carte i Bystævneparken (KMACB)	6 pct.
Modtagerplejehjem under MACB	29 pct.

Samlet gælder det for 2006 og 2007, at økologiprocenten enten er registreret som 0 eller slet ikke er registreret. Det er derfor alene tal for 2008, der er opgivet.

København kan ikke nå sin samlede målsætning om 75 pct. økologisk forbrug i 2011 uden, at de to store køkkener og deres modtagerplejehjem også øger deres økologiske forbrug. Hertil er forbruget her simpelthen for stort. Hvis de to centralkøkkener ikke tæller med vil det samlede økologieresultat for 2008 anslået være 66 procent i stedet for de opgjorte 56 pct.⁸

Økologiprocenterne var ved sidste måling i 2008 11 pct. i centralkøkkenet i de Gamles By inkl. de modtagerplejehjem, der får mad herfra og 6 pct. i Københavns Madservice á la Carte i Bystævneparken. De plejehjem med modtagerkøkkener der er en del af Madservice a la carte har foruden maden fra centralkøkkenet et økologisk forbrug i 2008 på 29 procent⁹ købt ind via den såkaldte købmandsliste.

Omlægningspotentiale

De to centralkøkkener er allerede i høj grad effektiviserede i processer og arbejdsgange, der ellers normalt indgår i omlægninger, og Københavns Madhus vurderer, at der i forbindelse med en kommende og samlet indsats med omlægning i de to centralkøkkener og modtagerkøkkenerne maksimalt kan nås 10-15¹⁰ pct. økologi inden for rammen af det nuværende kostbudget. En større andel af økologiske fødevarer i de to centralkøkkener kan næppe opnås uden permanent merpris til følge. Det relativt begrænsede omlægningspotentiale kan formentlig primært findes i modtagerplejehjemmene, hvor der jvf. TMF-kortlægninger er set både spild, og unødigt dyrt fødevarvalg. Her vil introduktion af billige "populære" retter, fokus på reduktion af spild, mindre brug af de dyreste fødevarer samt en vis tilpasning af portionsstørrelser i udbringningsmaden være oplagte indsatsområder og et potentiale dér skal udnyttes.¹¹

Da centralkøkkenerne i dag selv har fokus på rationaliseringer og effektivitet, vil en omlægning til økologi udover de anslåede 10-15 pct. inden for det nuværende kostbudget formentlig gå ud over den ernæringsmæssige og kulinariske kvalitet.

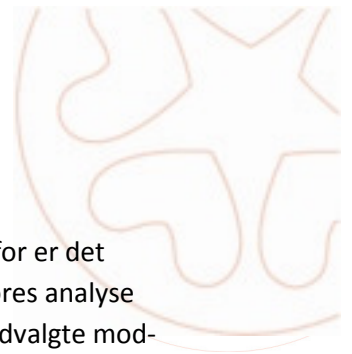
For at få et præcist overblik over potentialet, ikke mindst på de enkelte plejehjem, er der brug for en nærmere kortlægning af forholdene og en analyse af den samlede økonomi. Der er

⁸ Se bilag med scenarier

⁹ Primært mælk

¹⁰ Dette er et skøn vurderet ud fra menuplanerne, varelistere, økonomiske nøgletal – samt kortlægninger fra Teknik- og Miljøforvaltningen.

¹¹ Dette potentiale skal naturligvis findes i respekt for vedtagne kommunale politisk vedtagne serviceniveauer, kostpolitik og kvalitetsstandard. Ligesom indsatsen skal ske i fuld respekt for de offentlige anbefalinger for ernæringsbehovene hos de ældre.

f.eks. ikke et præcist overblik over, hvad ældremaden koster pr. spisende, og derfor er det også svært at anslå den nøjagtige merudgift ved overgang til økologi¹². Vi har i vores analyse taget udgangspunkt i tilgængeligt regnskabsmateriale fra centralkøkkenerne og udvalgte modtagerplejehjem, men der er ikke tale om et fuldstændigt overblik. Kommunernes Revision har foretaget en analyse af udvalgte produktionsplejehjem, og en tilsvarende analyse af centralkøkkener med modtagerplejehjem kan styrke arbejdet med omlægning og præcis vurdering af merudgiften.

I forhold til Madservice a la Carte og udbringningsmaden til hjemmeboende pensionister skal det nuværende fine kulinariske niveau og den forudgående proces, hvor køkkenet har kvalitetsudviklet maden markant inden for de sidste år, fastholdes, og økologien skal bygges ovenpå disse resultater. Dette vil betyde en merpris på omkring 25 procent for denne del af maden.

Indsats 2009

Københavns Madhus har sammen med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen etableret en styregruppe og to arbejdsgrupper om økologi i centralkøkkenerne og modtagerplejehjemmene. Der er holdt udviklingsseminarer for de to centralkøkkener med modtagerplejehjem for at få deres bud på, hvad der skal til for at omlægge til økologi. Madhusets konklusioner på baggrund af seminarer og styregruppens drøftelser er lagt til grund for vurderingen af at, omlægning til 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015 ikke er realistisk inden for det nuværende kostbudget. Madhuset er i øjeblikket ved at færdiggøre et særskilt notat, der omhandler indsatsen og baggrunden for forslagene vedr. Centralkøkkenerne og modtagerplejehjemmene.¹³

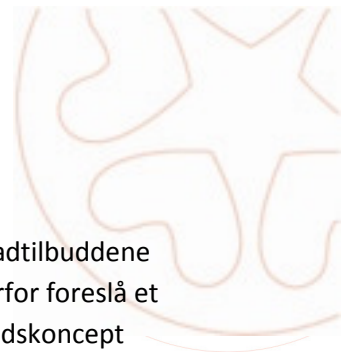
Udfordringer

Der er en ernæringsmæssig risiko ved at foretage en omlægning til økologi, hvis der ikke tilføres midler til øget fødevarerforbrug. Derfor bør indsatsen for økologi spille sammen med et ønske om at fastholde og udvikle kvaliteten i ældremaden. Økologi må ikke betyde et kompromis med kvaliteten.

Tværtom. Og i forbindelse med Madhusets kortlægning af madtilbuddene til de 22 plejehjem, der er tilkøbet centralkøkkenerne, er det klart for os, at der er behov for at inddrage andre

¹² Københavns Madhus vurderer, at der ikke er tilstrækkeligt rationale i centralkøkkenernes drift til en fuldstændig omlægning til økologi inden for kostbudgettet, men har ikke haft adgang til tilstrækkeligt præcise data til at kortlægge, hvordan ressourcerne bruges i dag, og hvordan sammenhængen er mellem budgetlægning og forbrugspraksis. En forudsætning for den kommende omlægning vil være en grundig analyse foretaget af fx BDO Kommunernes Revision, hvilket kan ske som led i en indsats fra Københavns Madhus.

¹³ Notatet er Madhusets redegørelse for forslagene i dette afsnit, men notatet indeholder også de indvendinger vi har fået på dette fra SUF og de to centralkøkkener, Notatet færdiggøres i første uge af august 2009 og her kan baggrunden for anbefalingerne læses.

faktorer end blot fokus på de økologiske varer.¹⁴ Vi ser et behov for at udvikle madtilbuddene til gavn for de ældre på modtagerplejehjemmene uanset økologi eller ej. Vi vil derfor foreslå et sammenhængende projekt, der både indfører økologi og udvikler et samlet helhedskoncept for maden og måltiderne til disse hjem, og de ældre der bor der.

Det er Madhusets erfaring, at der er god effekt af at arbejde tværgående mellem ernæring, kulinarisk kvalitet og økologi, og at økologi-indsatsen ligeledes styrkes ved fokus på hele måltidet og dets rammer og ikke blot på de økologiske råvarer. Økologiske råvarer giver ikke i sig selv garanti for god mad, men en seriøs økologisk omlægningsproces stimulerer til højere madkvalitet.

De lokale modtagerkøkkener har brug for et fagligt kompetence løft og/eller inspiration, hvis der skal findes omlægningspotentiale, ligesom ledelse og medarbejdere i de centrale køkkenerne er det centrale led i omlægning og den deraf følgende forandringsproces. Det er afgørende, at Madhusets sikrer en tæt inddragelse af centralkøkkenerne og af plejehjemmenes ledelse, køkkenpersonale og deres medarbejdere i et kommende projekt. Konzeptudvikling og forandringsprocessen skal ske i et samspil mellem Madhus, SUF og de ovenstående aktører. Hermed udvikles den bedste model, og der skabes de bedste muligheder for, at inddragelsen opleves som positiv, hvilket igen vil smitte af på måltiderne.

Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?

Hvis der ydes tilskud på anslået 4,7 mio. kr.¹⁵ til kostbudget i 2010 (driftsmidler til SUF), kan maden fra Københavns Madservice a la carte i Bystævneparken gøres 60 pct. økologisk, både hvad angår udbringningen til de hjemmeboende og den centrale mad til plejehjemmene samt købmandsvarerne til plejehjemmene. Hertil afsættes et beløb på 0,82 mio. kr. fra 2011 således, at den eksterne leverandør af madudbringning til hjemmeboende får et tilsvarende tilskud til at opnå 75 pct. økologi.¹⁶ I De Gamles By foreslås at købmandsvarerne til plejehjemmene kommer op på 60 pct. økologi, og centralkøkkenets produkter gøres 30 pct. økologisk. Samtidig bør der arbejdes med udvikling af et helhedskoncept sammen med de involverede aktører for at udvikle en højere ernæringsmæssig og kulinarisk kvalitet af madtilbuddene til plejehjemmene.

¹⁴ Dette vil blive yderligere uddybet i notatet vedr. de centrale køkkener. Kort sagt er det Madhusets opfattelse at der er behov for en langt større helhedstænkning og ansvarstagen mht. madtilbuddene til de ældre på modtagerplejehjemmene end hvad der pt. er tilfældet. Madhuset vil ikke anbefale at der foretages økologisk klapjagt på spild eller lign på de lokale plejehjem uden at denne helhedstænkning iværksættes.

¹⁵ Ikke pl-reguleret

¹⁶ Beløbet er anslået ud fra at den eksterne leverandør har 500 daglige portioner og at de bruger samme råvarebeløb pr. spisende som Bystævneparken. Dette skal nærmere undersøges. Vi anbefaler, at tilskuddet først gives fra 2011 således, at leverandøren får lidt tid til at omstille sin produktion til opgaven.

I 2010 udarbejdes en analyse af mulighederne og potentialerne samt det nye koncept om bæredygtighed. Madhusets vurdering (før en sådan grundigere analyse) er, at hvis der tilføres yderligere 1,7 mio.¹⁷ kr. til kostbudgettet i 2011 (driftsmidler til SUF), og under forudsætning af at der implementeres et helhedskoncept for måltiderne udviklet sammen med køkkenerne og plejehjemmene, kan der opnås 75 pct. økologi i både centralkøkkener og modtagerplejehjem i 2011.

For at opnå 90 pct. økologi vil der forventeligt være behov for yderligere driftsmidler, men den endelige merudgift vil afhænge af effekten af det foreslåede helhedskoncept, herunder om konsekvensen af nye arbejdsprocesser vil indebære behov for tilførsel af lønmidler som udgangspunkt for at kunne fastholde og videreudvikle forarbejdningsgrad mv. Da forslaget indebærer et udviklingsprojekt for mest mulig omlægning, vil de fortsatte driftsmidler dog være væsentligt mindre, end hvis der skulle opnås økologi uden et samtidigt udviklingsprojekt.

En merbevilling til økologi på dette område skal ses som et middel til samtidig at hæve kvaliteten af maden til de ældre på de tilknyttede modtagerplejehjem. Helhedstækning i forhold til ernæring, madkvalitet og økologi med udgangspunkt i det enkelte plejehjems behov og mulighed øger også udviklingspotentialet i forhold til maden til den enkelte ældre.

København Madhus anbefaler at:

- Der i 2010 afsættes 4,7 mio.¹⁸ kr. som ramme for øget kostforbrug for de to centralkøkkener og deres 22 modtagerplejehjem, og at det præcise beløb fastsættes efter en økonomisk analyse foretaget af en ekstern revision, fx BDO Kommunernes Revision.
- Samarbejdet mellem Københavns Madhus og de involverede køkkener fastholdes med mulighed for lokal rådgivning om omlægning, kompetenceudvikling i form af kurser og inspirationsarrangementer, erfaringsudveksling og koordination.
- Maden til de hjemmeboende pensionister gøres økologisk med respekt for de opnåede resultater og det eksisterende og gode madkoncept udviklet af køkkenet og Bo Jacobsen.
- Der iværksættes i 2010 et projekt med det formål at udvikle et fælles koncept for ældre maden på modtagerplejehjemmene. De gode erfaringer fra plejehjemmene med

¹⁷ Ikke pl-reguleret

¹⁸ Ikke pl-reguleret

produktionskøkkener, hvor en økologisk omlægning som sidegevinst har medført højere madkvalitet og større ernæringsfokus¹⁹ anvendes i projektet²⁰.

- I 2011 afsættes der 6,4 mio.²¹ kr. som ramme til øget kostforbrug for de to centralkøkkener og deres 22 modtagerplejehjem. Det præcise beløb fastsættes i den foreslåede økonomiske analyse, som også bør give et bud på den fremadrettede merudgift, hvis der skal opnås 90 pct. økologi i 2015.

Samlet vurderes indsatsen at indebære en årlig udgift på 1,8 mio. kr. til omlægning og rådgivning inden for Madhusets almene økologiomlægningsarbejde og hertil anbefales en bevilgning på 1,2 mio. kr. årligt til særlige udviklingsinitiativer i 2010-2011 i forbindelse med udvikling af et nyt koncept for modtagerplejehjemmene. Samt 4,7 mio. kr. til drift i 2010 der stiger til 6,4 mio. kr. i 2011.

3.4. Produktionsplejehjem

	2008	Samlet 2008
7 plejehjem	< 25 pct.	53,8 pct.
4 plejehjem	25-49 pct.	
17 plejehjem	50-74 pct.	
1 plejehjem	75-100 pct.	
3 plejehjem	Ingen data	

(Dogmemåling 2008)

Tallene fra Produktionsplejehjemmene bliver ikke opgjort særskilt i Dogmeopførelsen, og Københavns Madhus har derfor beregnet dette gennemsnit for 2008 ud fra plejehjemskøkkenernes kiloforbrug.

Der har i økologi Københavns regi fra 2003 været afviklet fire omlægningsforløb for plejehjem med eget produktionskøkken.

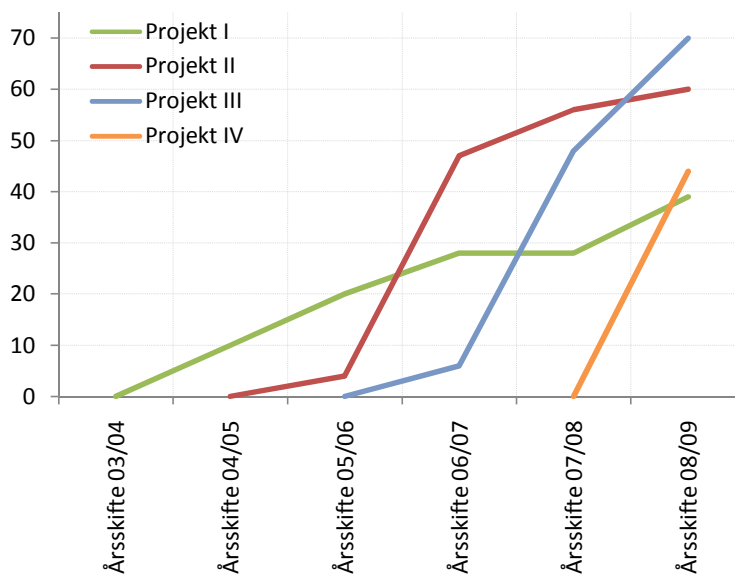
¹⁹ Ernæringsfokus understøttes også af tiltag i SUF, fx Ernæringsterapi, Kosthåndbogen, Kostberegningsprogrammet og Projekt styr på sovsen.

²⁰ Ligeledes bruges erfaringer med mad og måltider fra ratingordningen "Køkkenløftet", som Københavns Madhus har udviklet for Borgerrepræsentationen som led i sin resultataftale og som forhåbentlig vedtages i 2009

²¹ Ikke pl-reguleret

Økologisk omlægning i Københavns kommunes plejehjem

Økologiprocent i kg

(Målt med Doamemetoden, som bvaer på skøn)

Indsats i 2009:

Efter at have været afprøvet fire gange er omlægningsforløbet for produktionsplejehjem meget velfungerende. Køkkenerne omlægger hurtigere og mere effektivt i de sidste forløb end i det første. Følgende har været medvirkende årsag til succes:

- Statusrapport, som fastholder køkkenerne i deres mål, udarbejdes for de enkelte køkkener som arbejdsredskab til omlægningen.
- Statusrapporterne afdækker det økologiske omlægningspotentiale.
- Udarbejdelse af handlingsplan for det enkelte køkken.
- Mere struktureret opstartsforløb.
- Omlægningskonsulenten deltager i hele forløbet.
- Alle medarbejdergrupper på plejehjemmet er involverede
- Praktiske kurser i plejehjemmenes egne køkkener.
- Der tages udgangspunkt i køkkenets nuværende produktion.
- Omlægningsrådgivningen er en integreret del af de praktiske kurser i de lokale køkkener.
- Teoretisk og praktisk ad hoc bistand til køkkenerne.

Foråret 2009 er brugt til at skabe et overblik over behovet, og i efteråret 2009 sættes ind med tilbud om lokal rådgivning og undervisning. Der afholdes desuden et seminar i efteråret med indkøb og kostøkonomi som tema. Deltagerne er ledelsen fra køkkener, som er godt i gang med omlægningen. Formålet med seminaret er at give deltagerne ny viden og inspiration til at fortsætte med omlægningsarbejdet i køkkenerne. Resultaterne og erfaringerne tages med på en fælles opsamlingsdag, hvor deltagerne mødes for at evaluere deres tiltag. I forbindelse med seminaret iværksættes også kortlægning af de individuelle udfordringer og barrierer i køkkenerne og nye handlingsplaner formuleres.

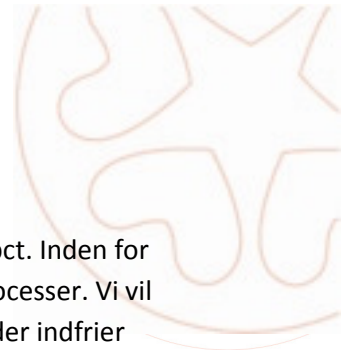
Omlægningspotentiale:

BDO Kommunernes Revision har for Københavns Kommune foretaget en økonomianalyse af to udvalgte plejehjem for at vurdere, om de kan omlægges til 90 pct. økologi inden for de eksisterende kostbudgetter. Rapporten viser at det burde kunne lade sig gøre at omlægge plejehjemmene til 75 procent økologi inden for de nuværende rammer. Hvis man forsøger at omlægge på samme vis som nu frem mod de 90 procent, foreslås det i rapporten, at man foretager en analyse af alle 27 plejehjem, efterhånden som de når 75 pct. økologi, dog kun hvis det ser ud til at stagnere ved de 75 pct.²² De positive konklusioner fra rapporten bør være medvirkende til, at plejehjemmene er åbne over for den fortsatte omlægning mod de 75 procent. I den sammenhæng er et vigtigt at bruge både rapporten og de allerede omlagte plejehjem som cases. Der eksisterer nemlig fortsat den myte, at økologisk omlægning ikke kan foretages i plejehjemmene. Eller at økologi ikke hænger sammen med den mad de ældre foretrækker at spise. De gode resultater og de 10-15 plejehjem der er tæt på mål er den bedste måde at tilbagevise myten på.

I de to analyserede plejehjem (Nybodergården og Norges Minde) er der tilkendegivelser om, at man kan nå en økologiprocent på 90 i 2015 inden for fødevarebudgettet (44,80 kr. pr. fuld-kostportion i 2009). Det forudsætter dog, at fødevarebudgettet udelukkende benyttes til forplejning af beboerne og ikke også skal dække pædagogiske måltider, personaleforplejning og møder mv. I praksis vil en omlægning dermed ikke kunne ske uden en udgiftsstigning, da fødevarebudgetterne ifølge rapporten fra Kommunernes Revision i dag også dækker andre ydelser, som køkkenet leverer. Der er dog mulighed for, at disse yderligere udgifter kan "hvile i sig selv" i form af betaling for møder mv.²³

²² Rapporten peger på at der efter de 75 procent vil være et udækket økonomisk behov på 8 mio. kroner.

²³ Er de to plejehjem repræsentative, vil der være behov for finansiering af op mod 8 mio kr. i årlige merudgifter ved springet fra 75 til 90 procent økologi.

Madhusets vurdering er, at alle produktionsplejehjemmene kan lægge om til 75 pct. Inden for eksisterende kostbudget under forudsætning af, at de får støtte til forandringsprocesser. Vi vil anbefale, at der arbejdes på, at der i den kommende periode vil være plejehjem der indfrier målet om 90 procent således, at man med dem som udgangspunkt, kan analysere, hvad dette kræver.

Forventningen er, at de kan nå op på 65 pct. ved udgangen af 2010 og derefter 75 pct. ved 2011. Forventningen omfatter ikke de plejehjem som ikke vil deltage i omlægningsaktiviteter og kurser, i disse enkeltstående tilfælde (>5 stk.) skal der udarbejdes en individuel handlingsplan i samarbejde mellem SUF og Københavns Madhus.

Udfordringer:

Indkøbsaftaler bør ved fornyet udbud inddrage ønsker og erfaringer fra produktionsplejehjemmene for at optimere det tilgængelige økologiske sortiment, samhandelsvilkår og service på dette område. Ellers vil der være risiko for, at aftalerne ikke i tilstrækkeligt omfang tager de særlige ønsker og behov i betragtning, og at plejehjemmene derfor ikke kan få fuldt udbytte af aftalerne.

Københavns Madhus har været i kontakt med mange af plejehjemmene gennem lokal rådgivning og kurser og skønner, at der i nogen udstrækning mangler indblik i egen økonomi i mange køkkener. Det kan gøre det vanskeligt for det enkelte køkken at vurdere konsekvenser og muligheder i økologisk indkøb, og der er derfor behov for støtte og systemer, som kan hjælpe køkkenerne med at få det fulde overblik over deres egne muligheder.

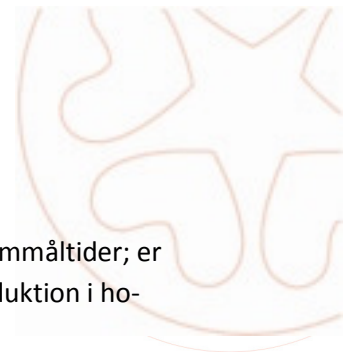
Selvforvaltning i de enkelte institutioner bevirker, at kostbudgetterne forvaltes forskelligt.

Det er erfaringen fra tidligere forløb, at i takt med den øgede egenproduktion, som følge af økologisk omlægning, viser der sig også behov for udvikling af køkkenfaglige kompetencer blandt de ansatte i plejehjemskøkkenerne.

Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?

Københavns Madhus anbefaler at:

- Tilbud om rådgivning og lokale kurser fortsættes til produktionsplejehjem som er i gang med en omlægningsindsats og indbefatter: Årlig handlingsplan for hvert køkken, 2 besøg á 3- 4 timer samt et årligt inspirationsarrangement eller seminar.
- Udarbejdes handlingsplan i samarbejde med SUF for restgruppen på ca. 5 plejehjem som ligger lavt i økologiprocent.
- Økonomisk analyse og udvikling af værktøj til styring af økonomi i køkkenerne.

- Behov for specificerede normer og standarder for hoved såvel som mellemmåltider; er med til at give fokus på og underbygge behovet for lødighed og egenproduktion i hoved- såvel som mellemmåltider.
- Tilbud om minimum 2 kurser per sæson som retter sig til denne køkkentype i Københavns Madhus regi.
- Årlig kortlægning af resultater og udfordringer på økologiområdet inden for køkkentypen.
- Tilbud om et udviklingsforløb efter "Køkkenløftet" gives til de plejehjem, der ønsker, at økologien skal bruges som springbræt til at fastholde gode resultater og udvikle måltidets mange områder.
- Ultimo 2011 foretages en analyse af barrierer for institutioner med mindre end 75 pct. økologi med henblik på særlig indsats i 2012-2015

Samlet vurderes indsatsen at indebære en udgift på 1,2 mio. kr.

De enkelte køkkener kan desuden under omlægningen få behov for mindre indkøb for at støtte op om nye arbejdsprocesser. Dette forudsættes finansieret inden for eksisterende puljer til indkøb af inventar (SUF).

Der er ikke i udgiftsvurdering afsat midler til implementering af det nye kostprogram ZENA, hvis det viser sig, at der ikke er kompetencer til bruge det i den nuværende form.

3.5. Fritidsinstitutioner

	2008	Samlet 2006	Samlet 2007	Samlet 2008
34 fritidshjem	< 25 pct.	40 pct.	54 pct.	58 pct.
26 fritidshjem	25-49 pct.			
46 fritidshjem	50-74 pct.			
53 fritidshjem	75-100 pct.			
41 fritidshjem	Ingen data			

(Kilde: Center for Miljø)

Der er stor spredning på økologiprocenten på fritidshjemmene, men en stor del af institutionerne ligger dog allerede væsentligt over målet på nuværende tidspunkt. Der er en relativt stor usikkerhedsfaktor, da omkring 20 pct. af institutionerne ikke har givet oplysninger i den samlede økologiprocent.

Omlægningspotentiale

Der kan findes et lille omlægningspotentiale, men da der som oftest kun serveres et eftermiddagsmellemmåltid på fritidshjem, som fx frugt eller brød, er der ikke de samme muligheder for at følge principperne for omlægning til økologi som i et køkken, hvor der tilberedes flere måltider. Vores vurdering er derfor, at det vil være nødvendigt at konvertere nogle af råvarerne, for at nå målet om de 75 og 90 pct. økologi.

Vi har ikke kunnet finde tal på, hvor meget fritidshjemmene i gennemsnit bruger på mellemmåltiderne. Vi tager derfor udgangspunkt i de tal vi har fra andre områder. Med udgangspunkt i Københavns Madhus' arbejde i daginstitutionerne kan der regnes med skønsmæssigt 4-5 kr. til et eftermiddagsmåltid for børnehavebørn. Da fritidshjembørn spiser mere, og har brug for mere energi end børnehavebørn skal dette beløb være tilsvarende højere. Fritidshjemsbørn har i gennemsnit brug for 30 pct. mere energi end børnehavebørn, så skønnet over udgifter til et mellemmåltid til et fritidshjembarn er: 6,50 kr. Ved en konvertering til økologi må man påregne en pris, der er ca. 25 pct. højere = + 1,63 kr., samlet bliver det mellem 6-8 kr. pr. barn. Da der er gode erfaringer med omlægning af fritidshjemmene, vurderer Københavns Madhus, at en del af målet om økologi kan nås gennem omlægning, men der er behov for at kende det enkelte fritidshjems kostbudget for at kunne foreslå omlægning eller konvertering.

Indsats 2009

Københavns Madhus har været eller skal i kontakt med de 34 institutioner, der ligger under 25 pct. økologi og informere dem om muligheden for at deltage i kurser om økologi. I efteråret 2009 bliver der holdt et kursus om økologi målrettet fritidshjemmene. Der udsendes 2-3 nyhedsbreve og 2 elektroniske informationsbreve årligt.

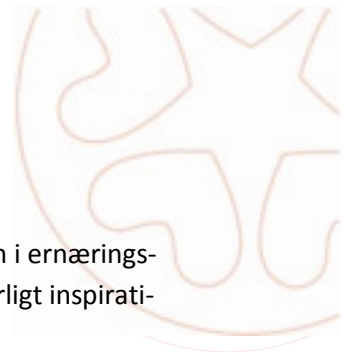
Udfordringer

Københavns Madhus har ikke et samlet overblik over køkkener i fritidshjemmene, men anser det for sandsynligt, at en del af køkkenerne alene er godkendt til kold mad og alene serverer mellemmåltider. Ved omlægning til økologi lægges op til, at så meget som muligt "laves fra bunden", hvilket stiller krav til både faglighed hos personalet og forholdene i køkkenerne.

Der er gode erfaringer med kulinariske fritidsordninger fra udviklingen af skolemadskonceptet EAT, og disse erfaringer kunne med fordel videreføres til andre fritidshjem og sikre tilbud om mere og bedre mad i fritidsordningerne. Hvis man øger indsatsen på dette felt, skal økologien naturligvis tænkes ind fra starten parallelt med maddannelsen.

Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?

Københavns Madhus anbefaler:

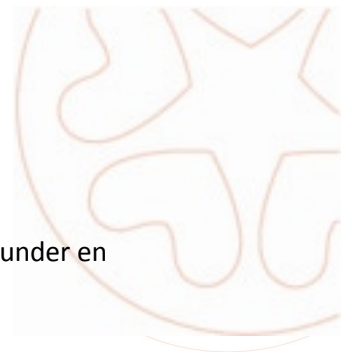
- At der fortsat udvikles og afholdes kurser for medarbejdere på fritidshjem i ernæringsrigtige og økologiske mellemmåltider, anslået et til to årlige kurser og 1 årligt inspirationsarrangement om gode erfaringer.
- Tilbud om besøg af omlægningsrådgiver til institutioner med mindre end 50 pct. økologi fra 2010 og frem, skønnet i perioden 2010-2015 80 institutioner 3-4 timer hver.
- At der i gennemsnit afsættes 6-8 kr. til råvarer pr. barn pr. dag til mellemmåltid. Det kan betyde en stigning flere steder, og da der formentlig er relativt lille omlægningspotentiale i fritidshjemmenes køkkener, kan det betyde en samlet driftsstigning og/eller en omplacering af midler inden for institutionen.
- Tilbud om kulinarisk fritidsordning til de fritidshjem, der vil udvikle deres nuværende madtilbud inden for egne rammer
- Udsendelse af 2-3 nyhedsbreve og 2 elektroniske informationsbreve årligt

Samlet vurderes indsatsen at indebære en udgift på 300.000 kr. Heri er ikke indregnet evt. stigninger i udgifter til råvarer, der i første omgang forudsættes finansieret inden for nuværende rammer.

3.6. Kantiner og kulturhuse

	2008	Samlet 2006	Samlet 2007	Samlet 2008	Prognose 2009
6 kantiner og 2 kulturhuse	< 25 pct.	36 pct.	55 pct.	63 pct.	
3 kantiner og 1 kulturhus	25-49 pct.				
6 kantiner og 5 kulturhuse	50-74 pct.				
11 kantiner og 0 kulturhuse	75-100 pct.				
3 kantiner og 7 kulturhuse	Ikke selvstændigt mad				
7 kulturhuse	Ingen data				

De 29 kantiner og 22 kulturhuse i kommunen er en meget blandet skare. Både i forhold til de spisende og madens målgruppe, men også i forhold til deres driftsformer og forvaltningsmæs-

sige tilknytningsforhold. Til fælles har de, at maden er til daglig salg, og at driften under en eller anden form kan betragtes som en forretning.

Den samlede procent er udregnet for kulturhuse og kantiner sammen, men det er værd at bemærke, at kantinerne i realiteten er noget længere fremme end kulturhusene, og at det heller ikke er sammen indsats, der skal til for at omlægge. Tre kantiner har lejet sig ind i andres kantineordning, og har derfor ikke egen mulighed for omlægning.

Indsats 2009

Kulturhuse:

Københavns Madhus vurderer, at der er behov for afklaring i samarbejde med Kultur- og Fritidsforvaltningen, hvilke krav som fremadrettet skal stilles til mad og sortiment i kulturhusene. Kort sagt bør der arbejdes med at udvikle en måltidspolitik for de københavnske kulturhuse.²⁴

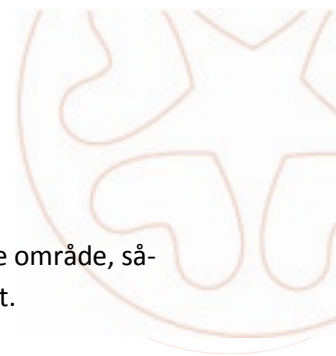
Hvis den mad der tilbydes borgerne i dette regi skal leve op til såvel krav om økologiske råvarer som have en gennemgående kvalitetspræget og sund standard, skal dette i fremtiden tilføjes til alle nye forpagtningsaftaler og stilles som krav i genforhandlingen af eksisterende aftaler. Denne udvikling understøttes af udbud af salgsmindede branding kurser i København Madhus med det formål at give forpagterne og kantinelederne flere muligheder for at profilere sin virksomhed ud fra økologiske kvalitetsparametre.

Det vurderes dog også, at disse tilbud samt løbende rådgivning fra Københavns Madhus' konsulents side kun er virkningsfuldt såfremt at:

- De forpagtere som går ind i en udviklingsproces for at indfri de økologiske målsætninger bør støttes ved en ændring i forpagtningsvilkårene i den periode, hvor omlægningsarbejdet pågår, således at der f.eks. via nedsættelse af husleje kan findes ressourcer til forandringsprocesser i virksomheden.
- Der fremadrettet indledes et samarbejde mellem KFF og Københavns madhus om at tiltrække egnede forpagtere som kan varetage kravene til økologi og lødighed.
- Der følges op på nuværende licitationer og genforhandlinger med det formål at indskærpe, at de eksisterende økologikrav skal indfries, muligheden for rådgivning og kurser i Københavns Madhus kan her fremhæves yderligere.

²⁴ I forbindelse med udbud af fem kantiner i 2007 var Københavns Madhus sparringspartnere i udvikling af en måltidspolitik for disse. Denne kan evt. anvendes som inspiration for det kommende arbejde.

- Afklare om der er behov for en kostpolitik fra forvaltningens side på dette område, således at tilbuddet til borgerne sikres såvel helbreds- som kvalitetsmæssigt.

Kantiner:

Der er en god udvikling i gang i kantinerne og det vurderes at det eksisterende udbud af kantinekurser med økologisk fortegn i Madhuset kombineret med lokal rådgivning og opfølgning vil være tilstrækkelig til, at kantinerne i gennemsnit opnår 75 pct. ved udgangen af 2011.

I forhold til indfrielsen af målsætningen om 90 pct. økologi foreslår Madhuset, at de eksisterende muligheder herfor evalueres ved udgangen af 2011 med henblik på handlingsplan for 2012 – 2015

Omlægningspotentiale

Det er Københavns Madhus' vurdering, at alle kantiner kan lægge om til 75 pct. Inden for eksisterende kostbudget og nogle også til 90 pct., under forudsætning af, at de får støtte til forandringsprocesser.

En del af kantinerne har rationaliseret så meget at det vil være svært at nå 90 pct. uden ekstra midler. I udliciterede kantiner og kulturhuse er der stort potentiale, men det er utroligt vigtig at få lave gode udbudstekster og få skrevet kravene ind i alle nye aftaler og genforhandlinger. Krav der også tager hensyn til kulturen de pågældende steder. Herefter skal der følges op med efter uddannelse af personale, i form af kurser og konsulenthjælp ude i køkkenerne. De køkkener der i forvejen har en fornuftig konventionel forretning, har masser god mulighed for at omlægge til økologi. Der hvor det kan blive lidt svært uden en håndsrekning, er i de forretninger, hvor der er et mindre kundegrundlag og ikke så mange indtjenings muligheder.

Udfordringer

En stor del af forpagterne af kulturhusene vil have behov for en forbedring af forpagtningsaftaler og krav fra forpagternes side kunne være lavere husleje i en opstartsperiode som compensation for at påtage sig et udviklingsarbejde. Caféforpagtere er ikke altid klædt på til at drive den form for økologisk café, der er en forudsætning for at nå de høje økologiprocenter. For at gøre det, skal der være kompetencer til rationel drift, til at finde og opsøge nye kunde grupper og til at markedsføre økologien særskilt. Det kan være en udfordring for de nuværende forpagtere.

Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. 2015?

Københavns Madhus anbefaler:

At der holdes et åbent udviklingsseminar til at hjælpe køkkenerne med at nå op til 90 pct.

- At der udarbejdes kommunale retningslinjer for mad- og cafetilbuddene i kulturhusene
- At der udarbejdes et grundlag for kommende forpagtningsaftaler af kulturhusene, der både tager udgangspunkt i de kommunale retningslinjer og en realistisk økonomi til forpagterne.
- At der udvikles en levende model i 1-2 af de bortforpagtede kulturhuse, der kan danne skole for resten
- At der etableres nye økologiske indkøbsaftaler
- At Køkkenløftet tænkes ind som en del af forpligtigelsen hos de eksterne forpagtere
- At der tilbydes løbende efteruddannelse af køkkenpersonale og økologisk grunduddannelse af nyansatte
- At der holdes kurser i markedsføring af økologi for at udvide kundegrundlaget
- At der holdes tæt kontakt til køkkenerne og følge deres udvikling
- At de forskellige forvaltninger, der har kantineansvar, inddrages i et netværk

Samlet vurderes indsatsen at indebære en årlig udgift på 350.000 kr. i årene 2010-2011

3.7. Idrætsanlæg

	2008	Samlet 2006	Samlet 2007	Samlet 2008
2 idrætsanlæg	< 25 pct.	4 pct.	19 pct.	34 pct.
6 idrætsanlæg	25-49 pct.			
0 idrætsanlæg	50-74 pct.			
3 idrætsanlæg	75-100 pct.			
11 idrætsanlæg	Ingen data			
4 idrætsanlæg	Bortforpagtet			

De kommunale anlæg er dem, der er nået længst, og de svømmehaller der har en kiosk, skulle alle være på min. 75 pct. økologi senest til 2010. Svanemøllehallen ligger på 97 pct. og Nørrebrohallen står foran et udbud, som giver gode mulighed for en høj økologiprocent.

I de to udliciterede anlæg hvor økologien er en del af aftalen, Grøndalcentret (30 pct.) og Prøvehallen (41 pct.) er der behov for en handlingsplan for, hvordan de når de sidste procenter. De skal efter aftalen være på 60 pct. inden årets udgang. Korsgadehallen og Prismen har også et mål om 75 pct. skrevet ind i aftalen, men de har begge været ude for nyforhandlinger og skift, og der foreligger ikke nye tal.

De anlæg der ikke har skrevet under på 75 pct. økologi i deres forpagtningsaftaler, skiller sig klart ud ved ikke at være i gang med økologi. Fire anlæg er bortforpagtet igennem en privat sportsklub.

Det ser ud til, forpagtningsaftalerne har en væsentlig betydning for om omlægningen til økologi foregår succesfuldt. Omvendt står det også klart, at aftalerne i sig selv ikke kan stå alene, men skal suppleres med en målrettet indsats og støtte.

Omlægningspotentiale

På nye anlæg er der stort omlægningspotentiale. Omgivelserne lægger op til sund økologisk og moderne mad, og der er mulighed for at tænke de fysiske omgivelser ind i de nye anlæg. På de fleste lidt ældre anlæg er der også stort potentiale, brugere efterspørger fornyelse og et sundere koncept, men det kan være vanskeligt at omlægge uden samtidig at se på behovet for anlægsmidler, så omgivelserne svarer til den omlagte mad.

Det vil kræve et udviklingsprojekt for at ændre madkulturen disse steder og få mere økologi ind på de Københavnske idrætsanlæg. Hvis ikke, bliver det svært at komme videre med økologien på dette område.

Der er derfor brug for at udvikle et helt nyt koncept for alle idrætsanlæg i København – og skal det koncept have succes, kræver det et koncept, der får det hele til at gå op i en højere enhed. Sådan at økologien passes ind som en integreret del af det sunde koncept, hvor sundhed, idræt og god ernæring kobles sammen med overskud, nydelse og gode kulinariske oplevelser. Det er vores oplevelse, at kravet om økologi er svært at få en i den gamle Idrætshalskultur.

Der skal afsættes penge til udvikling og gennemførelse af koncept på pilotanlæg. Desuden vil en stor del af forpagterne have behov for en forbedring af forpagtningsaftaler. Det kan være i form af nedsat husleje i en opstartsperiode, åbne for muligheden for at have anden indtægtsmuligheder, såsom mad ud af huset, give forpagterne økonomisk kompensering ved ny indkøb og forbedringer af lokaler, når aftalen ophører, eller at kommunen stå for vedligeholdelse af lokaler i en tidssvarende stand.

Udfordringer

Mange idrætsanlæg bliver i disse år ombygget eller moderniseret, ganske ofte opleves det blot, at der i den forbindelse ikke tages stilling til, at madkulturen også er en del af idrætskulturen – hvad enten den kan kategoriseres som god eller dårlig. Derved spildes gode muligheder for også at tænke en ombygning, renovering eller opdatering af såvel eventuelle køkkenfaciliteter som spisemiljøer ind i ombygningen. Muligheder, der ville give grundlag for at tænke en helt ny og mere positiv madkultur ind i idrætsanlæggene. Et godt idrætsanlæg handler også om god og ordentlig mad. Tilsvarende fornyes eller udstedes mange nye forpagtningsaftaler i de kommunale idrætsanlæg i disse år. Forpagtningsaftaler, hvori der står, at maden skal være sundt og 75 pct. økologisk. Dette skrives der under på, men kun de færreste forpagtere har viden eller muligheder enten økonomiske eller rammemæssige til at realisere dette krav.

Derfor ses der på trods af 'paragraffen' kun få københavnske idrætsanlæg med et sundt og økologisk udbud. Hvis forpagterne skal kunne leve op til de krav, der står i aftalerne, er udfordringen at få dem klædt ordentligt på til det. Helt konkret f.eks. ved at uddanne dem til sund økologisk cafedrift og ikke mindst hjælpe cafeerne med et færdigt koncept, der bl.a. indeholder energiudregninger og økonomiske kalkulationer på menuerne. På gamle anlæg kræves der en renovering af cafe områder for at en sund og økologisk cafe vil kunne løbe rundt.

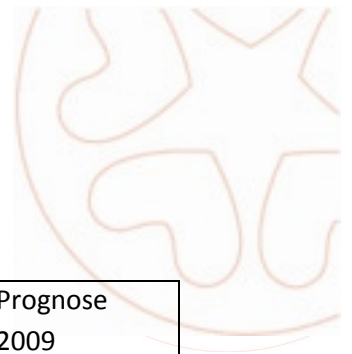
Hvad skal der til for at nå om 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?

Forbedringer af forpagtningsaftaler, udarbejdelse af kostpolitik for idrætsanlæg i Københavns kommune. Sørge for at der er tænkt fornuftige mad løsninger ind på nybebyggelser og renoveringer af anlæg.

De krav der bliver skrevet ind i de nuværende forpagtninger lyder på 75 pct. økologi, i de nye aftaler skal det rettet til 90 pct.. I den forbindelse skal der også følges op at det bliver efterlevet. Der skal laves en form for konsekvens, hvis forpagterne ikke lever op til det de skriver under på.

Inden for Madhusets samlede indsats prioriteres indsatsen overfor idrætsanlæggene med en samlet udgift på 0,6 mio. kr.

Men for at sikre, at det er attraktivt at forpagte og, at kundegrundlaget er til økologiske omlægning (og pris) er der behov for et egentligt udviklingsprojekt. Københavns Madhus anbefaler derfor, at der iværksættes et pilotprojekt (formuleres i særskilt projektforslag) og vurderer, at dette vil koste 1,445 mio. kr. til udvikling, branding og implementering i 2010 samt et der sættes anlægsudgifter af til to ombygninger og etablering af cafe- og køkkenforhold i to pilot-haller. Dette anslås til at ville koste 2,76 mio. kr.

3.8. Døgninstitutioner

	2008	Samlet 2006	Samlet 2007	Samlet 2008	Prognose 2009
8 institutioner	< 25 pct.	40 pct.	61 pct.	64 pct.	
12 institutioner	25-49 pct.				
27 institutioner	50-74 pct.				
58 institutioner	75-100 pct.				
9 institutioner	Ingen data				

Den samlede økologiprocent er allerede over målet for de institutioner, der gennem årene har været tilbudt 8 længere varende økologiforløb. De institutioner, der endnu har en lav økologiprocent, står dog over for nogle væsentlige udfordringer, hvis procenten skal hæves. I den forbindelse er det spørgsmålet, om man i fremtiden skal betragte institutioner eksempelvis krisecentre, hvor borgerne selv køber ind som "private hushold" og dermed udelade dem fra målingen af de offentlige institutioners økologiprocent.

Indsats 2009:

Københavns Madhus fokuserer i 2009 indsatsen på et omlægningsforløb for restgruppen på 20 institutioner der har under 50 pct. økologi. For at få de sidste institutioner løftet i forhold til økologi, bliver indsatsen sammensat til både ledelse og personalet, der har med indkøb og produktion af mad at gøre. Langt den største del af sidstnævnte personale har en pædagogisk uddannelse, og et forløb skal derfor tilgodese dette faktum.

Før projektføreløbet starter, vil der blive indhentet kost- og menuplaner fra institutionerne, således at der efterfølgende kan gives individuel konsulentbistand i forhold til at få optimeret disse i takt med omlægning til økologi. For at en omlægning kan blive modtaget, omfavnet og implementeret kræves det først og fremmest, at der står en velvillig og omstillingsparat ledelse bag processen. Derfor er der i forløbet indlagt informationsarrangementer, som skal inspirere, informere og sætte en proces i gang fra oven. Informationsarrangementerne skal afholdes før de egentlige kursusforløb starter, og bliver afholdt for at motivere ledelse til at gå ind i processen.

Omlægningspotentiale:

Findes i hovedsag hos de institutioner, som ligger meget lavt i økologiprocent. Af dem bør det som omtalt overvejes, om de fremover skal figurere i statistikken for økologiprocenter. Det kunne være tilfældet med krisecentre, hvor beboerne er på midlertidigt ophold og handler ind til eget forbrug.

Der er muligvis også et potentiale i at betragte enkelte af de større døgninstitutioner som produktionsplejehjem ved valg af omlægningsmetode, da køkkentyperne har mere tilfælles med produktionsplejehjem end med andre døgninstitutioner.

Det er vores vurdering at langt de fleste institutioner som er i gang med et omlægningsforløb kan nå op på 75 pct. og måske også 90 pct. inden for eksisterende rammer. Der er allerede nu 16 ud af de 114 institutioner, som ligger over 90 pct.. Da vi ikke har adgang til budgettal for kostøkonomien på dette område, er det vanskeligt at vurdere, men erfaringerne viser, at der er et godt potentiale på området og typisk stort engagement i personalegrupperne.

Udfordringer

Generelt kan siges om området, at institutionstyperne er meget forskellige, og derfor er det svært at generalisere. Der er meget forskellige muligheder inden for de forskellige typer af institutioner²⁵:

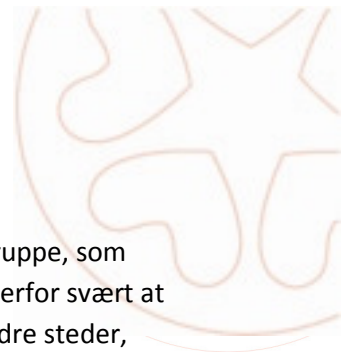
Gruppen af institutioner "Bosteder for voksne udviklingshæmmede" har i forhold til økologi den udfordring, at beboerne ofte selv køber ind og laver mad selv. Det forekommer dog lige så tit, at der er tale om pædagogiske indkøb, hvor der er personale med, og som efterfølgende også bistår med madlavningen. Problemet kan altså være, at det er svært at have indflydelse på de indkøb, som foretages selvstændigt, og i enkelte institutioner sætter personalet sig meget imod at bestemme, hvad beboerne bruger deres penge på.

På de fleste "Bosteder samt samværs- og aktivitetssteder for psykisk syge" er der enten tilknyttet fast køkkenpersonale eller pædagogisk personale, som er ansvarlige for indkøb og tilberedning af måltider, evt. i samarbejde med beboere. Der er dog også tale om mange dagtilbud, hvor brugere kan komme og købe måltider og have et sted at mødes med ligesindede og pædagogisk personale. Udfordringen er her, om personalet er ernæringsmæssigt rustet til at give brugerne den bedst mulige vejledning og støtte i forhold til de individuelle valg.

Inden for gruppen "Børnefamilier med særlige behov" er der kun en enkelt, hvor ovenstående problematik med individuelle indkøb gør sig gældende. Hos resten er det enten køkkenfagligt eller pædagogisk personale, der køber ind og laver mad. Af de tre i denne gruppe, har de to ikke tidligere deltaget i økologiprojekter, og en enkelt var med i projekt 1.

Den sidste gruppe, "Voksne med særlige behov/hjemløse" præsenterer et særligt problem, idet en del af disse fungerer som krisecentre og typisk ikke har hverken indkøb eller tilvirkning af mad. Dette skyldes, at beboerne selv køber ind og laver mad for egne penge eller midler

²⁵ 28 bosteder for voksne udviklingshæmmede, 28 bosteder og aktivitetssteder for psykisk syge, 34 institutioner for børnefamilier med særlige behov, 24 institutioner for voksne med særlige behov, hjemløse o.a.

tildelt af kommunen. Fordi der er tale om krisecentre, er der tale om en beboergruppe, som udskiftes i takt med, at de igen kan vende tilbage til deres normale liv, og det er derfor svært at påvirke deres indkøb, når de kun opholder sig i kortere tid på institutionen. På andre steder, som fungerer som åndehuller og tilbud til fx misbrugere er der som regel tilberedning af måltider i løbet af dagen, og dermed også indkøb af og tilberedning af mad.

Generelt kan selvforvaltning mht. prioritering af ressourcer til råvareindkøb og løntimer til køkkenpersonale gøre det vanskeligt at sammenligne og vurdere forudsætningerne for om-lægning. I en del institutioner er det det pædagogiske personale, som varetager indkøb, madlavning og ernæringsmæssig vejledning af beboere. Omlægningskurser til denne gruppe skal derfor også indeholde undervisning i basal ernæringskundskab, formidling af denne samt køk-kendrift.

Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?

Københavns Madhus anbefaler:

- Restgruppen af institutioner med mindre end 50 pct. økologi tilbydes et sidste omlægningsforløb. Dette forløb følges op med to besøg, á 3 timer, af en omlægningsvejleder samt et inspirationsarrangement i 2010.
- Afholdelse af 1-2 inspirationsarrangementer årligt.
- Fremadrettet tilbud om kurser og kommunikationsmæssig fastholdelsesindsats for alle institutioner for at forankre økologiresultaterne på længere sigt.
- At der udarbejdes en kostpolitik og anvisninger til personale med ernæringsmæssigt ansvar som er gældende for alle institutioner under SOF, da en sådan efter vores oplysninger ikke eksisterer på nuværende tidspunkt.
- Input til udformning af udbud ift. nye indkøbsaftaler, så disse fremadrettet giver institutionerne de bedste muligheder for økologiske indkøb tilpasset køkkenernes behov. Derudover bør der afklares om nogle af institutionerne bør have lov til at handle ind lokalt af pædagogiske årsager uden, at det dermed bryder med Københavns Kommunes indkøbspolitik.
- Afklaring vedr. krisecentres status ift. økologiopgørelse i samarbejde med SOF
- Inddragelse af udviklingsforløbet "Køkkenløftet" som et tilbud om fastholdelse økologien og udvikling af måltiderne
- Der er behov for indblik i kostøkonomien på området, således at evt. økonomiske barrierer for, hvorvidt de enkelte institutioner kan indfri målsætningen på 90 pct. afdækkes. Derfor bør der ultimo 2011 foretages en analyse af barrierer for institutioner med mindre end 75 pct. økologi med henblik på særlig indsats i 2012-2015.

Samlet vurderes indsatsen at indebære en udgift svarende til 450.000 kr. årligt i 2010-2011

3.9. Skoler

	Samlet 2006	Samlet 2007	Samlet 2008	Prognose aug. 2009 – 2010
55 skoler	50 pct.	61 pct.	63 pct.	75 pct.
5 specialskoler				
5 madskoler				

Fra august 2009 ruller et nyt skolemadskoncept "EAT" ud på skolerne i København. Det er lagt ind i aftalen om skolemaden, at den skal være 75 pct. økologisk fra start. Det betyder, at skolemaden har opfyldt målet for 2011 allerede fra sommeren 2009.

Indsats 2009:

Københavns Madhus har i samarbejde med en særlig faddergruppe og Børne- og Ungdomsforvaltningen i København en opgave med kvalitetssikring af konceptet fremadrettet og skal i den forbindelse støtte skolerne og madproducenter i arbejdet med såvel den ernæringsmæssige som den kulinariske kvalitet og sikre økologien.

Københavns Madhus har i 2008-09 udviklet og testet skolemaden EAT på fire pilotskoler med gode resultater. Der bliver i løbet af sommeren, inden opstart på skolerne i august, iværksat et større uddannelsesprogram for dem, der er ansvarlige for skolemaden på de enkelte skoler. Det omfatter naturligvis også viden om maden og de gode økologiske råvarer, der bliver brugt til maden.

Omlægningspotentiale

Da budgettet for den nuværende skolemad er lagt an på 75 pct. økologi, vurderes der ikke umiddelbart at være potentiale til yderligere omlægning før 2011. Der er kontinuerligt kontakt med madproducenterne og de relevante forvaltninger, hvorfor mulighederne for omlægning bliver fulgt nøje. Der kan endvidere blive tale om en stillingstagen til prisen for skolemad og evt. tilskud til økologi, når procenten skal hæves til 90 i 2015, men da ordningen med den nye skolemad endnu ikke er implementeret, er det for tidligt at give et skøn over omlægningsmuligheder eller merudgifter.

Udfordringer

Budgettet for skolemaden er lagt ud fra en forudsætning om dagligt at opnå salg til 25 pct. af eleverne. Det kræver, at hele konceptet løbende bliver fulgt og overholdt, dvs. ernæring, ny-

skabende mad, kulinarisk høj kvalitet, gode rammer om måltidet og ejerskab på skolerne. De mange facetter af konceptet kan dermed hver især forrykke salgstallet og dermed skabe en udfordring i forhold til at holde prisen lav og råvarekvaliteten høj og økologisk.

Hvad skal der til for at nå 75 pct. økologi i 2011 og 90 pct. i 2015?

Målet for 2011 er allerede nået, når skolemaden starter op i 2009. Den indsats, der skal til for at fastholde økologiprocenten forventes i vidt omfang at ske inden for rammerne af de opgaver Københavns Madhus skal varetager for Københavns Kommune inden for grundbevillingen og aftalen om kvalitetssikring på skolerne i perioden 2009-2010.

Det foreslås, at en analyse af behovet fra 2011-2015 først foretages, når skolemaden er blevet implementeret på skolerne og man dermed kan følge salgstal og har foretaget fornødne justeringer af menuer og koncept.

Indsatsen forventes ikke at indebære merudgift i årene 2009-2011.

Bilag: Baggrund for økologiprognoser 2009-2011

Københavns Madhus har i redegørelsen beskrevet nogle prognoser for økologiprocenten de kommende år. Som baggrund er anvendt nedenstående kiloberegninger og deraf følgende estimerede økologiprocent. Det fremgår desuden, hvordan vi vurderer udviklingen, hvis centralkøkkenerne ikke udvikler sig, da der er forudsat et særligt udviklingsprojekt med merbevilling til drift for at få de høje procenter på de to centralkøkkener med modtagerplejehjem.

2011 **Total: 78 pct.**

KøkkenType\Fødevarergruppe	Sum	
Skole Eat	654816	Kg.
Børnehaver frokosttilbud	1574924	
Idrætsanlæg	58.090	
Fritidshjem og klubber	450.767	
Hjemkundskab	48.255	
Plejhjem, produktion	1.375.061	
Centralkøkkener incl. modtager	1.392.573	
Kantiner	262.065	
Døgninstitutioner	642.377	
Integrerede institutioner	1.125.793	
Børnehaver	274.373	
Vuggestuer	541.293	
Sum	8.400.386	

Økologisk

Køkkentype\Fødevarergruppe	Sum	
Skole Eat	521.875	Kg.
Børnehaver Frokosttilbud	1181192	
Idrætsanlæg	43.568	
Fritidshjem og klubber	338.075	
Hjemkundskab	36.191	
Plejhjem, produktion	1.031.296	
Centralkøkkener inkl. modtager	1.044.429	
Kantiner	196.549	
Døgninstitutioner	481.783	
Integrerede inst.	981.516	
Børnehaver	219.266	
Vuggestuer	478.064	
Sum	6.553.804	

u/ fremskrivning af plejhjem og central

<u>Køkkentype\Fødevarergruppe: 64 pct.</u>	<u>Sum</u>	
Skole Eat	521.875	Kg.
Børnehaver Frokosttilbud	1181192	
Idrætsanlæg	43.568	
Fritidshjem og klubber	338.075	
Hjemkundskab	36.191	
Plejhjem, produktion	740.165	
Centralkøkkener inkl. modtager	168.096	
Kantiner	196.549	
Døgninstitutioner	481.783	
Integrerede institutioner.	981.516	
Børnehaver	219.266	
Vuggestuer	478.064	
<u>Sum</u>	<u>5.386.340</u>	

2010 Total 71 pct.

<u>Køkkentype\Fødevarergruppe</u>	<u>Sum</u>	
Skole Eat	654816	Kg.
Børnehaver frokosttilbud	1574924	
Idrætsanlæg	58.090	
Fritidshjem og klubber	450.767	
Hjemkundskab	48.255	
Plejhjem	1.375.061	
Centralkøkkener inkl. modtager	1.392.573	
Kantiner	262.065	
Døgninstitutioner	642.377	
Integrerede institutioner.	1.125.793	
Børnehaver	274.373	
Vuggestuer	541.293	
<u>Sum</u>	<u>8.400.386</u>	

Økologisk

<u>Køkkentype\Fødevarergruppe</u>	<u>Sum</u>	
Skole Eat	521.875	Kg.
Børnehaver Frokosttilbud	1181192	
Idrætsanlæg	24.659	
Fritidshjem og klubber	243.303	
Hjemkundskab	4.147	
Plejhjem	1.031.296	
Centralkøkkener inkl. modtager	765.915	
Kantiner	146.402	
Døgninstitutioner	396.030	
Integrerede institutioner.	981.516	
Børnehaver	219.266	

Vuggestuer	478.064
Sum	5.993.665

2009 Total

Køkkentype\Fødevarergruppe	Sum
Skole Eat	274.545 Kg
Børnehaver frokosttilbud	0
Idrætsanlæg	58.090
Fritidshjem og klubber	450.767
Hjemkundskab	48.255
Plejhjem, produktion	1.375.061
Centralkøkkener inkl. modtager	1.392.573
Kantiner	262.065
Døgninstitutioner	642.377
Integrerede institutioner.	1.125.793
Børnehaver	274.373
Vuggestuer	541.293
Sum	6.445.191 Kg.

Økologisk

Køkkentype\Fødevarergruppe	Sum
Skole Eat	194.182
Børnehaver frokosttilbud	0
Idrætsanlæg	24.659
Fritidshjem og klubber	243.303
Hjemkundskab	4.147
Plejhjem, produktion	825.036
Centralkøkkener inkl. modtager	168.096
Kantiner	146.402
Døgninstitutioner	396.030
Integrerede institutioner.	981.516
Børnehaver	219.266
Vuggestuer	478.064
Sum	3.680.701

Bilag: Prognose for økologiprocent under forudsætning af anbefalinger og konklusioner i redegørelsen

		Økologiprocent fordelt på institutionstype
Skolemad, Eat, 2009		71 %
	2010	80 %
	2011	80 %
Børnehaver, frokosttilbud, 2009		0 %
	2010	75 %
	2011	75 %
Idrætsanlæg, 2009		42 %
	2010	42 %
	2011	75 %
Fritidshjem og Klubber, 2009		54 %
	2010	54 %
	2011	75 %
Hjemkundskab, 2009		9 %
	2010	9 %
	2011	75 %
Plejhjem, Produktion, 2009		60 %
	2010	75 %
	2011	75 %
Centralkøkkener, inkl. modtagerplejhjem, 2009		12 %
	2010	55 %
	2011	75 %
Kantiner, 2009		56 %
	2010	56 %
	2011	75 %
Døgninstitutioner, 2009		62 %
	2010	62 %
	2011	75 %
Intgrerede. institutioner 2009		87 %
	2010	87 %
	2011	87 %

Børnehaver, 2009

2010
2011

80 %
80 %
80 %

Bilag: Økologiscenarie for centralkøkkenerne

Københavns Madhus har brugt dogme-målingshjemmesiden til at opstille mulige scenarier for en fremtidig omlægning af Københavns to store centralkøkkener.

Hvis vi trækker de to store køkkeners ældremadsproduktion ud af den samlede opgørelse, bliver byens samlede økologiprocent 66 pct., altså en stigning på 10 procentpoint i forhold til resultatet på 56 pct. ved udgangen i 2008.

Gennemsnittet for de resterende plejehjem bliver i givet fald 48 pct. imod de nuværende 38 pct..

Scenarie 1. – Københavns Madservice a la Carte i Bystævneparken

Hvis Bystævneparken omlægger nedenstående produktgrupper vil deres økologiprocent stige til 46 pct.

Produktgruppe	Andel ØKO pct.
Mælkeprodukter	100
Kartofler	100
Ris/pasta	20
Grøntsager	30
Frugt	20

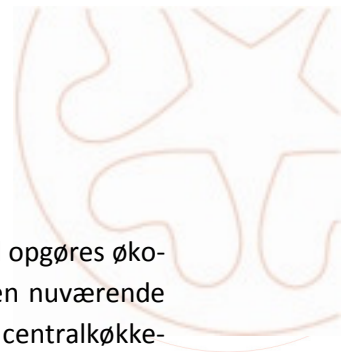
Scenarie 1. – De Gamles By

Hvis vi laver samme model for De Gamles By vil økologiprocenten have på 44 pct.. Forskellen mellem BSP og DGB skyldes forskelle i fordelingen af måltider.

Konsekvens for hele byens tal

Det samlede resultat for København, ved den foreslåede omlægning af begge køkkener vil være en stigning til 62 pct. økologi i København, som skal ses i forhold til de nuværende 56 pct. ved udgangen af 2008.

Dogmeopgørelsen

En af Madhusets opgaver i det kommende år vil være at se på, hvorledes der skal opgøres økologiprocenter fremover. Der er givetvis faktorer der ikke er korrekt antaget i den nuværende opgørelse. Med forbehold for dette fremgår fordelingen af forbruget for de to centralkøkkenerne i nedenstående tabel. Tabellen er en oversigt hvor fødevareforbruget er opgjort i varegrupperns procentandel af det samlede forbrug. (jvf. dogmeøkologimålingerne):

	DGB	BST
Mælk	18 %	9 %
Kød	16 %	21 %
Ost	2 %	1 %
Købe brød og kager	6 %	0 %
Mel og gryn	3 %	3 %
Ris og pasta	1 %	2 %
Kartofler	19 %	29 %
Grønt	15 %	21 %
Frugt og marmelade	6 %	7 %
Juice og saft	5 %	0 %
Fisk	0 %	0 %
æg	3 %	4 %
Smør, olie, mayo	1 %	1 %
Sukker og slik	3 %	3 %
Te og kaffe	1 %	1 %

Økologi i kilo og procent i daginstitutioner

Institutionsnavn	Bydel	Øko % 2006	Øko % 2007	Øko % 2008	Total kg 08	Øko kg 08	Budget 08
ADVENTSKIRKENS BØRNEGÅRDS VUG.	VANLØSE	89 %		95 %	43kg	41kg	67.500kr
AKVARIET	INDRE ØSTERBRO	99 %	98 %	89 %	6808kg	6042kg	140.000kr
ALLE TIDERS	VESTAMAGER	100 %	98 %	95 %	4533kg	4308kg	100.000kr
ANEMONEN	YDRE ØSTERBRO	75 %	74 %				
ARTILLERIVEJS VUGGESTUE	VESTAMAGER	92 %	93 %	93 %	9839kg	9166kg	134.000kr
BARNETS HUS	VESTERBRO	76 %		67 %	12208kg	8191kg	
BERLINGSKE VUGGESTUE	INDRE BY	95 %	92 %	91 %	3918kg	3560kg	71.932kr
BISPEBJERG VUGGESTUE	BISPEBJERG	95 %	76 %	72 %	6420kg	4620kg	
BLÅGÅRD SOGNS MENIGHEDSVUG.	INDRE NØRREBRO	94 %	80 %				
BRISEN	INDRE NØRREBRO	91 %					
BØRNEHJØRNET	VANLØSE		99 %	99 %	3157kg	3126kg	
BØRNEHUSET I GULLFOSSGADE	VESTAMAGER						
CARL NIELSEN	YDRE ØSTERBRO	94 %	100 %				
CARLSBERG BRYGGERIERNES VUG.	VESTERBRO	91 %		100 %	4649kg	4649kg	
CHARLOTTEHAVEN	INDRE ØSTERBRO	61 %	86 %	90 %	6988kg	6254kg	
DE 4 ÅRSTIDER	VESTERBRO	99 %	0 %				
DEN GRØNNE KO	INDRE BY	95 %	99 %				
DEN GULE PRIK	INDRE NØRREBRO	97 %	97 %	94 %	6220kg	5863kg	93.593kr
DET LILLE UNIVERS	VESTAMAGER	78 %	93 %	90 %	8295kg	7464kg	151.000kr
DOSSERINGENS VUGGESTUE	INDRE NØRREBRO	94 %		95 %	10620kg	10060kg	220.000kr
ENIGHEDENS BØRNEHUS	BISPEBJERG	100 %	100 %				
ERLE-PERLEN	YDRE NØRREBRO	85 %	82 %	95 %	4337kg	4117kg	98.000kr
FILOSOFVÆNGETS VUGGESTUE	BISPEBJERG	92 %	97 %	97 %	7369kg	7174kg	
FIRKLØVEREN	SUNDBY SYD	89 %					
FIX-KARREEN	YDRE NØRREBRO	86 %	82 %	80 %	4884kg	3901kg	79.000kr
FLUEN	INDRE ØSTERBRO	62 %	88 %	89 %	9526kg	8473kg	150.000kr
FREDENSGÅRDEN	INDRE ØSTERBRO	94 %	100 %				
FØLFODVEJS VUGGESTUE	SUNDBY SYD	83 %	84 %	94 %	5097kg	4806kg	90.000kr
GRØNDALSLUND	VANLØSE	93 %	94 %				
GRØNRISVEJS VUGGESTUE	KONGENS ENGHA-	84 %	87 %	81 %	4495kg	3626kg	

	VE						
GULDBERG	INDRE NØRREBRO	99 %	100 %	97 %	3745kg	3641kg	109.506kr
HALETUDDEN	BRØNSHØJ/HUSUM	94 %	97 %	98 %	2861kg	2794kg	200.000kr
HARALDSGÅRDENS VUGGESTUE	YDRE NØRREBRO	84 %	93 %	75 %	7012kg	5250kg	
HENRIKSGÅRDENS VUGGESTUE	VALBY						
HIMMELBLÅ	VESTERBRO						
HUMLEBO	VESTERBRO	98 %	99 %	98 %	3004kg	2956kg	300.000kr
HUSUM MENIGHEDSVUGGESTUE	BRØNSHØJ/HUSUM		99 %	91 %	4281kg	3895kg	
HØSTAKKEN	SUNDBY SYD	78 %	92 %	98 %	3865kg	3773kg	90.000kr
JAGTVEJENS ASYLS VUGGESTUE	INDRE NØRREBRO	98 %	91 %	93 %	3753kg	3485kg	80.000kr
KASTANIE ALLE	VANLØSE	92 %	95 %				
KASTANIEN	SUNDBY NORD	100 %	100 %				
KASTANJEN	VESTERBRO		98 %				
KASTANJETRÆET	INDRE ØSTERBRO	100 %	81 %	89 %	5862kg	5188kg	120.000kr
KENNEDYGÅRDEN	INDRE ØSTERBRO	71 %		72 %	7183kg	5178kg	
KERNEHUSET	VANLØSE	86 %		95 %	9186kg	8689kg	
KLERKEGADE 1.SAL.	INDRE BY	76 %	85 %	75 %	3138kg	2352kg	82.000kr
KOLIBRIEN	VESTAMAGER	95 %	95 %	98 %	3309kg	3228kg	91.320kr
KOLLEGIEGÅRDENS VUGGESTUE	YDRE NØRREBRO	97 %	91 %	93 %	2512kg	2331kg	75.000kr
KRAUSESVEJS VUGGESTUE	INDRE ØSTERBRO		97 %				
KRUMMERNE	INDRE NØRREBRO	84 %	98 %	100 %	8427kg	8427kg	
KØBENHAVNS KOMMUNES VUGGESTUE (INGOLF)	SUNDBY SYD	98 %	90 %	93 %	2316kg	2157kg	65.126kr
LILLEFRYD	VESTERBRO	98 %					
LUNA	YDRE ØSTERBRO	74 %	75 %	84 %	4372kg	3682kg	60.000kr
LYRSKOV	VESTERBRO	98 %	98 %	100 %	2513kg	2513kg	84.000kr
LÆRKEREDEN	SUNDBY NORD	97 %					
MARGRETHEGÅRDENS VUGGESTUE	VALBY	99 %					
M-HUSETS VUGGESTUE	VESTAMAGER	97 %	97 %	99 %	7985kg	7901kg	180.000kr
MINISTERIERNES VUGGESTUE	INDRE BY	80 %	96 %				
MOSESTYKKETS VUGGESTUE	VALBY		100 %	99 %	4316kg	4257kg	120.000kr
MOSTERS HUS	INDRE NØRREBRO	100 %	100 %	99 %	7289kg	7203kg	
MÆLKEBØTTEN	YDRE ØSTERBRO	96 %		97 %	1315kg	1274kg	93.000kr
NYBODER VUGGESTUE	INDRE BY	75 %					
RED BARNETS VUGGESTUE	KONGENS ENGHA-	90 %	86 %				

	VE						
REGNBUEN	VALBY	93 %		93 %	3962kg	3701kg	100.000kr
RINGERTOFTENS VUGGESTUE	BISPEBJERG	96 %	6 %				
RINGKØBINGGADES VUGGESTUE	INDRE ØSTERBRO	0 %	83 %	85 %	3713kg	3173kg	
RYMARKSVÆNGES VUGGESTUE	YDRE ØSTERBRO	76 %	86 %				
RØDE KORS / TELE DK VUGGESTUE	INDRE BY	82 %	99 %	98 %	6737kg	6596kg	
RØDE ROSE I	YDRE NØRREBRO		84 %	85 %	9914kg	8435kg	
RØDKILDE	BRØNSHØJ/HUSUM	45 %	87 %	97 %	7846kg	7619kg	
SAMUELSGÅRDENS VUGGESTUE	YDRE NØRREBRO		66 %	65 %	4821kg	3110kg	
SCT.MATTHÆUS S.MENIGHEDSVUG.	VESTERBRO		89 %	99 %	1944kg	1922kg	84.000kr
SEJLHUSET	VESTAMAGER			100 %	14938kg	14938kg	
SJÆLLANDSHUSE	KONGENS ENGHAVE	86 %	77 %	71 %	5186kg	3664kg	128.000kr
SKATTEKISTEN	SUNDBY SYD		98 %	98 %	7368kg	7228kg	225.000kr
SLOTSHERRENSVEJ	VANLØSE		82 %	85 %	4060kg	3465kg	80.000kr
SMØRHULLET	VESTAMAGER	80 %	100 %	99 %	5595kg	5530kg	91.000kr
SMØRHULLET	YDRE ØSTERBRO		100 %	98 %	2022kg	1972kg	152.000kr
SMØRKLATTEN	CHRISTIANSHAVN	92 %	77 %	82 %	3048kg	2501kg	35.000kr
SNORREGÅRDEN	YDRE NØRREBRO	91 %	87 %	95 %	7026kg	6687kg	125.000kr
SOFIEGÅRDENS VUGGESTUE	CHRISTIANSHAVN	94 %		98 %	6360kg	6256kg	225.000kr
SOLBAKKEN	KONGENS ENGHAVE	92 %	100 %	97 %	3300kg	3244kg	90.000kr
SOLSIKKEN	VALBY		44 %	40 %	3418kg	1353kg	
SOLSTRÅLEN	BISPEBJERG	100 %	100 %	100 %	7751kg	7751kg	157.677kr
SOLSTRÅLEN	VESTAMAGER		87 %	94 %	5346kg	5050kg	90.000kr
SOMMERFUGLEN	VANLØSE	99 %	100 %				
SPIREN	SUNDBY SYD	81 %	53 %				
STENROSEN	YDRE NØRREBRO			97 %	9996kg	9702kg	250.000kr
STOLEMAGERSTIENS VUGGESTUE	SUNDBY SYD	91 %		80 %	4397kg	3501kg	
STOPPESTEDET	BRØNSHØJ/HUSUM	96 %	91 %				
STUDENTERRÅDETS VUGGESTUE	INDRE BY			86 %	6009kg	5158kg	
SUNDBY ALGÅRD	SUNDBY SYD	99 %	100 %	100 %	5398kg	5398kg	110.000kr
SVANEN	BRØNSHØJ/HUSUM	74 %					
TREKLØVEREN	INDRE BY			64 %	8870kg	5649kg	

SVANEREDEN	VESTAMAGER	99 %	98 %	99 %	9354kg	9242kg	140.000kr
TROLDEBO	YDRE NØRREBRO	90 %	96 %	92 %	12064kg	11040kg	72.518kr
TVEBACKEN	SUNDBY SYD	88 %	79 %	76 %	5847kg	4430kg	118.000kr
UNGDOMSGÅRDENS VUGGESTUE	BRØNSHØJ/HUSUM	62 %	100 %	100 %	6114kg	6114kg	135.000kr
URTEPOTTEN	SUNDBY SYD	85 %	83 %	82 %	6934kg	5696kg	108.000kr
VALBY VUGGESTUE	VALBY	87 %	87 %	89 %	8981kg	7976kg	180.000kr
VILLA ROSE	INDRE ØSTERBRO	90 %	96 %	97 %	6741kg	6528kg	160.000kr
VINKELAGERS VUGGESTUE	VANLØSE		93 %	88 %	4823kg	4224kg	100.000kr
VOKSEVÆRKET	INDRE ØSTERBRO	83 %	100 %	100 %	4853kg	4853kg	
VOLDPARKENS VUGGESTUE	BRØNSHØJ/HUSUM	88 %					
VUGGESTUEN	BRØNSHØJ/HUSUM	89 %		73 %	2571kg	1888kg	
VUGGESTUEN ABEL	VESTERBRO	94 %					
VUGGESTUEN KONGEHUSET	VALBY	95 %	97 %	95 %	6817kg	6450kg	125.000kr
VUGGESTUEN KONGENS BAGHAVE	INDRE BY	100 %		96 %	3150kg	3014kg	71.500kr
VUGGESTUEN MINI AJAX	KONGENS ENGHAVE	91 %					
VUGGESTUEN RUGVEJ	BRØNSHØJ/HUSUM	86 %	95 %	88 %	10579kg	9349kg	
VUGGESTUEN TIETGENSGADE	INDRE BY	96 %					
VUGGESTUEN TITANIA	YDRE NØRREBRO	100 %	97 %	83 %	7203kg	5968kg	
VUGGESTUEN TREKANTEN	CHRISTIANSHAVN	100 %		93 %	6575kg	6118kg	
VUGGESTUEN V.EGMONT.H.PETERSENS.KOLL	INDRE ØSTERBRO	96 %	89 %	98 %	3984kg	3907kg	75.000kr
VUGGESTUEN VED BOTANISK HAVE	INDRE BY	97 %		95 %	2749kg	2604kg	85.000kr
VÆKSTHUSET	BISPEBJERG	89 %					
WILLERUPGÅRD	INDRE BY	97 %					
ÆBLEHAVEN	INDRE ØSTERBRO	79 %	81 %	88 %	10494kg	9247kg	120.000kr
ÅKANDEN	INDRE NØRREBRO	97 %					
100 M SKOVEN	INDRE ØSTERBRO	100 %	100 %	91 %	5106kg	4639kg	
ABILDGÅRDEN	SUNDBY NORD	78 %	83 %	81 %	6895kg	5613kg	81.759kr
ABSALONS HAVE	VESTERBRO	97 %	98 %	100 %	4535kg	4528kg	
ADELGÅRDEN	INDRE BY	96 %	89 %	84 %	7783kg	6567kg	190.000kr
ALLERSGADES INTEGREREDE INST.	YDRE NØRREBRO		58 %	52 %	8254kg	4285kg	
ALTANKASSEN	VESTAMAGER	99 %	93 %	99 %	19194kg	18938kg	
ANDEDAMMEN	VANLØSE		99 %	89 %	13644kg	12090kg	355.675kr

ANNE MARIEGÅRDEN	VALBY	100 %					
ARKEN	VALBY	91 %	94 %	80 %	1845kg	1475kg	91.278kr
ASGÅRD	YDRE NØRREBRO	95 %	92 %	98 %	1701kg	1663kg	61.000kr
BAKKETOPPEN	BISPEBJERG	75 %	87 %				
BAVNEHØJ MENIGHEDSBHV OG -VGST	KONGENS ENGHAVE	96 %	98 %	99 %	3220kg	3180kg	50.000kr
BELLMANSGADE 23	YDRE ØSTERBRO	67 %		92 %	1736kg	1598kg	
BENEDIKTEGÅRDENS INTEGR. INST.	KONGENS ENGHAVE			83 %	9445kg	7846kg	300.000kr
BIFROST	YDRE NØRREBRO	0 %	100 %	97 %	4450kg	4332kg	
BLIKFANG	CHRISTIANSHAVN		91 %	83 %	4262kg	3531kg	120.000kr
BLÆKSPRUTTEN	BISPEBJERG	63 %	100 %				
BLÆKSPRUTTEN	VESTAMAGER	63 %					
BLÅGÅRDS SOGNS INTG. INST.	INDRE NØRREBRO	97 %	85 %	87 %	6276kg	5456kg	109.500kr
BROLOPPERNE	YDRE NØRREBRO	96 %		81 %	18.046kg	14.663kg	256.436kr
BRYGGEHUSET	VESTAMAGER		62 %	90 %	174kg	157kg	81.563kr
BUEGÅRDEN	VESTERBRO			99 %	5496kg	5434kg	
BYSTÆVNEPARKEN	BRØNSHØJ/HUSUM	87 %	94 %	99 %	3307kg	3261kg	81.113kr
BØRNEBASTIONEN	CHRISTIANSHAVN	100 %	100 %	100 %	2650kg	2650kg	
BØRNEGÅRDEN I VANLØSE	VANLØSE	98 %	98 %	98 %	5617kg	5497kg	
BØRNEHAVEN SØSTJERNEN	VESTERBRO	75 %					
BØRNEHUSET BRØNSHØJ MENIGHED	BISPEBJERG		100 %	100 %	850kg	850kg	
BØRNEHUSET COLOMBUS	VESTERBRO						
BØRNEHUSET DEN FLYVENDE KUFFERT	SUNDBY NORD		98 %	96 %	12688kg	12.206kg	
BØRNEHUSET ENGLEGÅRD	BISPEBJERG	11 %	94 %	97 %	11687kg	11361kg	
BØRNEHUSET GROSTEDET	BRØNSHØJ/HUSUM		97 %	94 %	5754kg	5415kg	
BØRNEHUSET I GULLFOSSGADE	VESTAMAGER	93 %		95 %	10.722kg	10.179kg	
BØRNEHUSET KLATRETRÆET	VESTERBRO			75 %	9254kg	6926kg	185.000kr
BØRNEHUSET LAND OG BY				84 %	12073kg	10094kg	
BØRNEHUSET LYGTEMAGERSTIEN	SUNDBY SYD						
BØRNEHUSET MOSEN	BRØNSHØJ/HUSUM		91 %	96 %	28153kg	27090kg	
BØRNEHUSET PERLEN	BISPEBJERG	55 %	75 %	45 %	13660kg	6133kg	
BØRNEHUSET PÅ HOLMEN	CHRISTIANSHAVN	94 %	84 %	84 %	4837kg	4062kg	120.000kr
BØRNEHUSET PÅ TUBORGVEJ	YDRE ØSTERBRO	91 %	98 %	89 %	2716kg	2416kg	

BØRNEHUSET RUDOLF	INDRE BY	69 %	94 %	89 %	15194kg	13568kg	
BØRNEHUSET SCT. JACOB	INDRE ØSTERBRO	89 %	90 %				
BØRNEHUSET STJERNEN	BRØNSHØJ/HUSUM		86 %	89 %	7622kg	6813kg	200.000kr
BØRNEHUSET TOFTEN	BRØNSHØJ/HUSUM	67 %	86 %	82 %	7940kg	6542kg	
BØRNEHUSET TROLDEHØJ	VALBY			82 %	19.504kg	15.983kg	
BØRNEHUSET V/JERUSALEMSKIRKEN	INDRE BY	97 %		91 %	468kg	425kg	
BØRNEINSTITUTIONEN VED STATENS SERUMINSTITUT	VESTAMAGER			54 %	4372kg	2358kg	
BØRNEJUNGLEN	YDRE NØRREBRO	99 %					
BØRNEKOMPASSET	VALBY	98 %	98 %	98 %	7800kg	7608kg	200.000kr
BØRNERIGET	INDRE ØSTERBRO		99 %	91 %	9231kg	8398kg	224.125kr
CARLSBERG	VESTERBRO	100 %					
CAROLINE AMALIE	INDRE BY	97 %	99 %	96 %	4546kg	4386kg	160.000kr
CAROLINESKOLEN	YDRE ØSTERBRO		56 %	55 %	4246kg	2348kg	
CHRISTIANSHAVNS ASYL	CHRISTIANSHAVN		53 %				
CISMOFYTTEN	YDRE NØRREBRO	100 %	99 %	91 %	10907kg	9946kg	233.000kr
DAMHUSET	VANLØSE	71 %	98 %				
DE 5 ÅRSTIDER	SUNDBY SYD	97 %	88 %	98 %	9021kg	8817kg	145.000kr
DOMMERPARKENS BØRNEHAVE	BISPEBJERG						
DR. LOUISEGÅRDEN	INDRE ØSTERBRO	97 %	99 %				
DR. LOUISES ASYLS BØRNEHAVE	YDRE NØRREBRO						
DRAGEN	YDRE ØSTERBRO		88 %	83 %	3424kg	2837kg	85.000kr
DRIVHUSET	VANLØSE	89 %	82 %	100 %	15.192kg	15.192kg	
DRONNING LOUISE	INDRE ØSTERBRO	89 %	59 %				
DYBENDALSVEJ	VANLØSE	77 %					
EGMONTGÅRDEN	INDRE ØSTERBRO	62 %	95 %	93 %	6199kg	5769kg	100.000kr
EKSPERIMENTAL INSTITUTIONEN	SUNDBY SYD	82 %	92 %	94 %	7221kg	6799kg	180.000kr
ELLEPILEN	VALBY	56 %	95 %	96 %	11176kg	10716kg	220.000kr
ELVERHØJ	VESTAMAGER	56 %	63 %	61 %	13145kg	7959kg	200.000kr
EMDRUP SØGÅRDS BØRNEHUS	YDRE ØSTERBRO		46 %	96 %	5275kg	5084kg	
BØRNEINSTITUTIONEN ENGHAVE	VESTERBRO	76 %	75 %	92 %	3329kg	3049kg	
ENGHAVE REMISE	KONGENS ENGHAVE	97 %	98 %	97 %	10693kg	10338kg	
ENGHUSET	VANLØSE	99 %	94 %	96 %	3200kg	3068kg	
ESROMGADES INTEGREREDE INST.	YDRE NØRREBRO	11 %					

EVENTYRHAVEN	VALBY	100 %	100 %	100 %	4707kg	4707kg	150.000kr
EVENTYRHUSET	BRØNSHØJ/HUSUM	74 %		88 %	1393kg	1226kg	38.750kr
F/S ROSA	SUNDBY NORD	99 %	91 %				
FIRKLØVERET	VANLØSE	84 %		90 %	6737kg	6063kg	
FLORA	YDRE ØSTERBRO	99 %	100 %				
FOLKEBØRNEHAVEN	YDRE ØSTERBRO	70 %					
FOLKEBØRNEHAVEN	SUNDBY NORD						
FREDERIK D.6'ASYLS INTEG.INST.	INDRE BY	96 %					
FREDERIKSHOLM BØRNEGÅRD	KONGENS ENGHAVE	93 %	99 %	96 %	2365kg	2274kg	119.000kr
FREDERIKSHOLM INTEGREREDE INST	KONGENS ENGHAVE	10 %					
FRILANDS ALLES INTEGREREDE INS	VALBY		93 %				
GALAXEN	SUNDBY SYD	99 %	100 %	100 %	13201kg	13201kg	135.000kr
GARNISON SOGNS MENIGHEDSBHV.	INDRE BY		100 %				
GARVERGÅRDEN	VESTERBRO	83 %	87 %				
GETHSEMANE SOGNS INTEG. INST.	VESTERBRO	96 %	94 %	99 %	3665kg	3615kg	92.000kr
GRANTOFTE	INDRE ØSTERBRO	92 %	100 %	99 %	4925kg	4882kg	120.000kr
GRØFTEKANTEN	VESTAMAGER	89 %	85 %	90 %	5030kg	5441kg	160.000kr
GRØNDALSLUND	VANLØSE	88 %					
GRØNNEBAKKEN	VANLØSE	87 %					
GULDSMEDEN	INDRE NØRREBRO	100 %	99 %	100 %	4824kg	4824kg	
HAVBLIK	SUNDBY SYD	92 %	90 %				
HAVEN	BRØNSHØJ/HUSUM	86 %					
HAVKATTEN	SUNDBY SYD	47 %	49 %				
HIMMELBLÅ	SUNDBY SYD		66 %	72 %	4447kg	3184kg	115.000kr
HIMMELRUMMET	YDRE ØSTERBRO	88 %					
HUNDREDEMETERSKOVEN	SUNDBY SYD	92 %	92 %				
HUSUMVOLD	BRØNSHØJ/HUSUM	75 %	71 %				
HØRGÅRDEN	VESTAMAGER	86 %	66 %	97 %	1319kg	1283kg	22.000kr
HÅBETS ALLES BØRNEHUS	BRØNSHØJ/HUSUM	97 %	79 %	56 %	2458kg	1384kg	
IDRÆTSBØRNEHAVEN RYVANG 2	VALBY		89 %				
INDVANDRER KVINCEN. BØRNEPAS.	INDRE NØRREBRO	16 %					
'INTEGRERET INSTITUTION 7 SPRINGEREN	INDRE NØRREBRO						

INTEGR. INST. BRO LOPPERNE	YDRE NØRREBRO		85 %	90 %	4798kg	4319kg	
INTEGREREDE INST. HØNSEGÅRDEN	INDRE NØRREBRO	88 %	85 %	89 %	5154kg	4594kg	98.000kr
INTEGRERET INSTITUTION VARTOV	INDRE BY	96 %		96 %	9296kg	8903kg	196.289kr
ISBJØRNEN	VALBY		98 %	100 %	15579kg	15579kg	350.000kr
JACOB HOLMS MINDE INTGR.	SUNDBY NORD	88 %	80 %				
JORDEN RUNDT	VESTAMAGER	88 %		88 %	9121kg	8025kg	140.000kr
KAPELVEJS FRITIDSCENTER	INDRE NØRREBRO		84 %				
KARLSVOGNET, RYMARKSVEJ 19	YDRE ØSTERBRO	83 %	77 %				
KASTANIEHUSET	INDRE NØRREBRO	90 %	85 %				
KASTELSGÅRDEN	INDRE ØSTERBRO	77 %	98 %				
KBH. KOMM. INTEGR. BØRNEINST.	INDRE NØRREBRO	88 %	95 %				
KBH.KOMM.INTEG.INST.	BISPEBJERG		100 %				
KBH.KOMMUNES INTEGREREDE INST. (GULLANDSGÅRDEN)	VESTAMAGER	97 %	88 %	97 %	10.178kg	9840kg	180.000kr
KENNEDYGÅRDEN	INDRE ØSTERBRO	92 %		75 %	10091kg	7535kg	140.000kr
KERNEHUSET	INDRE NØRREBRO	72 %					
KILDEN	YDRE ØSTERBRO	90 %					
KLATRETRÆET	BISPEBJERG			83 %	4787kg	3980kg	
KONG GURLI	INDRE ØSTERBRO	98 %	99 %	99 %	8042kg	7954kg	110.418kr
KONGEHATTEN	INDRE BY	100 %	98 %	96 %	7685kg	7341kg	110.000kr
KONKYLIEN	INDRE ØSTERBRO		99 %				
KRAUSEVEJ (KRAUSEREN)	INDRE ØSTERBRO			93 %	882kg	822kg	
KRIBLE-KRABLE	YDRE NØRREBRO	93 %		82 %	8876kg	7318kg	184.000kr
KRUDTHUSET	CHRISTIANSHAVN	100 %	84 %				
KRUDTUGLEN	VESTAMAGER	54 %	28 %				
LANDSBYEN	VANLØSE	82 %	82 %	98 %	10244kg	10074kg	250.000kr
LANGEBRO	CHRISTIANSHAVN	88 %	100 %	99 %	4429kg	4383kg	90.000kr
LILLEKILDE	VALBY	79 %	71 %				
LINDEN	INDRE NØRREBRO	100 %	90 %	83 %	19kg	16kg	
LUNDEHUS KIRKES BØRNEINST.	YDRE ØSTERBRO	77 %	95 %	95 %	6287kg	5953kg	80.000kr
LYKKEBO	VALBY		60 %	99 %	4567kg	4542kg	
LÆRKEREDEN	VANLØSE	100 %	95 %	100 %	10308kg	10288kg	120.000kr
LÆRKEREDEN	VESTERBRO	88 %		99 %	755kg	746kg	45.000kr
MARGRETHEGÅRDENS BØRNEHUS	VALBY		95 %	98 %	15945kg	15583kg	

MARGRETHE SOGNS BØRNEHUS	VALBY	1 %					
MIDGÅRD	YDRE NØRREBRO	94 %	100 %	87 %	8525kg	7394kg	400.000kr
MIDTFLØJENE	BRØNSHØJ/HUSUM	88 %	88 %	81 %	4495kg	3659kg	160.000kr
MIKKELBORG	INDRE BY	95 %					
MINISTERIERNES BØRNEHUS	INDRE BY	100 %					
MOSEGRISEN	SUNDBY NORD	100 %	100 %				
MØLLEHUSET	INDRE NØRREBRO	99 %		99 %	8148kg	8068kg	100.000kr
MÆLKEBØTTEN	VALBY		86 %	85 %	8921kg	7540kg	
MÆLKEVEJEN	CHRISTIANSHAVN	99 %	100 %				
MÅGODTLAND	INDRE ØSTERBRO	84 %	92 %	91 %	14786kg	13442kg	
MÅNESTRÅLEN	BRØNSHØJ/HUSUM	75 %	91 %	92 %	8049kg	7379kg	
NANSENSGADES BØRNEHUS	INDRE BY		93 %	92 %	9044kg	8276kg	
NATHANAELS SOGNS INTEG.INST.	SUNDBY NORD		85 %	89 %	3077kg	2745kg	70.000kr
NORDLYS	SUNDBY SYD	95 %	98 %	100 %	5346kg	5329kg	100.000kr
NÜRNBERGGAARDEN	SUNDBY NORD		87 %	100 %	1133kg	1133kg	
NØKKEN	BISPEBJERG	100 %					
NØRRETOPPEN	INDRE NØRREBRO		96 %				
PAKHUSET	BRØNSHØJ/HUSUM	45 %	77 %	77 %	2711kg	2086kg	80.000kr
PALETTEN	SUNDBY SYD	70 %	75 %	93 %	4937kg	4614kg	156.000kr
PANDEKAGEHUSET	VANLØSE	100 %	100 %	100 %	6304kg	6294kg	197.607kr
PANUMHAVEN	INDRE NØRREBRO	72 %	75 %	77 %	4619kg	3574kg	75.000kr
PEDER LYKKES VEJ 75	SUNDBY SYD		99 %	97 %	1416kg	1378kg	60.000kr
PINOCCHIO	YDRE ØSTERBRO	63 %	93 %				
PRINSESSE THYRAS BØRNEHUS	INDRE NØRREBRO	97 %	97 %	99 %	4500kg	4453kg	103.134kr
RADISEN	BRØNSHØJ/HUSUM	100 %	94 %	93 %	5383kg	5005kg	100.000kr
REGNBUEN	VANLØSE	87 %					
REGNBUEN	VANLØSE	87 %	92 %				
REGNSKOVEN	BISPEBJERG			95 %	13.236kg	12.530kg	
RIISET	BRØNSHØJ/HUSUM	90 %	100 %	99 %	6222kg	6159kg	
RINGERTOFTEN	BISPEBJERG						
ROSAHAVEN	INDRE ØSTERBRO	81 %		98 %	3766kg	3685kg	
ROSALIE	INDRE ØSTERBRO	98 %		93 %	13908kg	12959kg	
ROSENGÅRDEN	INDRE ØSTERBRO		93 %	95 %	7926kg	7522kg	
ROSENVANG	INDRE ØSTERBRO	96 %		97 %	2007kg	1956kg	79.907kr

RUMPENISSERNE	INDRE NØRREBRO	96 %	100 %				
RYPEN	YDRE ØSTERBRO		93 %	93 %	4804kg	4463kg	98.000kr
RØDE KO	INDRE BY	98 %		96 %	2840kg	2724kg	
SAXOGÅRDENS INTGR.INST.	VESTERBRO	81 %	96 %	93 %	7605kg	7055kg	282.000kr
SAXOLY	VESTERBRO	67 %	100 %	97 %	9090kg	8814kg	
SCANDIAGADES INTEGREREDE INST.	KONGENS ENGHAVE	95 %	98 %	81 %	8175kg	6627kg	190.000kr
SCHOUS BØRNEHUS	BISPEBJERG	95 %	85 %	92 %	4433kg	4097kg	
SCT. STEFANS FRITIDSCENTER	YDRE NØRREBRO	87 %	84 %	74 %	4836kg	3586kg	156.000kr
SLOTTET	BRØNSHØJ/HUSUM	69 %		75 %	4336kg	3233kg	
SMÅBØRNEHUS FORSAMLINGSHUS	BISPEBJERG	75 %	96 %				
SNORRETOPPEN	VESTAMAGER	0 %	0 %				
SOLSIKKEN	VESTAMAGER	94 %	89 %	90 %	3281kg	2941kg	
SOLSTRÅLEN	VALBY		95 %	99 %	4677kg	4613kg	95.000kr
SPINDEGÅRDEN'S INTEGR. INST.	VALBY	94 %	99 %	98 %	13846kg	13589kg	
SPIRETOPPEN	VANLØSE	81 %	89 %	87 %	4021kg	3480kg	
STAKHAVEN	VALBY		61 %	66 %	8105kg	5387kg	
STEFANSGÅRDENS BØRNEHAVE	YDRE NØRREBRO			94 %	599kg	562kg	
STENROSEN	YDRE NØRREBRO	94 %	98 %				
STENURTEN	INDRE NØRREBRO	96 %	96 %	99 %	10277kg	10186kg	207023kr
STJERNESKUDET	VANLØSE	99 %	97 %	98 %	5048kg	4972kg	108.451kr
STUDSGÅRDEN	YDRE ØSTERBRO		87 %	81 %	11710kg	9515kg	210.000kr
STÆREVÆNGET	BISPEBJERG	99 %	98 %	96 %	6215kg	5978kg	126.000kr
SUNDBY ALGÅRDS BØRNEHAVE	SUNDBY SYD		98 %				
SUNDBY ASYLS INTEG. INST.	SUNDBY NORD	89 %	100 %	78 %	924kg	718kg	
SUNDBY BØRNEHAVE	SUNDBY SYD		66 %				
SUNDBYVESTER MENIGHEDSBHV.	VESTAMAGER		95 %	97 %	526kg	508kg	
SUNDPARK	SUNDBY NORD	70 %	86 %	79 %	6984kg	5485kg	
SYVSTJERNEN	VESTERBRO	69 %		82 %	2679kg	2184kg	75.000kr
SØSTJERNEN	SUNDBY SYD	75 %		72 %	12584kg	9010kg	
T/K'S UNGDOMSGÅRD	BISPEBJERG	53 %					
TAGENSHAVE BISP. KULTURC.	BISPEBJERG	99 %		90 %	2367kg	2125kg	
TEATERBØRNEINSTITUTIONEN	INDRE BY	76 %	100 %	55 %	3117kg	1716kg	
TINGBJERG FRITIDSCENTER	BRØNSHØJ/HUSUM		73 %				

TRANSFORMEREN	VESTERBRO	93 %	93 %	96 %	6361kg	6121kg	150.000kr
TRINITATIS MENIGHEDS BHV.+VUG.	INDRE BY	82 %	84 %	75 %	1662kg	1245kg	25.000kr
TRYK 16	INDRE ØSTERBRO	92 %	100 %				
TRYLLEFLØJTEN	VALBY	92 %	94 %	95 %	3766kg	3596kg	
TYTTEBØVSEN	VESTAMAGER	45 %	94 %	95 %	3142kg	2976kg	100.397kr
UDFL.BHV.HUSUM FRITIDSHJEM	BRØNSHØJ/HUSUM	67 %					
VALBY BØRNEASYL	VALBY	97 %	98 %				75.514kr
VALHALLA	YDRE NØRREBRO	97 %	84 %	84 %	2530kg	2113kg	
VALMUEN	YDRE ØSTERBRO	59 %	48 %				
VALNØDDEN	VALBY	82 %	95 %	93 %	5814kg	5387kg	70.000kr
VANDDRÅBEN	SUNDBY SYD	90 %	95 %	94 %	6758kg	6371kg	
VESTERBRO BØRNEGÅRD	VESTERBRO			87 %	2812kg	2445kg	58.585kr
VIFTEN	SUNDBY NORD	85 %	92 %	92 %	7675kg	7035kg	
VIGERSLEV SOGNS MENIGHEDSBHV.	VALBY		60 %	52 %	4378kg	2267kg	
VILDROSEN	INDRE NØRREBRO	50 %		99 %	3066kg	3036kg	
VILLA VALBY	VALBY		92 %	100 %	3510kg	3506kg	110.000kr
VÆKSTHUSET	YDRE ØSTERBRO	96 %	100 %				
ØRNEN	BISPEBJERG	96 %	89 %	95 %	15124kg	14347kg	
ØSTEN FOR SOLEN	SUNDBY SYD	91 %	91 %	98 %	5865kg	5776kg	
ØSTERFÆLLED BØRNEHUS	INDRE ØSTERBRO	94 %	77 %				
ABSALONSKIRKENS MENIGHEDSBHV.	VESTERBRO		100 %	95 %	1616kg	1529kg	
ADASHØJ	INDRE ØSTERBRO	79 %	92 %	73 %	3049kg	2229kg	
ADVENTSKIRKENS BØRNEHAVE	VANLØSE		74 %	77 %	1861kg	1433kg	
AMAGERBRO	SUNDBY NORD	73 %	78 %				
AMSTERDAMVEJS BØRNEHAVE	SUNDBY SYD	86 %	100 %	61 %	1260kg	768kg	
ANNA POULSENS MENIGHEDSBHV.	VESTAMAGER	43 %	52 %	41 %	5939kg	2425kg	
ANNA WULLFS FOLKEBØRNEHAVE	CHRISTIANSHAVN		100 %	96 %	2073kg	1990kg	88.000kr
ANSGAR	VANLØSE	8 %	94 %	82 %	636kg	525kg	
APOSTELKIRKENS MENIGHEDSBHV.	VESTERBRO	87 %	90 %	81 %	598kg	485kg	9.507kr
ASMUNDSMINDE	VESTERBRO	81 %	93 %	91 %	7044kg	6376kg	
BAGHUSET	VESTAMAGER						
BELLA DELTIDSBØRNEHAVE	BRØNSHØJ/HUSUM	93 %					
BELLAHØJ BØRNEHAVE	BRØNSHØJ/HUSUM	97 %	39 %	49 %	3872kg	1886kg	90.000kr

BELLIS	BISPEBJERG	73 %	70 %	91 %	524kg	474kg	43.750kr
BETHLEHEMS SOGNS MENIGHEDSBHV	INDRE NØRREBRO	91 %	71 %	87 %	745kg	649kg	
BLIDE	INDRE NØRREBRO	88 %	92 %				
BLOKHUSET	YDRE NØRREBRO			49 %	778kg	379kg	75.000kr
BLÅGÅRDS SOGNS MENIGHEDSBHV.	INDRE NØRREBRO	49 %					
BORUP	VANLØSE	69 %					
BRØNSHØJ-HUSUM UNGDOMSHUS-SKOVBØRNEHAVEN	BRØNSHØJ/HUSUM			72 %	1883kg	1351kg	
BRYGGEN	VESTAMAGER		98 %	74 %	1773kg	1319kg	40.000kr
BUEGÅRDEN	VESTERBRO	100 %					
BURLUNDEN	SUNDBY SYD	60 %	68 %	57 %	1558kg	905kg	100.000kr
BØGELY	INDRE BY	93 %					
BØRNEHAVEN BALDER	YDRE NØRREBRO	40 %	61 %				
BØRNEHAVEN BLÅHVALEN	BISPEBJERG						
BØRNEHAVEN HURLUMHEJ	BISPEBJERG	25 %	30 %	72 %	562kg	406kg	40.000kr
BØRNEHAVEN I CENTRUM	INDRE BY	93 %	98 %	76 %	610kg	465kg	
BØRNEHAVEN I ÆBELØGADE	YDRE ØSTERBRO		88 %	87 %	2094kg	1818kg	
BØRNEHAVEN RYESGADE	INDRE ØSTERBRO			56 %	1728kg	975kg	50.000kr
BØRNEHAVEN STADENS VÆNGE	YDRE ØSTERBRO		91 %	95 %	2731kg	2592kg	45.000kr
BØRNEHAVEN VOLDPARKEN	BRØNSHØJ/HUSUM			55 %	1912kg	1050kg	
BØRNEHUSET HJORTØGADE 3 OG 10	YDRE ØSTERBRO			61 %	1498kg	920kg	
DANSK RØDE KORS BØRNEHAVE	SUNDBY NORD	47 %	95 %				
DAVID SOGNS MENIGHEDSBHV.	INDRE ØSTERBRO	83 %		48 %	1857kg	893kg	
DELTIDSBH. JENS WARMINGSVEJ	SUNDBY SYD		81 %				
DELTIDSBØRNEHAVEN	YDRE ØSTERBRO	77 %					
DELTIDSBØRNEHAVEN	VESTERBRO	52 %	81 %				
DELTIDSBØRNEHAVEN PÅ SMYRNAVEJ	SUNDBY SYD	53 %	87 %	75 %	1750kg	1305kg	30.000kr
DET GULE HUS	BRØNSHØJ/HUSUM	100 %	99 %	83 %	859kg	709kg	
EDEL LIISBERGS BØRNEHAVE	BISPEBJERG						
ENGHAVE KIRKES BØRNEHAVE	VESTERBRO	75 %	92 %				
ENGLE	VANLØSE			0 %	58kg	0kg	12.000kr
ENVELOPPEN	VESTAMAGER	90 %	100 %	98 %	994kg	975kg	
FILIPS SOGNS MENIGHEDSBHV.	SUNDBY SYD	88 %	100 %	87 %	525kg	457kg	
FOLKEBØRNEHAVEN	BISPEBJERG		61 %	95 %	253kg	240kg	
FREDENS SOGNS BØRNEHAVE	INDRE ØSTERBRO	94 %		15 %	1205kg	185kg	

FRIHAVNS SOGNS MENIGH.BH. 3	INDRE ØSTERBRO	71 %	100 %				
FRIHAVNS SOGNS MENIGHEDSBH. II	INDRE ØSTERBRO	92 %	93 %	73 %	835kg	607kg	
FRIHEDSLYST	VALBY		99 %	100 %/94 %	4942kg/10646kg	4942kg/9980kg	80.000kr
FRU HEDEVIG BAGGERS BØRNEHAVE	BISPEBJERG	55 %					
HALVDAGSBØRNEHAVEN THYBORØN AL	VANLØSE		100 %	90 %	482kg	435kg	
HANS EGEDE SOGNS MENIGHEDSBH.	INDRE ØSTERBRO		93 %				
HARALDSGÅRDENS BØRNEHAVE/BUS	YDRE NØRREBRO	85 %	66 %	82 %	2028kg	1661kg	
HASTRUP	VESTERBRO	100 %					
HEDEHI	VESTAMAGER	13 %	93 %	87 %	15kg	13kg	23.000kr
HELLIGÅNDSKIRKENS BØRNEHAVE	INDRE BY		90 %	80 %	636kg	506 %	25.000kr
HENRIKSGÅRDEN I	VALBY		89 %				
HERMODSGADES BØRNEHAVE	YDRE NØRREBRO	0 %	0 %				
HESTESTALDEN	VESTERBRO		92 %	96 %	2859kg	2738kg	
HIMMEL OG HAV	SUNDBY SYD	65 %	73 %	79 %	2024kg	1595kg	53.000kr
HJEMS BØRNEHAVE	SUNDBY NORD	90 %	100 %	99 %	239kg	236kg	
HOLMEN SOGNS UDFL.BØRNEHAVE	INDRE BY						
HUDEGÅRDEN	YDRE NØRREBRO			96 %	576kg	552kg	30.000kr
HUMLEBO	BRØNSHØJ/HUSUM	88 %	89 %	86 %	688kg	594kg	
HUSUM BØRNEHAVE	BRØNSHØJ/HUSUM		100 %	85 %	2101kg	1796kg	
HUSUM MENIGHEDSBØRNEHAVE	BRØNSHØJ/HUSUM		72 %				
HVEPSEBO	INDRE ØSTERBRO		97 %	84 %	2509kg	2115kg	
HYLET	INDRE BY	94 %		77 %	4461kg	3440kg	60.000kr
HYLTBJERG MENIGHEDSBØRNEHAVE	VANLØSE		58 %	67 %	441kg	297kg	
HØBJERG	INDRE ØSTERBRO	76 %	99 %	93 %	1542kg	1441kg	
IDRÆTSBØRNEHAVEN	SUNDBY SYD						
JORDKLODEN	INDRE NØRREBRO	64 %	63 %	69 %	1268kg	869kg	76.000kr
KANTORPARKENS BØRNEHAVE	BISPEBJERG	100 %	53 %	53 %	1835kg	972kg	13.000kr
KASTANJEN	INDRE BY						
KATHOLM	VANLØSE		99 %	98 %	2341kg	2286kg	
KLODEN	YDRE NØRREBRO	85 %					
KOLLEKTIVHUSETS BØRNEHAVE	BRØNSHØJ/HUSUM	89 %					
KONG OSCAR	YDRE ØSTERBRO	95 %	99 %	97 %	4474kg	4323kg	63.000kr
KONGENS HAVES BØRNEHAVE	INDRE BY		76 %	72 %	2903kg	2084kg	70.000kr

KONGEROSEN	VESTERBRO		92 %	84 %	8825kg	7428kg	97.000kr
KRAUSESVEJ	INDRE ØSTERBRO	97 %	100 %				
KØBENHAVNS KOMMUNES BØRNEHAVE	SUNDBY SYD		73 %				
KØBNERKIRKENS BØRNEHAVE	VESTAMAGER			67 %	3479kg	2328kg	
LABYRINTEN	VALBY						
LILLEFOD	BRØNSHØJ/HUSUM		97 %	100 %	460kg	460kg	
LINDEHUSET	VANLØSE		12 %	40 %	1225kg	493kg	
LUPINEN	KONGENS ENGHAVE	69 %					
LUTHER KIRKENS BØRNEHAVE	INDRE ØSTERBRO	75 %	86 %	99 %	479kg	474kg	
LÆSSØESGÅRDEN	INDRE NØRREBRO	94 %					
MARENGSEN	SUNDBY SYD	83 %	68 %				
MENIGHEDSBØRNEHAVEN RAHBEK	VESTERBRO			98 %	2646kg	2581kg	60.208kr
MINIBØRNEHAVEN	BRØNSHØJ/HUSUM		85 %				
MONTESSORIBØRNEHAVEN	VANLØSE	77 %	91 %	31 %	214kg	66kg	
MULDAGER	BRØNSHØJ/HUSUM	57 %	99 %	99 %	1462kg	1443kg	60.000kr
MÆLKEVEJEN	SUNDBY SYD						
MØLLELÆNGENS BØRNEHAVE	SUNDBY NORD						
NORDSTJERNEN	YDRE NØRREBRO	90 %	96 %	49 %/92 %	1301kg/2860kg	640kg/2628kg	52.000kr
NORDTOFTEGAARD	BRØNSHØJ/HUSUM	94 %	100 %	84 %	1064kg	897kg	640.000kr
NYBODERS BØRNEHAVE	INDRE BY	85 %					
OLRIKS BØRNEHAVE	INDRE ØSTERBRO			38 %	1362kg	511kg	17.600kr
PALETTEN	VANLØSE	76 %	99 %	94 %	1772kg	1672kg	35.000kr
PARKHØJ	BRØNSHØJ/HUSUM	96 %	81 %	84 %	929kg	781kg	
PEDER LYKKES VEJS BØRNEHAVE	SUNDBY SYD		93 %	98 %	1393kg	1367kg	60.000kr
PULJEINSTITUTIONEN PÅ NØRREBRO	YDRE NØRREBRO						
RAGNAROK	INDRE ØSTERBRO	94 %	86 %	86 %	899kg	771kg	
REGNBUEEN	INDRE NØRREBRO	88 %					
REGNBUEEN	BRØNSHØJ/HUSUM	86 %	68 %	72 %	2506kg	1807kg	
ROSENBORG	INDRE ØSTERBRO	67 %	86 %	92 %	1322kg	1213kg	45.600kr
RUDOLF STEINER BHV. TUSINDFRYD	VALBY	100 %	90 %				
RUDOLF STEINER BØRNEHAVEN	INDRE BY	100 %					
RUDOLF STEINER BØRNEHAVEN	INDRE BY	100 %	100 %	99 %/100	3213kg/2503kg	3188kg/2503kg	

				%			
RUDOLF STEINER BHV. KASTANIEHUSET	VANLØSE		100 %	91 %	312kg	286kg	
RUNDKØRSLÉN	BRØNSHØJ/HUSUM			89 %	1023kg	907kg	
RYAC	YDRE ØSTERBRO	76 %	89 %				
RYVANG I	INDRE NØRREBRO	94 %	99 %	100 %	4657kg	112.000kr	
RØDE GÅRD	SUNDBY NORD						
RØDE MØLLEGÅRDS BØRNEHAVE	SUNDBY NORD	76 %	53 %	75 %	508kg	383kg	
RØDE ROSE II	YDRE NØRREBRO	70 %	74 %	80 %	1307kg	1044kg	26.245kr
RØRSANGEREN	BISPEBJERG	100 %					
RÅDVADSVEJS BØRNEHAVE	BISPEBJERG	3 %	77 %	87 %	2362kg	2057kg	26.250kr
SAMUELGÅRDENS BØRNEHAVE	YDRE NØRREBRO		78 %				
SCT. JOHANNESGÅRDENS BHV.	INDRE NØRREBRO	96 %	91 %	82 %	2361kg	1927kg	
SCT. PAULS SOGNS MENIGH.BHV.	INDRE BY	90 %	96 %	87 %	858kg	743kg	
SIMON PEDERS SOGNS MENIGH.BHV.	SUNDBY SYD	83 %		70 %	1104kg	772kg	
SION SOGNS BØRNEHAVE	YDRE ØSTERBRO	12 %		17 %	2288kg	378kg	
SKJOLD	INDRE NØRREBRO	100 %	87 %	86 %	3641kg	3119kg	96.000kr
SKOVHYTTEN	SUNDBY NORD		100 %	100 %	3766kg	3766kg	
SLETTEGÅRDEN	VANLØSE		88 %	0 %	0 %	0 %	
SMÅLAND	VESTAMAGER	92 %	100 %	99 %	518kg	512kg	
SOFIEGÅRDENS BØRNEHAVE	CHRISTIANSHAVN	98 %	64 %	64 %	1480kg	941kg	
SOMMERFUGLEN	VESTERBRO	75 %	89 %				
SPANAGER	YDRE NØRREBRO	87 %		86 %	6590kg	5660kg	70.000kr
STOCKHOLMSGAVE CENTRUM	INDRE BY	93 %		97 %	4746kg	4588kg	70.000kr
STOCKHOLMSGAVE INDRE	INDRE NØRREBRO	100 %					
STORE KROGS BØRNEHAVE	SUNDBY SYD	75 %	80 %				
STRANDKVARTERETS BØRNEHAVE	YDRE ØSTERBRO						
STUBMØLLEN	KONGENS ENGHAVE	92 %	91 %	83 %	1339kg	1111kg	45.600kr
SUNDBY SOGNS INTEGR. INST.	SUNDBY NORD	58 %					
SUNDKIRKENS MENIGHEDSBØRNEHAVE	SUNDBY SYD			84 %	719kg	604kg	
TAGENSBO MENIGHEDSBØRNEHAVE	BISPEBJERG	93 %		70 %	690kg	480kg	
TAKSIGELSESKIRKENS MENIGH.BHV.	YDRE ØSTERBRO	92 %		94 %	1803kg	1696kg	
TIMOTHEUS SOGNS MENIG.BHV.	VALBY			67 %	5171kg	3487kg	
TINGBJERG LEGESTED	BRØNSHØJ/HUSUM	69 %					

TRINITATIS UDFLYTTERBØRNEHAVE	INDRE BY			97 %	3374kg	3266kg	
TROLDHYTTEN	VESTERBRO						
TUSSENELDA	INDRE ØSTERBRO	67 %	70 %	56 %	730kg	408kg	
UDFL. BØRNEHAVEN KATTINGE VÆRK	VALBY	96 %		99 %	7562kg	7488kg	
UNGDOMSGÅRDENS BØRNEHAVE	BRØNSHØJ/HUSUM	93 %	62 %				
UTTERSLEV KIRKES BØRNEGÅRD	BISPEBJERG	95 %	97 %	100 %	2750kg	2750kg	
VALBORG	VANLØSE	87 %		100 %	1296kg	1296kg	
VALBY FOLKEBØRNEHAVE I	VALBY			30 %	1931kg	587kg	
VALBYHØJ	VALBY	90 %		93 %	684kg	638kg	
VANDPYTTEN	YDRE ØSTERBRO	84 %	78 %				
VANLØSE FOLKEBØRNEHAVE	VANLØSE			6 %	881kg	51kg	
VANLØSE UDFLYTTERBØRNEHAVE	VANLØSE	71 %					
VARTOV BØRNEHAVE	INDRE BY		100 %	95 %	2808kg	2674kg	
VINDSUSET	BRØNSHØJ/HUSUM	87 %					
VINGESUSET	VANLØSE	99 %	98 %	98 %	11201kg	11013kg	86.000kr
VINKELAGER	VANLØSE			88 %	12kg	10kg	42.000kr
ØNSKEØEN	VESTREBRO			57 %	735kg	416kg	
ØSTRE GASVÆRK SYD	YDRE ØSTERBRO	29 %		76 %	1964kg	1502kg	
ÅEN	INDRE NØRREBRO	91 %					
ÅLHOLM KIRKES BØRNEHAVE	VALBY	0 %					
Integrerede børnehaver/fritidshjem/fritidsklub							
AMAGERHUS	SUNDBY SYD	72 %	74 %	76 %	3299kg	2512kg	120.000kr
BAVNEHØJ BØRNEHV-FRITIDSHJ	KONGENS ENGHAVE		61 %	53 %	1934kg	1028kg	20.000kr
BRØNSHØJ-HUSUM UNGDOMSHUS	BRØNSHØJ/HUSUM			33 %	2199kg	735kg	
BRØNSPARKENS FRITIDSCENTER	BRØNSHØJ/HUSUM						
VOR FRUE SOGNS MENIGHEDSBH/FH	INDRE BY	95 %		68 %	1845kg	1253kg	
Integrerede vuggestue/børnehave/fritidshjem							

1 EREN	YDRE NØRREBRO			89 %	13.281kg	11.859kg	242.000kr
BØRNEGÅRDEN I RYESGADE	INDRE ØSTERBRO	100 %		100 %	7142kg	7141kg	
BØRNEHAVEN HORNEMANNSVÆNGE	VALBY		98 %	87 %	39kg	34kg	
BØRNEVÆNGET	YDRE ØSTERBRO			99 %	24.514kg	24.283kg	
MURERGÅRDEN I	INDRE NØRREBRO	99 %		56 %	12.173kg	6763kg	
ØNSKE ØEN	SUNDBY NORD			100 %	6332kg	6310kg	
	Fritidshjem						
SKOLEN VED SUNDET	SUNDBY SYD			45 %	6504kg	2939kg	
Specialinstitutioner							
DE FIRE BIRKE				99 %			
HVALEN				91 %			
CP SPECIALBØRNEHAVE/WAGNERSVEJ SÆRLIGE BØRNE- HAVE				94 %			
SPECIALBØRNEHAVE GULDREGN				93 %	87 %	3003kg	2620kg
							96.000kr
KRUDTMØLLEN				59 %	66 %	10.389kg	6867kg

Fritidsinstitutioner

Navn på institution	Bydel	øko % 2007	øko % 2008
Absalon Fritidshjem - Klub Eskild	1658 København V	65 %	86
Adventskirkens Børnegård	2720 Vanløse		87
Randbøllen	2720 Vanløse		
Askovgårdens Børnehus	2200 København N	14 %	
Bakkehuset	2300 København S		93
Bavnehøj	2450 SV		
Bodenhoff Fritidscenter	1422 København K	87 %	80
Bellahøj Fritidscenter	2720 Vanløse		37
Borgen	2100 København Ø	70 %	
Borup Fritidscenter	2400 København NV		
Brandstationen Fritidshjem	1304 København K	83 %	92
Brobergsgade fritidshjem og klub	1427 København K		
Bryggens Børne- & Ungdomscenter	2300 København S	2 %	33
Bryggehuset	2300 København S		
Bryggergården	1670 V		88
Børnehuset	2700 Brønshøj		
Børnehuset Anne Mariengården	2500 Valby		
Børnehuset Bella, Fritidshjemmet	2700 Brønshøj	31 %	55
Børnehuset Bella, Klub	2700 Brønshøj		
Christianshavns Fritidshjem	1422 København K	75 %	56
Den Flyvende Kuffert	2100 København Ø	53 %	79
Den integrerede inst.	2500 Valby		
Det Hvide Hus	2700 Brønshøj	25 %	
Det Kgl. Vajsenhus Fritidshjem	1364 København K	89 %	65
Det Maritime Ungdomshus	2300 København S		91
Dommerparken	2400 NV	61 %	19
Emdrup Søgård Fritidshjem og klub	2100 København Ø	46 %	84
Fabrikken Fritidshjem	2300 København S	22 %	79

Folehavens Ungdomshus	2500 Valby	26 %	5
Fritids- og Ungdomsklubben Bispeparken	2400 København NV		
Fritids- og Ungdomsklubben Bryggergården	1765 København V	92 %	
Fritids- og Ungdomsklubben Haraldsgården	2100 København Ø	0 %	
Fritids- og Ungdomsklubben Haunstrupsgård	2100 København Ø	90 %	20
Kantorparken fritidscenter	2400 København NV	25 %	53
Fritids- og Ungdomsklubben Klostergården	2100 København Ø	39 %	
Fritids- og Ungdomsklubben Klub 348	2700 Brønshøj		
Fritids- og Ungdomsklubben Labyrinten	2300 København S	36 %	15
Fritids- og Ungdomsklubben Lykkebo	2500 Valby		
Fritids- og Ungdomsklubben Paletten	2500 Valby	28 %	
Fritids- og Ungdomsklubben på	2300 København S	43 %	44
Fritids- og Ungdomsklubben på	2500 Valby	60 %	9
Fritids- og Ungdomsklubben på	2500 Valby		
Fritids- og Ungdomsklubben på	2500 Valby		
Fritids- og Ungdomsklubben Rubinen	2450 København SV	47 %	7
Fritids- og Ungdomsklubben Rymarksvænge /RYAC / Pom-fritten	2900 Hellerup		
Fritids- og Ungdomsklubben Skolevangen	2700 Brøndhøj	0 %	
Fritids- og Ungdomsklubben Store Krog	2300 København S	16 %	
Fritids- og Ungdomsklubben Sundby Algård	2300 København S	31 %	
Fritids- og Ungdomsklubben Underhuset	2400 København NV	0 %	41
Fritids- og Ungdomsklubben Voldparken	2700 Brønshøj	43 %	11
Fritidscenter Bellahøj	2700 Brønshøj	89 %	
Fritidscenter Henriksgården	2500 Valby	25 %	24
Fritidscentret Brydes Allé 40-42	2300 København S	24 %	
Fritidshjem	2100 København Ø		
Fritidshjem	2500 Valby		
Fritidshjem	2500 Valby		93
Fritidshjem	2700 Brønshøj	0 %	0
Fritidshjemmet Jyllandshuse	2720 Vanløse	82 %	92
Fritidshjemmet Solen & Stjerne	2300 København S		66

Fritidshjemmt **102**	2100 København Ø	100 %	94
Fritidshjemmet Færgen	2100 København Ø	29 %	
Fritidshjemmet i Århusgade	2100 København Ø	61 %	66
Fritidshjemmet i Anne Mariégården	2500 Valby		
Fritidshjemmet Klitten	2720 Vanløse	89 %	88
Fritidshjemmet Kvanen	2720 Vanløse	88 %	89
Fritidshjemmet Lunden	2100 København Ø	56 %	
Fritidshjemmet Nord	2100 København Ø		81
Fritidshjemmet SPK ved Skolen på Kastelsvej	2100 København Ø		6
Fritidshjemmet Sundholmsvej	2300 S		
Fritidshjemmet Rabalder	2200 København N	61 %	
Fritidshjemmet Tingbjerg	2700 Brønshøj	14 %	
Fritidshjemmet Uglen	2400 NV	75 %	
Fritidshjemmet Universet	2200 København N	59 %	77
Fritidshjemmet Uno	1764 København V.	78 %	70
Fritidshjemmet Vartov	1354 København K	65 %	46
Fritidshjemmet Villaen	1350 København K		29
Fritidshjemmet Voldparken	2700 Brønshøj	3 %	
Fritidshuset Tranen	2450 København SV		
Fritidsklubben B29	2100 København Ø		
Fritidsinstitution Drivhuset	2400 København NV		
Fritidsklubben Gavlen	2400 København NV		
Fritidsklubben Højen	2720 Vanløse		64
Fritidsklubben Klokkegården/Projekt Blå Time	2400 København NV	84 %	
Fritidsklubben Kornblomsten	2100 København Ø	51 %	
Fritidsklubben Kvanen	2720 Vanløse	88 %	
Fritidsklubben Kærnehuset	2300 København S		34
Fritidsklubben Lomholts Villa	2100 København Ø	0 %	0
Fritidsklubben Magrethegården	2500 Valby	70 %	52
Fritidsklubben Murergården	2200 København N		
Fritidsklubben på	2300 København S	69 %	
Fritidsklubben Skrammellegepladsen	2100 København Ø	17 %	0

Fritidsklubben Skrænten	2400 København NV	81 %	
Fritidsklubben Stjerneskuddet	2200 København N	29 %	59
Fritidsklubben Stærekassen	2400 København NV	70 %	
Teaterbutikken	1700 København V		75
Fritidsklubben Trekløver	2700 Brønshøj	84 %	57
Fynshuse	2400 Kbh NV	66 %	56
Garvergården	1666 København V		
Græshoppen	2100 København Ø	88 %	77
Henriksgården Integreret institution	2500 Valby		
Herligheden	2300 København S	58 %	83
Hillerødgade skole	2200 N		
Hofmanns Minde fritids- og ungdomsklub	2500 Valby	19 %	1
Humblebien	2200 København N		100
Hvepsere	1355 København K	67 %	8
Højdevangen Fritidscenter	2300 København S	30 %	51
Hørgården - Den Intgr. Inst	2300 København S		
Idrætsfritidshjemmet Skjold	2100 København Ø	0 %	39
Integr Inst Brobergsgade	1427 København K	76 %	88
Integr Inst Dronen	1355 København K	32 %	100
Integr Inst Ellepilen	2450 København SV	36 %	
Integr Inst Smilehullet	2300 København S	56 %	87
Integr Inst Vestervang	1670 København V		99
Integr. Inst. Klerkegade	1308 København K	47 %	65
K.K. Ungdomsklubben First Floor	2200 København N		50
Kennedygårdens Fritidshjem	2100 København Ø	48 %	54
Kildevældsskolens Fritidshjem	2100 København Ø		
Kirkebjerg Skolefritidshjem	2720 Vanløse		90
Børneborgen	2450 København SV	20 %	62
KKFO Friluftsskolen	2300 København S		
KKFO Frithuset	2700 Brønshøj		
KKFO Galaksen	2700 Brønshøj		

KKFO Kirkebjerggård	2720 Vanløse	92 %	83
KKFO Potteskåret	2500 Valby		83
KKFO UFOen ved Utterslevskole	2400 København NV		
KKFO v/Rødkilde Skole	2720 Vanløse		24
KKFO v/Sortedamskolen	2100 København Ø		88
Klub 89	2300 København S		
Klub Kennedy	2100 København Ø	62 %	83
Klubben Capella og Fritidshjemmet Capella	2200 København N	54 %	66
Klubben på Kongovej 26	2300 København S	5 %	79
Klubben v/Katrinedalsskolen	2720 Vanløse	30 %	47
Krudtuglen	1763 København V	40 %	0
Kvisten	2200 København N		
Lindholm	2700 Brønshøj	57 %	96
Livjægerhuset	2100 København Ø	77 %	
Lønstrupgård, Fritidshjem- og klub	2720 Vanløse	14 %	83
Marthahjemmet FH 2	2200 København N		
Marthahjemmet FH I	2200 København N		
Myretuen	2300 København S		21
Møllegade Fritidshjem	2200 København N	85 %	55
Mønten	2400 NV		
Nørrebro Fritids- og Ungdomsklub FUN	2200 København N	59 %	52
O H Bærentzens	2300 København S	44 %	
Olympen	2500 Valby		59
Pakhuset	2700 Brønshøj		
Peder Lykke Skoleinstitution	2300 København S	68 %	72
Philip de Langes Hus	1422 København K	83 %	85
Pingvinen	2300 København S	75 %	61
Pløkken	2300 København S.	90 %	86
Præstekær Fritidshjem	2700 Brønshøj		51
Præstekærs Fritidsklub Hjørnet	2700 Brønshøj	61 %	34
Præstevænget	2300 København S	0 %	0
Remisen Fritidshjem	2100 København Ø	80 %	80

Remisevænget Fritidscenter	2300 København S	0 %	8
Ringertoften Fritidshjem	2400 NV	74 %	
Rumraketten	2200 København N	71 %	83
Rutens Ungehus	2700 Brønshøj		
Samuel Sogns fritidscenter	2200 København N		0
Satelitten v/ Pløkken	2300 København S.	86 %	
Saxoly	1663 København V	95 %	
SBBU Fritidscenter Gavlhøjsvej	2700 Brøndhøj	3 %	
Sct. Johannesgården	2200 København N	40 %	
Sct. Johannesgårdens Fritids- og Ungdomsklub	2200 København N	10 %	
Amager Strand Sejlinstitution	2300 København S	21 %	40
Sejlkлубben Damhussøen	2720 Vanløse	75 %	87
Sjælør Fritidscenter	2450 København SV	36 %	39
Skansebjerg	2700 Brønshøj	89 %	
Skolefritidshjemmet Blommen	2500 Valby	91 %	96
Skolefritidshjemmet på Skolen ved Sundet	2300 København S		
Skoleinstitutionen Sjælør	2450 København SV		17
Smørhullet	2700 Brønshøj	48 %	
Sofieklubben	1418 København K	57 %	60
Stjerneklar	2300 København S	68 %	
Store Vigerslevgård	2500 Valby	2 %	41
Strandvejen	2100 København Ø	67 %	
Sundby Algård	2300 København S	46 %	27
Sundby fritidshjem,	2300 København S	59 %	
Sundby Menighedsfh	2300 København S	11 %	
Sundby Sogns	2300 København S	91 %	
Sundbyøster	2300 København S	32 %	56
T/Ks Ungdomsgård	2400 NV	0 %	
Tagenshave	2400 NV	42 %	
Teaterbørneinstitutionen	1364 København K	74 %	49
Thomas P Hejles Fritidshjem	1358 København K		61
Thomas P. Hejles Ungdomshus, Klubben i	1358 København K	75 %	4

Thorshave	2300 København S	48 %	70
Tingbjerg Heldagsskole	2700 Brønshøj		
Trekløveren	2700 Brønshøj	71 %	
Troldehytten	2300 København S	53 %	68
Trommen	2700 Brønshøj	88 %	88
Tryk 16	2100 København Ø		
Ungdomsklubben Klub 47	2300 København S		
Ungdomshuset	2300 København S		93
Valbyklubben og fritidshjemmet Akeleje	2500 Valby	9 % klub, 5 % for fh.	2
Valhal	2720 Vanløse		
VBUC	2720 Vanløse	80 %	75
Vesterbro Ungdomsgård	1658 København V		0
Vestervang Fritidshjem	1660 København V		
Vibehus Skolefritidshjem	2100 København Ø	60 %	
Vokseværket	2100 København Ø		63
Vor Frue Sogns Menigheds Fritidshjem	1453 København K		
VTA	2500 Valby	65 %	90
Ålholm Skolefritidshjem og klub	2500 Valby	70 %	57

Hjemkundskab

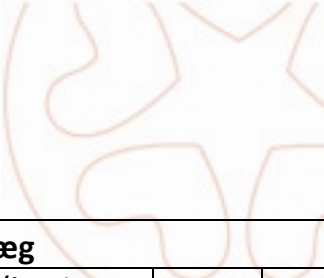
	Øko % 2007	Øko % 2008	Total kilo	Øko Kilo	Budget, kr.
Amager fælled skole		49	15	7	3500
Bavnehøj Skole		22	78		160.000
Bellahøj Skole	0	0	35	0	
Bispebjerg Skole	32				
Blågårdskolen	16				
Brønshøj Skole	40				
Christianshavns Skole		19	48	9	10.000
Den Classenske Legatskole	14				
Dyvekeskolen					
Ellebjerghskole	41	24	116	28	15.030
Enghaveplads Skole	16				
Engskolen	65	5	32	1	3500
Frederiksgård Skole		51	75	38	
Frederikssundsvejen Skole	44				
Frejaskolen	44	69	7504	5184	
Gerbrandskolen	0				
Grøndalsvængets Skole	49				
Guldberg Skole	0	54	153	83	20.000
Hanssted Skole	0	6	149	9	16.000
Havremarkens Skole	0				
Helligkors Skole	11	27	68	18	
Hillerødsgade Skole	59				
Holdbergskolen	77	72	437	315	28.000
Husum Skole		44	88	38	

Hyltebjerg Skole	10	16	16	2	
Højdevangens Skole	1				
Jagtvejens Skole	3				
Katrinedals Skole	60	39	77	30	
Kildevældsskolen	22	24	143	34	
Kirkebjerg Skole	0	65	243	157	30.000
Kirsebærhavens Skole	34	0	282	0	
Klostervængets Skole	20				
Korsager Skole	46				
Langelinieskolen	0				
Lergravsparken Skole		10*/31	17*/130	1*/39	
Lundehusskolen	49	67	110	74	
Lykkebo Skole	0	0	253	0	
Matthæusgade Skole	87				
Nørrebro Park Skole		14	81	11	
Nyboder Skole		90	109	98	15.000
Oehlschlæggersgade Skole	47	28*/23	40*/23	11*/5	12.000
Peder Lykke Skolen	19	53	245	129	12.759
Randersgades Skole	3	2	76	1	8000
Rådmandsgade Skole	33				
Rødkilde Skole	5				
Sankt Annæ Gymnasium		12	166	19	
Skolen i Charlotttegården	0				
Skolen på Islands Brygge	3	20	178	35	
Skolen på Kastelvej	46				
Skolen ved Sundet	11				
Sortedamskolen		14	175	25	28.000

Strandparkskolen	29	30	100	30	9500
Strandvejsskolen	0	0			
Sundpark Skole	50				
Sølvgades Skole	0	75	83	61	12.000
Sønderbro Skole	16	26	34	8	
Tagensbo Skole		56	27	15	
Tove Ditlevsens Skole		46	51	23	
Tingbjerg Skole	16				
Utterslev Skole	50	53	125	66	9054
Valby Skole	1				
Vanløse Skole	0	13	119	16	19.000
Vesterbro Ny Skole		30	52	15	
Vibehus Skole		51'/25	48'/95	24'/23	
Vigerslev Alles Skole	0	0	59	0	16.000
Voldparkens Skole	2				
Ålholm Skole	14				
Øster Farimagsgade Skole	2	0	186	0	
Østrigsgade Skole	0				
Gennemsnit	39	53			

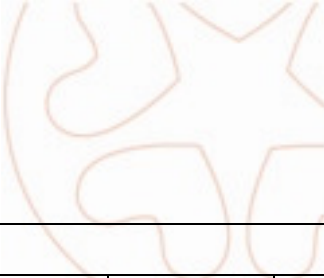
Kultur- og medborgerhuse				
Institutionsnavn	Postnr & by	Forpagter	Øko % 2007	Øko % 2008
Kulturhuset Bispebjerg NV	2400 København NV		46	35
Kulturhuset Pilegården	2700 Brønshøj		0	16
Kulturcenter Bipebjerg Bakke	2400 København NV			
Kulturhuset Valhalsgade	2200 København N			
Karens Minde Kulturhus	2450 København SV		70	
Christianshavns Beboerhus	1420 København S		71	59
Valby Kulturhus	2500 Valby		9	68
Verdenscaféen Mandela	1700 København V			62
VerdensKulturCentret	2200 København N			54
Kvarterhuset	2300 København S		12	
Kulturhuset Indre by	1359 København K			
Islands Brygge Kulturhus	2300 København S			
Amager Kulturpunkt	2300 København S			
Kultur Vesterbro	1758 København V			
Vanløse Kulturhus	2720 Vanløse			
Huset i Magsstræde	1466 København K		50	
Støberiet	2200 København N			
Østerbrohuset	2100 København Ø			
Lygten	2400 København NV			
Krudttønden	2100 København Ø			
Sokkelundlille Børnekulturhus	2400 København NV			
Beboerhuset	1700 København V			
Kantiner				

Center for Miljø	1502 København V	Flindt og Hvid	100	100
Najlsgården	2300 København S	Ida Kantiner	79	92
"Bryggens Gård"	2300 København S	Tingstrøm	76	86
	1592 København V	Meyer	80	82
Københavns Rådhus	1599 København V	Meyer	81	67
Socialcenter Bispebjerg	2400 København NV	Eurest	17	37
Ottoliahus	2500 Valby	Tingstrøm	69	23
Ydelsesservice	2500 Valby			0
Bispebjerg Kirkegård	2400 København NV	x	77	87
Vestre Kirkegård	2450 København SV	x	81	83
Københavns brandvæsen uddannelsescenter	2500 Valby		34	83
Center for Afklaring og Beskæftigelse	2450 København SV			97
Socialcenter Nørrebro	2200 Nørrebro			
Center for undervisning og erhverv	2100 København Ø	x		
Jobcenter København	1602 København V	x	22	82
Center for kompetenceudvikling	2100 København Ø	x	37	54
Socialcenter Brønshøj-Husum-Vanløse	2720 Vanløse	G722@sof.kk.dk	54	63
Socialcenter Amager	2300 København S	x		63
Jobcenter Sygedagpenge	2200 København N	x		71
De gamles By	2200 København N			40
Center for beskæftigelse, sprog og integration	2400 København NV	x	9	41
Socialcenter Brønshøj-Husum-Vanløse	2700 Brønshøj	VR99@sof.kk.dk	4	0
Socialcenter City	1358 København K			
Ydelsesservice	1654 København V		1	
Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave	1602 København V			
Parkering København	1355 København K	x	1	2

Udlitterede idrætsanlæg					
		Øko % 2007	Øko % 2008		
Korsgadehallen	2200 København N	77			Forpagtet
Sundbyøster Idrætsanlæg	2300 København S		37		Forpagtet
Valby-hallen	2450 København SV	42	38		Forpagtet
Prøvehallen	2500 Valby	25	41		Forpagtet
Grøndal Centret	2400 København NV	19	30		Forpagtet
Hyltebjerghallen	2720 Vanløse	44	42		Forpagtet
Valby Idrætspark	2450 Valby		24		Forpagtet
Bavnehøj Idrætsanlæg	2450 København SV	4	17		Forpagtet
Idrætshuset - Østerbro Stadion	2100 København Ø	0	0		Forpagtet
Kløvermarkens Idrætsanlæg	2300 København S		0		Forpagtet
Sundby idrætspark	2300 København S				Forpagtet
Ryparkens Idrætsanlæg	2100 København Ø				Forpagtet
Prismen	2300 København S				Forpagtet
Kommende udbud					
Nørrebrohallen	2200 København N	15	34		
Kommunale anlæg					
Svanemøllehallen	2100 København Ø	22	96		KK
Københavns Gokart Bane	2300 København Ø	75	81		
Bellahøj Haller	2700 Brønshøj	0			KK
Remisen	2100 København Ø				Kun kiosk
Gråzonen					
Idrætsfabrikken	1665 København V				
Emdrupparkens Idrætsanlæg	2400 København NV				Forpagtet

P.H. Lings Allé 10 "Skjold"	2100 København Ø	0	0	Forpagtet
Club Danmark Hallen	2450 København SV			Privat fond!!
Ingen madservering				
Copenhagen Skate Park	2450 Valby			Kun kiosk
Østerbro Skøjtehal/ Café Offeside	2100 København Ø			Kun Kiosk
Svømmehaller				
Frankrigsgade Svømmehal	2300 København S	0	98	
Sundby Svømmebad	2300 København S	23	97	Mad og is salg
Emdrup Svømmebad	2100 København Ø			Kun automater
Øbro-Hallen	2100 København Ø	0		Frisk frugt og juice i spaen
Vesterbro Svømmehal og Motionscenter	1765 København Ø			Kun automater
Bellahøj Bad	2700 Brønshøj			
Fælledbadet	2100 København Ø			
Hillerødgade-hallen	2200 København N			Kun kaffe automat

Døgninstitutioner				
INSTNAVN	POSTNR./BYDEL	Øko % Dec 07	Øko % jan 2008	Øko % dec 2008
Bosteder for voksne udviklingshæmmede				
Bostedet Vinklen	2100 KBH. Ø			?
Pensionatet	2300 KBH. S			?
Vibegården	2400 KBH. NV		0 %	1 %
Bostedet Amagerstrand	2300 KBH. S	16 %	16 %	?
Tokanten, afd.27a	2300 KBH. S			14 %
Aflastningsinst.	2500 Valby	12 %	12 %	32 %
Aflastningstilbudene	2300 KBH. S	19 %	19 %	32 %
Musvågevej	2400 KBH. NV	?	93 %	25 %
Havdrupvej	2700 Brønshøj	87 %	37 %	56 %
Bostedet Parterren	2730 Herlev	62 %	62 %	69 %
Sambo	2300 KBH. S		55 %	55 %
Solstriben	2300 KBH. S		11 %	60 %
Sct. Annæ hjem	2300 KBH S			61 %
Albatros	2300 KBH. S	?	53 %	75 %
Bostedet	2300 KBH. S	80 %	80 %	80 %
Bostedet Ringertoften	2400 KBH. NV	87 %	87 %	?
Bostedet Sjælør	2500 Valby	75 %	75 %	72 %
Bostedet Griffenfeld	200 KBH. N	57 %	57 %	88 %
Lindebo	2300 KBH. S	75 %	75 %	75 %
Lions Kollegiet	2400 KBH. NV	89 %	81 %	80 %
Møllehuset	2100 KBH. Ø	33 %	33 %	81 %
Skovsneglen	2900 Hellerup		81 %	79 %
Stubmøllevej	2450 KBH. Sv.	-	78 %	88 %
Svanehuset	2100 KBH. Ø		87 %	?

Verahus	2700 Vanløse		77 %	82 %
Bostedet Nordlys	2300 KBH. S	19 %	68 %	83 %
Kernehusene	2300 KBH. S	83 %		96 %
Lynghuset	2400 KBH. NV	69 %	69 %	91 %
Virkefeltet bo- og aflastningstilbuddet	2700 Brønshøj			99 %
Bosteder samt samværs- og aktivitetssteder for psykisk syge				
Sinds Aktivitets- og kulturhus	1555 KBH. V			7 %
Bostedet Stubberupgård	4140 Borup	-	23 %	68 %
Pensionatet Mette Marie	2720 Vanløse	0 %	0 %	0 %
Kollegiet i Borgervænget	2100 KBH.Ø		18 %	?
Bostedet Lindegården	4000 Roskilde			27 %
Sundbyhus	2300 KBH. S	30 %		33 %
Bostedet Holme	2630 Tåstrup	-		30 %
Askovgården	2200 KBH. N		23 %	32 %
Sundbygård Bolig 7+8	2300 S			43 %
Sundbygård Blok B (tidligere bolig 1+2)	2300 S			33 %
Sundbygård Bolig 9	2300 S			25 %
Amadeus	2450 KBH. S	0 %		68 %
Pegasus	2450 KBH. SV	22 %		71 %
Værestedet Lyrskov	1758 KBH.V			72 %
Mamma Mia	2400 KBH. SV			57 %
Støtte og Kontaktcenter	1361 KBH. K	-		72 %
Sundbygård Bolig 6	2300 S			70 %
Bostedet Ringerbo	2880 Bagsværd	79 %	80 %	?
Café Rose	2450 KBH. SV	23 %		75 %
Idrætshuset	2200 KBH. N			88 %
Kontakten	2700 Brønshøj			80 %
N.A.B.O.	2300 København S	22 %		83 %
Sidelinjen	2200 KBH. N	46 %		78 %

Værestedet Pinta	2720 Vanløse	87 %		?
Fountain House	2200 KBH. N			89 %
Bocentret Sundbygård	2300 KBH. S	92 %	90 %	96 %
Thorupgården	2200 KBH. N	-		90 %
Offside	2200 KBH. N		95 %	100 %
Værestedet Ottilia	2500 Valby	-	33 %	95 %
Børnefamilier med særlige behov				
Hjilmagerstigen	2300 KBH.S	-		?
Seden Enggård	5240 Odense NØ		1 %	1 %
Solhjem	4690 Haslev			36 %
Brydes Allé	2300 KBH.S	-	69 %	?
Donekrogen	3630 Jærgerspris		62 %	58 %
Egelundshuset	3630 Jærgerspris	-	72 %	?
Emdrupgård	2400 KBH. SV		74 %	?
Fredrikshøj	2720 Vanløse	-	47 %	66 %
Josefine Schneider	2400 KBH. SV	68 %	68 %	72 %
Orøstrand	4300 Holbæk			59 %
Solbakken	2500 Valby	62 %	62 %	70 %
Spanager	4623 Ll. Skensved	89 %	84 %	73 %
Baunegård	3500 Værløse	-	88 %	78 %
Bodilsminde	4571 Grevinge		63 %	89 %
Frederiksholm	2450 KBH. SV		85 %	83 %
Glostrup Obs. Hjem	2600 Glostrup	-	70 %	87 %
Kastaniegården	4760 Vordingborg	89 %	84 %	82 %
Sønderbro Sikret/afd. Syd	2300 KBH.S	-	82 %	?
Sønderbro Sikret/afd. Vest	2300 KBH.S	-	82 %	80 %
Sønderbro Åben C-Huset	2300 KBH.S	-	88 %	?
Sønderbro afd. Øst/Observationshjemmet Sønderbro	2300 København S		85 %	?
Sønderbro Åben Akademiet	2300 KBH.S	-	?	?
Ertodeto/toppen	2720 Vanløse	-		75 %

Tølløse	4340 Tølløse	80 %	80 %	76 %
Wiebrandtsvej	2300 KBH.S	<u>88 %</u>	88 %	88 %
Beh. Hjemmet Kokkedal	2970 Hørsholm	-	98 %	84 %
Nærumgård er nedlagt- nu Institutionen Rundforbi- vej	2850 Nærum	-		85 %
Jacob Michaelsens Minde	2942 Skodsborg	94 %	94 %	94 %
Arildsgård	2700 Brønshøj		86 %	91 %
Lundtoftegade	2200 KBH. N	-	92 %	
Rymarksvænge	2900 Hellerup	<u>94 %</u>	94 %	97 %
Solliden	2500 Valby	<u>92 %</u>	92 %	96 %
Kennedygården/Skovtoppen	2100 KBH. Ø	-		91 %
Skodsborg Obs. Hjem	2942 Skodsborg	<u>10 %</u>	10 %	92 %
		-		
Voksne med særlige behov/hjemløse				
Baltic	2400 KBH. NV	-		
Egmontgården	2100 KBH. Ø	-		
Klostermosegård	3000 Helsingør	-		
Krisecentret Garvergården	1660 KBH. V	-		
Kvindehjemmet i København	2200 KBH. N	-		
Kontaktcenteret Vesterbro	1665 KBH. K			8 %
Kofoeds Skole	2300 København S			ca. 45 %
Aktivitetscenteret	2300 KBH. S	-	44 %	64 %
Behandlingsinst. Kysten	4880 Nysted	<u>93 %</u>	33 %	64 %
Frelsens Hærs Beskyttede Pensionat	2300 KBH. S	<u>55 %</u>		73 %
KFUM's Kollegium	2300 KBH. S	<u>65 %</u>	65 %	63 %
KFUK's Rådgivningssted for kvinder "Reden"	1652 KBH. V	-		70 %
Mændenes Hjem	1706 KBH. V.	-		58 %
Frelsens Hærs Beskyttede Pensionat Hørhuset	2300 København S	55 %		
Herberget	2300 KBH. S	-	62 %	76 %
Kirkens Korshærs Herberg	2200 KBH. N	<u>57 %</u>	57 %	82 %
Kollegiet	2500 Valby	<u>83 %</u>	83 %	77 %

Netværket	2450 KBH. SV	79 %	79 %	87 %
Specialinstitutionen	1920 Frederiksberg C.	77 %	77 %	75 %
Frelsens Hærs krise- og familieherberg "Den åbne dør"	1754 KBH. V	-		80 %
U-turn	1455 København K			84 %
Bocentret	2300 KBH. S	90 %		?
Flinterupgård	4180 Sorø	97 %	97 %	98 %
Uklart tilhørsforhold på listen:				
Kigkurren/står ikke reg.på dogmemåling	2300 KBH S			28 %
Projektkontoret/	1592 København V			
Bostedet Hedelund/Spisehuset Gryden- lukket??	2670 Greve	-	61 %	21 %
Lavuk	2100 København Ø			?

Plejhjem						
Navn på plejhjem	Postnummer	Konv. Kg	Øko kg.	Total kg.	Øko % 07	Øko % 08
Produktions plejhjem						
					Ingen oplysninger	
Gyldenrishjemmet						
Bispebjerg hjemmet	2400 NV					
Dagmargårdens Plejhjem	2200 N				0 %	
Johannesgården Plejhjem	2700 Brønshøj					
Deborah Centret	2100 Ø	29473	1471	30944	5 %	
Dagcenter Løven	2700 Brønshøj	6749	1417	8166	1 %	17 %
Fælledgården					2 %	Lukket
Plejecentret Bonderupgård	2720 Vanløse	43106	8543	51649		17 %
Plejecentret Solterasserne	2500 Valby	37306	9988	47294	0 %	21 %
Omsorgscentret Hyltebjerggård	2720 Vanløse	37415	13211	50626	0 %	26 %
Peder Lykke Centret	2300 S	46469	34562	81031	0 %	43 %
Kildevælds Sogns Plejhjem	2100 Ø	20571	17266	37837	34 %	46 %
Plejecentret Plejebo	1662 V	42063	37571	79634	45 %	47 %
Plejecentret Hørgården	2300 S	65000	31814	96814	0 %	33 %
Bomi Parken	2300 S	9707	32215	41922	63 %	77 %
Herman Koch Gården	2500 Valby	15317	27732	43049	59 %	64 %
Huset William	2500 Valby	24383	55351	79734	71 %	69 %
Højdevangs Sogns Plejhjem	2300 Kbh S	19172	35930	55102	54 %	65 %
Håndværkerforeningens Plejhjem	2400 NV	37606	51462	89068	59 %	58 %
Louise Marie Hjemmet	2200 N	8844	15171	24015		63 %
Omsorgscentret Hjortespring	2730 Herlev	38585	60420	99005	0 %	61 %

Plejecentret Bryggergården	1764 V	13746	27053	40799	66 %	66 %
Plejhjemmet Damsøgård	2720 Vanløse	8182	14996	23178	63 %	65 %
Plejhjemmet Gl. Kloster	2100 Ø	22534	27010	49544	53 %	55 %
Plejhjemmet Kirsebærhaven	2500 Valby	13667	41895	55562	46 %	75 %
Plejhjemmet Norgesminde	2900 Hellerup	19470	35981	55451	61 %	65 %
Plejhjemmet Nybodergården	1306 K	11340	26192	37532	63 %	70 %
Rosenborgcentret	1660 V	16645	36652	53297	42 %	69 %
Rundskuedagens Plejehjem	1660 V	7802	29502	37304	79 %	79 %
Vigerslevhus	2500 Valby	20474	37594	58068	48 %	65 %
Øselsgården	2300 S	18969	26424	45393	54 %	58 %
Inst. For Respirationspatienter	2100 Ø	301	2742	3043		90 %
Modtageplejehjem						
De gamles by						
Demenscenter Nørrebro	2200 N					
Kastanjehusene Plejehjem	2200 N					
Dronning Ingrid's Hjem	2500 Valby				0 %	
Klarahus K og L	2200 N					
Møllehuset	2200 N					
Plejecentret Absalonshus	1658 V					
Plejecentret Aftensol	2200 N					
Plejecentret Sølund	2200 N					
Plejhjemmet Dortheagården	2400 NV	8107	6972	15079	2 %	46 %
Solgavehjemmet	2500 Valby	11146	0	11146	0 %	0 %
Ålholmehjemmet	2500 Valby					
Slottet Plejehjem	2200 N					
Bystævneparken						
Demenscenter Pilehuset	2700 Brønshøj	23635	9817	33452		29 %

Plejecenter Birkebo	2700 Brønshøj			Tastet med Pilehuset		29 %
Plejecentret Egebo	2700 Brønshøj	23299	12226	35525	0 %	34 %
Plejecentret Hasselbo	2700 Brønshøj	25818	13029	38847	0 %	34 %
Kollektivhuset Bellahøj	2700 Brønshøj					
Plejecentret Lærkebo	2700 Brønshøj	18405	6699	25104	0 %	27 %
Plejecentret Poppelbo	2700 Brønshøj	37642	13645	51287	0 %	27 %
Plejecentret Rønnebo	2700 Brønshøj	35031	12373	47404		26 %
Skjulhøjgård	2720 Vanløse	14050	8504	22554	0 %	38 %
Central køkkenerne						
Centralkøkkenet Bystævneparken	2700 Brønshøj	619860	36254	656114	0 %	6 %
Centralkøkkenet De Gamles By	2200 N	407484	48577	456061		11 %